

2 2024

Ročník XXX

Vydáva
Slovenská advokátska komora
Kolárska 6, 813 42 Bratislava
www.sak.sk

ADVOKÁTSKA SLOVENSKÁ
KOMORA

**Trestný čin legalizácie
výnosu z trestnej činnosti**
a vybrané aspekty
výkonu advokácie

**Rekognícia
v kontexte zásady**
nemo tenetur se ipsum accusare
a práva na spravodlivý proces

**Opätovne
k (ne)povinnej aktivácii**
veľkých senátov

**Praktické aspekty
zmlúv o zriadení
vecného bremena**

bulletin slovenskej advokácie

24. apríl – DEŇ ADVOKÁCIE
pro bono právna pomoc občanom

PRÁVNICKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

LL.M. v českém jazyce

na tradiční a prestižní Univerzitě Karlově

V akademickém roce 2024/2025

nabízíme kurzy v českém jazyce v těchto oborech:

- **Zdravotnické právo**
- **Právní ochrana dat**
- **Sportovní právo**
- **Daňové právo**

Tří až čtyřsemestrální kurzy vyučované v kombinované formě jsou určeny uchazečům s ukončeným vysokoškolským vzděláním, kteří mají zájem prohloubit si znalosti ve vybrané právní oblasti a rozšířit svůj profesní záběr.

Přednáší přední čeští i zahraniční odborníci z akademické sféry i praxe.

Termín podání přihlášek:

do **31. května 2024** při zadání kódu **EARLYBIRD** se **slevou 10%**

do **31. srpna 2024** konečná uzávěrka pro přihlášky

Podmínky studia a podrobné informace:

www.prf.cuni.cz/llmcz

tel.: **+420 775 854 820**

e-mail: llmcz@prf.cuni.cz

bulletin slovenskej advokácie

Recenzovaný časopis pre právnu vedu a prax

Vychádza šesťkrát do roka (dvojmesačník)

reg. č. MK SR: 4161/10

ISSN 1335-1079

Vydáva Slovenská advokátska komora

Kolárska 6, 813 42 Bratislava

IČO: 30 795 141

ADVOKÁTSKA
KOMORA
SLOVENSKÁ

Redakčná rada

JUDr. Jozef Brázdil (predseda)

JUDr. Peter Kerecman, PhD. (podpredseda)

prof. JUDr. Milan Ďurica, PhD.

prof. JUDr. Svetlana Ficová, CSc.

doc. JUDr. Martina Jánošíková, PhD.

doc. JUDr. Marek Kordík, LL.M., PhD.

doc. JUDr. Ondrej Laciak, PhD.

JUDr. Soňa Mesiarkinová

JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.

JUDr. Ondrej Mularčík

prof. JUDr. Oľga Ovečková, DrSc.

JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

JUDr. Eva Sihelníková, PhD.

JUDr. Alexander Škrinár, CSc.

prof. JUDr. Marek Števec, DrSc.

JUDr. Andrea Tomlainová, PhD., LL.M.

Redakcia

Výkonná redaktorka:

PhDr. Nadľa Ondrišová (02 204 227 28)

ondrisova@sak.sk

Administrácia:

Darina Stračinová (02 204 227 26)

darina.stracinova@sak.sk

Vizuálna koncepcia:

Ing. Ladislav Blecha

Predtlačová príprava:

Helondia, s. r. o., Bratislava

Tlač:

Printhall, s. r. o., Bratislava

Objednávky bulletinu a inzercie:

Darina Stračinová (02/204 227 26)

darina.stracinova@sak.sk

Uzávierka odbornej časti: 13. 3. 2024

Uzávierka redakčnej časti: 27. 3. 2024

Číslo bolo zverejnené 12. 4. 2024

K obálke: Tradičnou súčasťou
Dňa advokácie je bezplatné
právne poradenstvo pre občanov.

bulletin slovenskej advokácie 2/2024

Obsah

AKTUÁLNE

- 4 **ROZHOVOR**
V strategickom momente musí byť počť hlas európskych advokátov
Pierre Dominique Schupp
- DISKUSIA**
- 6 Premlčanie záložného práva a jeho výmaz
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

PRÁVNA TEÓRIA A PRAX

ČLÁNKY

- 8 Trestný čin legalizácie výnosu z trestnej činnosti
a vybrané aspekty výkonu advokácie
JUDr. Peter Šamko
- 15 Rekognícia v kontexte zásady *nemo tenetur se ipsum accusare*
a práva na spravodlivý proces
Mgr. Lucia Vasilik
- 22 Opätovne k (ne)povinnej aktivácii veľkých senátov
JUDr. Jana Matejová
- 29 Praktické aspekty zmlúv o zriadení vecného bremena
JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.

JUDIKATÚRA

- 39 K povinnosti mlčanlivosti advokáta
- 41 Právo na platenú dovolenku nemožno vykladať reštriktívne

ADVOKÁCIA

SAK

- 44 Správy a udalosti
- 48 Zo zasadnutí Predsedníctva SAK
- 50 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 52 Povinnosť advokáta zachovávať vecnosť a slušnosť výrokov
na adresu protistrany

ZAHRANIČIE

- 54 Povinnosť advokáta odmietnuť poskytnutie právnych služieb
z dôvodu možného zvýhodnenia klienta informáciou o bývalom klientovi
- 56 *Academy of European Law. Young European Lawyers Academy*
27. november – 6. december 2023

ZAUJÍMAVOSTI

LITERATÚRA

- 57 Zákonnosť v trestnom práve
- 58 Neštandardné legislatívne zásahy štátu v neštandardných situáciách
Pocta profesorovi Milanovi Ďuricovi
JUDr. PhDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA
- 62 Blahoželanie k jubileu
Martin Puchalla
- 63 Tenisový turnaj *ADVOKÁTI V SIETI* v štvorhre (Pozvánka)

Pokyny pre autorov príspevkov

1. Do redakcie (**ondrisova@sak.sk**) treba poslať rukopis v elektronickej podobe (Microsoft Word), **ktorý doteraz nebol publikovaný v inom periodiku. Odborný a vedecký článok nesmie byť popisný a svojim obsahom musí byť prínosom k riešeniu aktuálnych problémov právnej praxe.**
 2. Treba uviesť meno a priezvisko autora (autorov), akademické tituly, vedecko-pedagogické tituly, prípadne vedeckú hodnosť, povolanie, adresu pracoviska a trvalého bydliska, rodné číslo, kontakty (telefónne číslo, e-mailovú adresu).
 3. Titulok príspevku má byť krátky, vecný, výstižný. Pred vlastný text treba pripojiť krátky úvod (**perex**) objasňujúci výber témy. Dlhý text je vhodné členiť medzitulkami.
 4. V texte treba dôsledne dbať na presnú identifikáciu osôb a inštitúcií. U osôb je potrebné uviesť akademické tituly, vedecko-pedagogické tituly, prípadne vedeckú hodnosť. Ak nie je známy slovenský prepis zahraničných hodností alebo ich uvedenie nie je podstatné vzhľadom na informačnú a protokolárnu potrebu, tak ich možno vynechať. Názvy zahraničných a medzinárodných inštitúcií sa uvádzajú v plnom pôvodnom názve (prípadne so skratkou v zátvorke). Ak existuje zaužívaný slovenský prepis, treba ho dôsledne používať, inak je potrebný čo najpresnejší preklad do slovenčiny.
 5. Poznámky v texte treba označovať číslom bez zátvorky a bez bodky. Pri citovaní treba uvádzať bibliografické údaje podľa nasledovnej schémy:
Priezvisko1, M. – Priezvisko2, M.: Názov diela. Prípadný podtitul. Miesto vydania : Vydavateľ, ROK, s. XY.
 6. Autor pripojí krátku **anotáciu v rozsahu do 600 znakov** vrátane medzier, v ktorej zhrnie problematiku článku, svoje stanoviská a vývody. Redakcia zabezpečí preklad anotácie do angličtiny a nemčiny.
 7. Autor tiež napíše **stručnú informáciu o svojom aktuálnom odbornom pôsobení** a prípadne o iných skutočnostiach, ktoré považuje za dôležité v súvislosti s obsahom článku. Pripojí tiež **fotografiu 290 × 343 pixelov** (rozmer 25 × 29 mm pri rozlíšení 300 dpi), ktorá bude spolu s informáciou uverejnená na prvej strane príspevku v graficky odčlenenej plôške.
 8. **Maximálny odporúčaný rozsah** odborného a vedeckého článku je 34 000 znakov vrátane medzier, čo zodpovedá cca 6 stranám v bulletine. Maximálny odporúčaný rozsah recenzie, poznámky, správy z podujatia, úvahy na aktuálnu tému a pod. je 4 500 znakov vrátane medzier. Rozsah poznámok pod čiarou nesmie prekročiť 25 % rozsahu textu. K recenzii je potrebné dodať scan obálky knihy, pričom od jej vydania by mal uplynúť maximálne 1 rok.
 9. O zaradení príspevku do konkrétneho čísla a výške autorského honoráru rozhoduje redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie. Vyslovuje sa k obsahu a forme spracovania príspevku, prípadne konzultuje s autorom možné úpravy a doplnky. Môže požiadať autora o skrátenie príspevku alebo rozdeliť dlhý článok do viacerých čísiel. Vyhradzuje si tiež právo uverejniť svoj kolektívny názor k publikovanému príspevku. **Redakčná rada posudzuje anonymizované články.**
 10. Redakcia bulletinu si vyhradzuje právo upraviť názov príspevku, medzitulky, vykonať v rukopise potrebné štylistické, jazykové a technické úpravy.
 11. Tesne pred publikovaním dostane autor svoj príspevok na odsúhlasenie redakčných zásahov a na prípadné doplnenie a aktualizáciu. Autorizovaný príspevok sa uverejní bez ďalších redakčných zásahov.
 12. Príspevky sa uverejňujú na základe písomného súhlasu autorov na osobitnom redakčnom formulári. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.
 13. **Všetky príspevky sú povinne recenzované.**
Recenzné konanie sa riadi princípmi anonymného, objektívneho posudzovania príspevkov, rešpektu k názorom autorov a takej pomoci autorom, ktorá umožní publikovanie príspevkov po ich úprave, prepracovaní alebo doplnení.
Recenzenti sú určení redakčnou radou Bulletinu slovenskej advokácie v počte zodpovedajúcom povahe príspevku. Vedecký alebo odborný príspevok však posudzujú vždy najmenej dvaja recenzenti. Posudzovatelia postupujú v recenznom konaní podľa všeobecne platných zásad na posudzovanie príspevkov zasielaných do vedeckých a odborných právnických časopisov, **postupujú objektívne a nestranné na základe vopred stanovených hodnotiacich kritérií so zohľadnením náročnosti spracovania témy, aktuálnosti, odbornej úrovne a používania odbornej terminológie, formálneho spracovania, použitia vedeckých metód spracovania, vedeckého prínosu a primeranosti rozsahu.**
Kvalita príspevku sa posudzuje najmä podľa jeho originalnosti a dôležitosti pre poznanie a rozvoj práva. Záver o chýbajúcej originalnosti alebo bezvýznamnosti príspevku musí byť podložený odkazom na už uverejnené práce alebo na skutočnosti, z ktorých vyplýva, že príspevok neprináša žiadne poznatky pre vedu alebo prax.
Recenzenti predložia recenzné posudky redakčnej rade v lehote, ktorá zodpovedá zložitosti posudzovaného textu alebo v rovnakej lehote navrhnú jeho úpravu, prepracovanie alebo doplnenie.
Požiadavky na úpravu, prepracovanie alebo doplnenie príspevku sa autorom zasielajú výlučne v mene redakčnej rady. Na úpravu, prepracovanie alebo doplnenie príspevku sa autorovi určí primeraná lehota. Po jej uplynutí redakčná rada posúdi, do akej miery autor splnil určené požiadavky a podľa výsledku rozhodne, ako naloží s príspevkom.
Po recenznom konaní o publikovaní všetkých príspevkov rozhoduje redakčná rada. Výsledok recenzného konania nezaväzuje redakčnú radu; redakčná rada však zásadne vychádza z jeho výsledku.
-

Milé kolegyně, milí kolegovia,

so Zuzkou Čížovou prednášame čerstvo zapísaným koncipientom na úvodných etických seminároch a práve Zuzka sa venuje časti o histórii advokácie. Priznám sa, že ich vtedy pozorujem. Záujem o históriu, myslím o konkrétne obdobia dejín, osobnosti štátnikov, panovníkov, obľúbení autori literatúry faktu sa menia vekom, či povedzme časom a vlastným prežívaním sociálnej reality. Občas ma straší to povestné „dejiny sa opakujú“. A občas, napriek diskutovanej zmene paradigmy, aj nie.

V 50-tych rokoch aj neskôr v časoch normalizácie si advokácia prešla krušnými chvíľami. V knihe Advokácia v spomienkach advokátov doktor Detvai práve o tomto období hovorí ako o období, na ktoré by chcel zabudnúť. Pospomínal krátko a nečíta sa to úsmevne ako príhody z advokátskych poradní (tie mám však radšej naživo). Podstatné je ale nezabudnúť. Na žiadne z období, ba ani na to, keď bola obžaloba súčasťou obhajoby. Formovalo to, čím sme dnes ako stav hodnotovo a čím, naopak, nechceme byť. Vlastné politické názory môžeme mať rôzne a je fakt, že o nich vieme náruživô a najmä dlho diskutovať (v lepšom prípade), ale podstatné je, aby si komora ako stavovská organizácia zachovala svoju apolitickosť a vždy kládla dôrazný odpor (a pokojne aj ten partizánsky ako z môjho obľúbeného úvodníka Petra Štrpku v čísle 10/2021) čo i len pri najmenšom náznaku zásahu do nezávislosti a slobody advokácie.

Mimochodom, musím aspoň takto, málo sa o tom hovorí a pritom veľká vďaka a ocenenie patrí všetkým z komisie pre históriu advokácie, obzvlášť Petrovi Kerecmanovi, aj vďaka ktorému máme napríklad knihu o prvých ženách v advokácii a mnohé iné knihy – o nás, pre nás, ktoré však nestíham ani len prečítať popri práci tak svižne, ako ich doktor Kerecman publikuje.

Sú rôzne legendy o tom, kedy, z koho podnetu či vďaka komu začala advokátska komora organizovať pri príležitosti Dňa advokácie bezplatné právne poradenstvo pre občanov. Môžem smelo napísať, že je to už naše tradičné podujatie. Iba Covid nám neumožnil bezprostredný sociálny kontakt s ľuďmi, ktorí sú frustrovaní dobou, pocitom krivdy, mašínériou orgánov, občas vlastnými rodinami, či (ne)priateľmi všehodruhu a (nezriedka) pozemkovými úpravami. Viem to pochopiť. Viem, že od kolegov to často vyžaduje veľkú mieru empatie a trpezlivosti, keď je takýto nápor. Ale viem aj to, že ľuďom, ktorí prídu, veľmi pomôže aspoň základné nasmerovanie, aké majú práva, základný rozbor ich problému...

Aj tento rok 24. apríla 2024 budeme my, advokáti, poskytovať bezplatné právne poradenstvo v 18 mestách Slovenska od 9.00 do 14.00 hod. Minulý rok sa zúčastnilo na tomto projekte 120 členov advokátskej komory a (po)radili takmer 700 občanom. Myslím si, že tento rok to nebude menej, ohlasy sú vždy pozitívne na oboch stranách. Najmä verím, že tí, ktorí dosiaľ nemali možnosť stretnúť sa s advokátom, či mali predsudky typicky z kategórie cena/reálny prínos, pochopia zmysel pomoci od profesionála.

Trochu si potom vydýchne a hádam sa 26. apríla 2024 vidím s Vami v Košiciach na galavečere Slovenskej advokátskej komory, aby sme ocenili našich kolegov za celoživotný prínos advokácii noblesne, v gala, ale aj zvesela. Je tak málo príležitostí sa stretnúť sa osobne a je nás tak veľa, že si idem asi zas prečítať čo-to o tých advokátskych poradniach. Alebo viem, ku koho stolu si v Košiciach sadnúť, ak to chcem (bárs aj opäť) počuť bez jazykovej cenzúry a nekorektne vo všetkých smeroch.

Alexandra Čizmáriková
Podpredsedníčka SAK

ROZHOVOR

V strategickom momente musí byť počut' hlas európskych advokátov

„Chceme dosiahnuť, aby inštitúcie EÚ vo svojej politickej agende dali prioritu základným pilierom efektívneho súdneho systému, ktorý rešpektuje zásady spravodlivosti, ľudských práv a právneho štátu,“ hovorí **Pierre Dominique Schupp**, švajčiarsky advokát, ktorý sa od januára 2024 ujal pozície predsedu Rady advokátskych komôr Európy (CCBE). V rozhovore sa dočítate, čo si myslí o umelej inteligencii, o fungovaní najväčšej európskej advokátskej organizácie, a čo jej môže ako švajčiarsky občan vo vedúcej pozícii ponúknuť.

■ Aké boli Vaše profesionálne skúsenosti pred tým, ako ste sa stali predsedom CCBE?

V advokácii som začal pôsobiť v roku 1989 po získaní doktorátu z práva. Stal som sa spoločníkom a potom partnerom v advokátskej kancelárii. Začal som pôsobiť v orgánoch regionálnej advokátskej komory kantónu Vaud, najskôr ako člen disciplinárnej komisie, potom ako člen predsedníctva a napokon aj jej predseda. V rokoch 2013 až 2015 som mal tú česť byť predsedom celonárodnej švajčiarskej advokátskej komory. Keďže som chcel zintenzívniť svoju angažovanosť na európskej úrovni, v roku 2016 som sa stal členom švajčiarskej delegácie v CCBE a pôsobil som ako expert vo výbere pre poistenie a v pracovnej skupine pre Európsky dohovor o povolani advokáta. Posledných dvadsať rokov popri

práci v advokátskej kancelárii aktívne pôsobím aj v advokátskych organizáciách.

■ Čo Vás motivovalo k rozhodnutiu uchádzať sa o miesto v predsedníctve CCBE?

Po niekoľkých rokoch účasti na aktivitách CCBE v pozícii experta som chcel posilniť svoj záväzok voči tejto organizácii. CCBE počas 60-ročnej existencie a vzhľadom na kvalitu jej výstupov sa etablovala ako oficiálny hlas advokácie v Európe a stala sa kľúčovým partnerom pre európske inštitúcie. Švajčiarsko sa nachádza v strede Európy a má mimoriadne silné ekonomické väzby s EÚ. V tomto zmysle bolo prirodzené, aby sa aj Švajčiarsko ujalo povinností v predsedníctve CCBE, ktorej je už asi dvadsať rokov riadnym členom.

■ Čo považujete za svoj osobný prínos, svoju silnú stránku ako predseda CCBE?

Pochádzam z krajiny, kde je federalizmus hlboko zakorenený a časť úspechu Švajčiarska je založená na neustálom hľadaní konsenzu. V tomto zmysle môžu byť moje hlboké znalosti o tom, ako moja krajina funguje, prínosom pri dosahovaní dohôd v rámci CCBE, alebo dokonca pri diskusiách s európskymi inštitúciami.

■ Na poste predsedu CCBE budete pôsobiť počas celého roka 2024. Aký rok máte pred sebou?

Rok 2024 bude samozrejme v znamení volieb do Európskeho parlamentu a novej Európskej komisie. CCBE spustí komunikačnú kampaň, aby bolo v tomto strategickom momente počut' hlas európskych advokátov. Chceme dosiahnuť, aby inštitúcie EÚ vo svojej politickej agende dali prioritu základným pilierom efektívneho súdneho systému, ktorý rešpektuje zásady spravodlivosti, ľudských práv a právneho štátu.

Ako základné piliere vnímame právne predpisy EÚ, ktoré rešpektujú kľúčové hodnoty jednotlivých aktérov pri výkone spravodlivosti, primerané zdroje pre súdny systém vrátane účinného systému bezplatnej právnej pomoci, komplexné vzdelávanie pre právnické profesie, správnu implementáciu procesných záruk v trestných veciach a v neposlednom rade širšie chápanie a uznanie dôležitosti nezávislosti advokácie.

■ Aké ďalšie témy budú v centre pozornosti CCBE?

Tento rok vstupuje do svojej poslednej fázy práca Rady Európy na dohovore o ochrane advokátov. Je nevyhnutné, aby celá európska advokácia, najmä prostredníctvom CCBE, prispela k tomu, že výsledok tejto práce naplní očakávania. Keď bude dohovor prijatý, advokáti by mali jednotne stáť za týmto projektom, aby sa zabezpečila rýchla ratifikácia dohovoru čo najväčším počtom krajín.

Nesmieme nikdy poľaviť ani v úsilí o ochranu mlčanlivosti, najmä v rámci boja proti praniu špinavých peňazí, v daňových záležitostiach, alebo v oblasti dohľadu zo strany štátu. CCBE veľmi pozorne sleduje vývoj v týchto oblastiach a intervenuje ako tretia strana v dôležitých konaniach pred ESĽP a SD EÚ, ktoré by mohli mať za následok obmedzenie rozsahu mlčanlivosti v celej Európe. **Je dôležité pamätať, že mlčanlivosť nie je právom alebo výsadou advokátov, ale výlučne základným a nevyhnutným právom občanov, ktoré je potrebné brániť za každú cenu aj tam, kde sa používajú moderné technológie čoraz viac prenikajúce do právneho sveta.** To je ďalšia dôležitá téma. **CCBE vždy uznávala po-**

tenciál systémov umelej inteligencie zmeniť prácu sudcov a advokátov. Je potrebné jasne definovať červené čiary, ktoré sa nesmú prekročiť, a ktoré v konečnom dôsledku poslúžia ako usmernenia pre vývoj nových technológií. V CCBE pracujeme na vývoji novej príručky o používaní generatívnych nástrojov AI advokátmi. Identifikovali sme aj riziká spojené s AI, najmä pokiaľ ide o dodržiavanie základných práv a riadny výkon spravodlivosti. To je dôvod, prečo sme vždy tvrdili, že používanie nástrojov AI v justícii by sa malo prispôbiť jej špecifikám, a prečo sa aktívne podieľame na európskom „Akte o umelej inteligencii“, ktorý je v záverečnej fáze rokovania trialógu.

■ Počas existencie CCBE sa spektrum jej aktivít značne rozšírilo. Ovplyvňuje to nejak aj fungovanie samotnej organizácie?

CCBE existuje už viac ako šesťdesiat rokov a stala sa kľúčovým partnerom pre európske inštitúcie. Nikdy však nesmieme zaspáť na vavrínoch a som presvedčený, že je nevyhnutné, aby sa CCBE kriticky zamyslela nad tým, ako funguje. Čoraz častejšie nás žiadajú o radu v mnohých oblastiach aj orgány mimo Európy. Aby sme mohli reagovať na tieto požiadavky, musíme byť v našej činnosti efektívnejší. Pred niekoľkými mesiacmi začalo predsedníctvo CCBE hĺbkové úvahy o dlhodobej stratégii organizácie. Tento rok budeme o týchto otázkach diskutovať na pravidelných stretnutiach s našimi členmi, aby sme definovali stratégiu, s ktorou sa budú môcť stotožniť všetky naše členské advokátske komory.

■ Vyhlásenie publikačnej súťaže Bulletinu slovenskej advokácie na rok 2024

Redakčná rada *Bulletinu slovenskej advokácie*
v spolupráci s Predsedníctvom Slovenskej advokátskej komory
vyhlásila na rok 2024

XXIII. ročník publikačnej súťaže Bulletinu slovenskej advokácie pre študentov právnických fakúlt, advokátskych koncipientov a mladých advokátov do 35 rokov.

Konkrétnu **tému si účastníci súťaže zvolia** sami. Podmienkou je aktuálnosť témy z teórie alebo praxe slovenského, európskeho alebo medzinárodného práva. Súťažný príspevok nesmie mať popisný charakter. Príspevky v rozsahu maximálne 34 000 znakov (vrátane medzier, literatúry, CV aj textu pod čiarou) treba poslať e-mailom na adresu **ondrisova@sak.sk** alebo **darina.stracinova@sak.sk**.

Termín uzávierky je **30. novembra 2024**.

Článok bude zaradený do súťaže v tom roku, v ktorom bude publikovaný. Porota zložená z členov redakčnej rady *Bulletinu slovenskej advokácie* publikované príspevky vyhodnotí do konca decembra 2024. Pre autorov sú pripravené finančné ceny, porota má právo cenu neudelieť, resp. zvýšiť odmenu. Ceny prvým trom autorom budú odovzdané na tradičnom Novoročnom stretnutí právnikov v januári 2025.

DISKUSIA

Premlčanie záložného práva a jeho výmaz

Námety na nové témy, krátke glosy alebo poznámky do diskusnej rubriky zasielajte na e-mailovú adresu **office@sak.sk**. Vaše podnety publikačne spracuje **JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.**

Záložné právo je príliš frekventovaným a triviálnym inštitútom na to, aby sa pri jeho aplikácii v bežných súvislostiach vyskytovali situácie, ktoré nie sú právnym poriadkom upravené. A predsa. Právna teória už dlhodobo poukazuje na problém výmazu premlčaného (nezaniknutého) záložného práva z príslušnej verejnej evidencie, najčastejšie z katastra nehnuteľností.

Pomerne intenzívna diskusia na danú tému prebehla aj na stránkach Bulletinu slovenskej advokácie – MRVA, M.: Premlčanie záložného práva zriadeného podľa § 151a a nasl. OZ a následky jeho premlčania. BSA č. 10/2016, s. 14 a nasl.; JURÍK, R. – ŠIŠKOVÁ, I. – WAGNER, Z.: Výkon záložného práva k nehnuteľnostiam a aplikačné problémy pri obrane. BSA č. 6/2018, s. 16 a nasl.; VALACHOVIČ, M. – PERDÍK, M.: Niekoľko poznámok k výkonu záložného práva a jeho premlčaniu. 1. a 2. časť. BSA č. 12/2018, s. 10 a nasl. a BSA č. 1-2/2019, s. 12 a nasl. Najaktuálnejším odborným príspevkom na danú tému je JURČOVÁ, M. – GEŠKOVÁ, K.: Žaloby smerujúce k výmazu premlčaných záložných práv a vecných bremien. Súkromné právo č. 1/2024, s. 4 a nasl.

Záložné právo ako také podlieha premlčaniu. Na účely tohto príspevku možno opomenúť teoretickú polemiku, či sa premlčuje záložné právo (ako vyplýva z § 100 ods. 2 OZ alebo z R 27/2023), výkon záložného práva (ako uvádza právna veta nižšie analyzovaného R 70/2023) alebo subjektívne právo vykonať záložné právo.

Zo základnej hmotnoprávnej úpravy je zrejmé, že záložné právo sa nepremlčí skôr než zabezpečená pohľadávka (§ 100 ods. 2 OZ). Zároveň platí, že premlčanie zabezpečenej pohľadávky nebráni výkonu záložného práva (§ 151j ods. 2 OZ). Ako elementárne východisko je potrebné zdôrazniť, že premlčaním právo nezaniká. Ak sa premlčania dlžník dovolá, nemožno veriteľovi premlčané právo priznať (§ 100 ods. 1 OZ).

Koncepcia premlčania podľa Občianskeho zákonníka má v súčasnosti už šesťdesiat rokov a za celý ten čas nebola zásadnejším spôsobom modernizovaná. Vychádza z predpo-

kladu uplatňovania subjektívnych práv v konaní pred súdom, ktoré vytvára priestor aj na vznesenie námietky premlčania zo strany dlžníka. Tomu zodpovedá znenie § 100 ods. 1 OZ.

Po reforme záložného práva je však s účinnosťou od 1. 1. 2003 možné efektívne vykonať záložné právo bez akejkoľvek ingerencie súdu, a to aj pri absencii exekučného titulu na zabezpečenú pohľadávku. Najfrekventovanejším spôsobom je dražba podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách. Tento postup je vo všeobecnosti *lege artis*, čo bolo potvrdené v rámci ústavnoprávneho prieskumu (PL. ÚS 23/2014), aj v konaní o prejudiciálnej otázke pred Súdny dvorom EÚ (C-34/13).

Zdanlivo teda nie je pre dlžníka resp. záložcu vytvorený adekvátny priestor na vznesenie námietky premlčania záložného práva. Štandardná aplikačná prax však za daných okolností akceptuje aj mimosúdne vznesenie tejto námietky. K tomu môže účinne dôjsť aj pred začatím výkonu záložného práva. Samotná námietka premlčania ale zároveň nevedie k výmazu záložného práva z katastrálnej alebo inej verejnej evidencie.

Záložné právo premlčaním nezaniklo, čo vyplýva aj zo znenia § 151md ods. 1 OZ *a contrario*. Avšak jeho výmaz je zánikom výslovne podmienený (§ 151md ods. 2 OZ). Vzniká teda paradoxná situácia, keď záložný veriteľ nemôže vykonať záložné právo v dôsledku dôvodného vznesenia námietky premlčania, avšak verejná evidencia tejto farchy je naďalej opodstatnená pre absenciu jej zániku. Od záložcu súčasne nemožno spravodlivo požadovať, aby naďalej znášal formálne zaťaženie zálohu, ktoré výrazným spôsobom znižuje jeho trhovú hodnotu.

V porovnateľných súvislostiach zvolil Najvyšší súd Českej republiky riešenie, podľa ktorého sa môže záložca žalobou úspešne domáhať určenia, že premlčané záložné právo neexistuje, resp. že „tu nie je“. Jedným z prvých takýchto rozhodnutí bol rozsudok NS ČR zo dňa 21. 12. 2010 sp. zn. 21 Cdo 2185/2009, po ktorom nasledovalo nie-

koľko ďalších (napr. 21 Cdo 3341/2010, 21 Cdo 78/2011, 21 Cdo 1170/2019), avšak žiadne z nich nebolo publikované v českej R-zbierke.

Pri nedostatkoch súčasnej právnej úpravy sa toto riešenie javí ako najvhodnejšie aj v podmienkach Slovenskej republiky. Síce sa vyhýba záveru o zániku záložného práva v dôsledku dôvodne vznesenej námietky premlčania, čo by bolo v priamom rozpore so základnými východiskami inštitútu premlčania, ponúka však záložcovi pragmatické riešenie v podobe výmazu premlčaného záložného práva na základe osobitného súdneho rozhodnutia.

Definitívne rozsúdenie na úrovni najvyšších súdnych autorít bolo dlhodobo očakávané aj u nás. Toho si bol nepochybne vedomý aj Najvyšší súd SR, ktorý sa priklonil k načrtnutému riešeniu v rozsudku zo dňa 26. 10. 2022 sp. zn. 4Cdo/169/2021. Po následnom ústavnoprávnom prieskume v prospech vecnej správnosti dovolacieho rozhodnutia (uznesenie ÚS SR zo dňa 5. 9. 2023 sp. zn. IV. ÚS 427/2023) bol tento rozsudok publikovaný v R-zbierke pod označením R 70/2023 s nasledujúcou právnou vetou: „Naliehavý právny záujem na určení, že nehnuteľnosť nie je zaťažená záložným právom v dôsledku premlčania jeho výkonu, je daný.“

Citovaná právna veta rieši hneď niekoľko sporných otázok. Predovšetkým legitimizuje procesný postup záložcu, ktorý sa v dôsledku dôvodnej námietky premlčania záložného práva žalobou domáha určenia, že záloh nie je záložným právom zaťažený. Z hmotnoprávneho hľadiska teda pripúšťa jeho výmaz nad rozsah hypotézy § 151md ods. 2 OZ a napriek absencii zákonných podmienok zániku záložného práva podľa § 151md ods. 1 OZ.

Súčasne z procesného hľadiska potvrdzuje, že ide o určovaciu žalobu podľa § 137 písm. c) CSP a že záložca má na takomto určení naliehavý právny záujem. V neposlednom rade je zrejmé, že právoplatný rozsudok, ktorým bude takejto žalobe vyhovie, je verejnou listinou, na základe ktorej sa vykoná výmaz záložného práva z katastra nehnuteľností alebo z iného verejného registra (čo NS SR osobitne zdôrazňuje v ods. 11 R 70/2023).

Z odôvodnenia citovaného judikátu vyplývajú významné závery aj vo vzťahu k sudcovskému dotváraniu práva v zmysle čl. 4 ods. 2 CSP (ods. 10.1 až 10.4). Najvyšší súd zdôraznil, že pri „mlčaní“ hmotnoprávneho predpisu dospel k takému riešeniu, ktoré spočíva v povinnosti vyplniť medzeru pomocou sudcovskej tvorby práva. Tá je podmienená skutočnosťou, že právna reglementácia konkrétnej oblasti spoločenských vzťahov alebo príslušnej právnej otázky nie je dostatočná a zamietnutie návrhu z dôvodu, že právny predpis mlčí, by bolo zjavne nespravodlivé. Konajúci sudca je v tomto prípade nútený uvažovať a predpokladať, že ak by vec posudzoval zákonodarca, právnu normu aplikovateľnú na danú skutkovú podstatu by prijal, a keďže sudca nemôže v zmysle princípov ovládajúcich konanie pred ním odmietnuť spravodlivosť (*denegatio iustitiae*), je povinný vziať na seba *ad hoc* úlohu zákonodarcu a právnu normu dotvoriť (ods. 10.3).

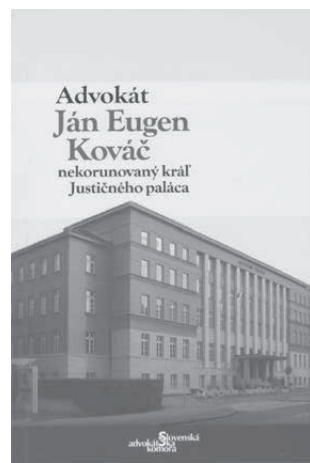
Na tento judikát následne nadväzuje ďalšie rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 28. 3. 2023 sp. zn. 1Cdo/249/2021,

uverejnené v tlačovom komuniké NS SR zo dňa 9. 5. 2023, ktoré potvrdzuje závery o procesnej prípustnosti takejto žaloby a o naliehavom právnom záujme žalobcu na určení, že jeho nehnuteľnosti nie sú zaťažené (premlčaným) záložným právom.

Judikát R 70/2023 je nepochybne veľkým prínosom pre právnu prax, ale aj pre právnu doktrínu. Presadzuje spravodlivé riešenie, ktoré vyplní aktuálnu medzeru v práve a korešponduje s jednotnými závermi odbornej spisby. Rozhodne nejde o riešenie definitívne; avšak až do adekvátnej zmeny legislatívy ho možno efektívne a zmysluplne aplikovať. V súvislosti s legislatívnymi zmenami je potrebné pripomenúť, že v Českej republike bolo prijaté riešenie na úrovni zákona v rámci rekonštrukcie občianskeho práva hmotného a s účinnosťou od 1. 1. 2014 znie § 618 českého OZ takto: „Promlčeli se právo zapsané ve veřejném seznamu nebo v rejstříku zástav, vymaže z něj promlčené právo ten, kdo veřejný seznam nebo rejstřík zástav vede, na návrh osoby, která má na výmazu právní zájem.“

Osobitný význam pre slovenskú právnu prax má aj skutočnosť, že R 70/2023 dotvára judikatúru v danej oblasti v spojitosti s ďalším aktuálnym judikátom R 27/2023, ktorý rieši dlhodobo diskutovanú otázku spočívania premlčacej lehoty záložného práva pri jeho výkone prostredníctvom dobrovoľnej dražby „Iným príslušným orgánom v zmysle § 112 OZ je tiež dražobník dobrovoľnej dražby. Počas dražobného konania neplynie doba, v ktorej sa premlčuje záložné právo.“ ■

Nekorunovaný kráľ Justičného paláca

Slovenská advokátska komora vydala o svojom členovi, nezabudnuteľnej postave slovenskej advokácie **JUDr. Jánovi Eugenovi Kováčovi** publikáciu, ktorá nadväzuje na doterajšiu edičnú činnosť zameranú na významné osobnosti advokátskeho života a práce na Slovensku v dávnejšej minulosti.

Kniha je k dispozícii v knižnici SAK.

Cena: 9 eur

Kontakt pre objednávanie:

PhDr. Ondrišová, 0903 600 805, ondrisova@sak.sk

Trestný čin legalizácie výnosu z trestnej činnosti a vybrané aspekty výkonu advokácie

JUDr. Peter Šamko

Článok sa zameriava na výklad znakov skutkovej podstaty trestného činu legalizácie výnosu z trestnej činnosti podľa § 233 Tr. zák. v kontexte niektorých vybraných aspektov výkonu advokácie a jej odmeňovania.

Základné východiská pri výklade znakov skutkovej podstaty trestného činu legalizácie výnosu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 2 Tr. zák.

Trestný zákon účinný od 1. januára 2021 vypustil trestný čin podielníctva a zaradil ho do trestného činu legalizácie výnosu z trestnej činnosti v § 233 ods. 1 Tr. zák.

„Klasická“ legalizácia, ktorá bude primárne predmetom záujmu tohto článku, je z hľadiska znakov základnej skutkovej podstaty definovaná v § 233 ods. 2 Tr. zák., pričom jej znaky boli zákonodarcom koncipované pomerne široko, nakoľko súčasťou legalizácie výnosu z trestnej činnosti v zmysle § 233 ods. 2 Tr. zák. sa stali aj iné trestné činy; napríklad čiastočne aj trestný čin nad-

žovania podľa § 339 Tr. zák., ktorý je súčasťou legalizácie výnosu z trestnej činnosti v § 233 ods. 2 písm. b) Tr. zák. V prípade, ak je úmyslom páchatela nielen umožniť inému, aby sa vyhol trestnému stíhaniu, ale aj zároveň nakladať s výnosom z trestnej činnosti, potom je trestný čin legalizácie výnosu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 2 písm. b) Tr. zák. v pomere špeciality k trestnému činu nadžšovania podľa § 339 Tr. zák. a ich jednočinný súbeh je vylúčený.

JUDr. Peter Šamko
je sudca a predseda
trestnoprávneho kolégia
Krajského súdu v Bratisla-
ve a externý člen pedago-
gického zboru Justičnej
akadémie SR

Možno uviesť príklad z praxe, keď kamarát osoby obvinenej zo spáchania trestného činu krádeže a zároveň advokát tejto osoby sa po zadržaní obvinenej osoby dostavil k manželke zadržaného obvineného a poskytol jej informáciu o tom, kde v dome sa majú nachádzať odcudzené veci s tým, že je nutné ich odniesť na iné miesto a skryť, nakoľko možno očakávať vykonanie domovej prehliadky. Manželka zadržaného obvineného následne odcudzené veci odovzdala advokátovi, ktorý ich odniesol na iné miesto. V takomto prípade nejde o podozrenie zo spáchania trestného činu nadžšovania podľa § 339 ods. 1 Tr. zák., ale o podozrenie zo spáchania trestného činu legalizácie výnosu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 2 písm. b) Tr. zák.

Pri trestnom čine legalizácie výnosu z trestnej činnosti je nevyhnutné pripomenúť, že vždy nadväzuje na spáchanie zdrojového (výnosového) trestného činu, teda trestného činu, ktorým bol výnos získaný. Bez spáchania zdrojového trestného činu nie je možné spáchať trestný čin legalizácie výnosu z trestnej činnosti, pretože, pokiaľ výnos nebol získaný trestnou činnosťou, (napríklad bol získaný spáchaním priestupku) nie je možné ho ani legalizovať v zmysle § 233 Tr. zák. Nie je síce nutné poznať identitu páchatela zdrojového trestného činu, respektíve nie je nutné, aby bol páchatel zdrojového trestného činu odsúdený (trestné stíhanie zdrojového trestného činu môže

byť napríklad premlčané, páchatel' zdrojového trestného činu môže byť mŕtvy alebo neznámy), prípadne je možné, aby jedna a tá istá osoba bola páchatel'om tak zdrojového trestného činu ako aj naň nadväzujúceho trestného činu legalizácie výnosu z trestnej činnosti, avšak vždy je nevyhnutné mať objasnený aspoň v základných črtách skutkový dej zdrojového trestného činu, t. j. trestnú činnosť, ktorá mala vyprodukovať výnos, ktorý by mal alebo mohol byť predmetom legalizácie.

Z uvedeného vyplýva aj to, že zdrojový trestný čin a naň nadväzujúca legalizácia výnosu z trestnej činnosti musia byť, z hľadiska procesného, vždy dva samostatné skutky (jeden skutok je zdrojový trestný čin a druhý skutok je trestný čin legalizácie výnosu z trestnej činnosti), teda trestný čin legalizácie výnosu z trestnej činnosti nemôže byť nikdy súčasťou zdrojového trestného činu.

Možno uviesť príklad z praxe, keď advokát poskytoval daňovému subjektu daňové poradenstvo, v rámci ktorého vytvoril pre svojho klienta takú daňovú schému, ktorá umožňovala zakladať do účtovníctva daňového subjektu aj fiktívne faktúry s cieľom dosiahnuť zníženie vlastnej daňovej povinnosti daňového subjektu, pričom následne bol advokát odmeňovaný daňovým subjektom z finančných prostriedkov, ktoré ušetril na skrátenej dani. Predmetný skutok bol právne kvalifikovaný ako trestný čin skrátenej dane vo vzťahu k daňovému subjektu a ako legalizácia výnosu z trestnej činnosti vo vzťahu k advokátovi, ktorá bola videná v tom, že advokát preberal trestnou činnosťou na dani ušetrené finančné prostriedky a ďalej s nimi nakladal tak, že ich míňal pre vlastnú potrebu.

Takéto právne posúdenie skutkového deja je nesprávne, pretože finančné prostriedky ušetrené na skrátenej dani síce možno považovať za výnos z trestnej činnosti v zmysle § 130 ods. 9 písm. a) Tr. zák., avšak získanie tohto výnosu (jeho nadobudnutie), či užívanie výnosu (jeho spotrebovávanie) je vždy súčasťou zdrojového trestného činu, t. j. v danom prípade trestného činu skrátenej dane. Idu tu preto len o jeden skutok právne kvalifikovaný ako trestný čin skrátenej dane, na ktorom sa podieľal aj advokát a ktorého cieľom bolo ušetriť finančné prostriedky, ktoré by inak museli byť zaplatené na dani. Následné spotrebovávanie takto získaných finančných prostriedkov či už zo strany daňového subjektu, respektíve zo strany advokáta nie je, samé osebe, trestným činom legalizácie výnosu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 2 písm. a) Tr. zák., pretože je súčasťou zdrojového trestného činu, pričom jednočinný súbeh zdrojového trestného činu a trestného činu legalizácie výnosu z trestnej činnosti je vylúčený. V danom prípade nie je možné konanie advokáta právne kvalifikovať ani podľa § 233 ods. 1 Tr. zák. (bývalé podielníctvo), pretože bývalého podielníctva sa môže dopustiť len osoba odlišná od páchatela zdrojového trestného činu, pričom advokát sa sám na páchaní daňového trestného činu zúčastnil.

Predmetný výklad zodpovedá rozlíšeniu znakov skutkovej podstaty trestného činu legalizácie výnosu z trestnej činnosti, ktoré v § 233 Tr. zák. vykonal samotný zákonodarca.

Ustanovenie § 233 ods. 1 Tr. zák. (bývalé podielníctvo) postihuje konanie toho, kto výnos z trestnej činnosti spáchanej inou osobou nadobudne, prechováva alebo užíva. Z uvedeného vyplýva, že trestného činu podľa § 233 ods. 1 Tr. zák. sa môže dopustiť len osoba odlišná od páchatela zdrojového trestného činu. To, čo pokrýva trestný čin podľa § 233 ods. 1 Tr. zák. z hľadiska znakov objektívnej stránky (nadobudnutie, prechovávanie a užívanie výnosu z trestnej činnosti) je totiž súčasťou zdrojového trestného činu a práve preto sa tohto trestného činu nemôže dopustiť páchatel' zdrojového trestného činu (napríklad páchatel' zdrojového trestného činu podvodu získa trestným činom motorové vozidlo v hodnote 50 000 eur, t. j. nadobudnutie a prechovávanie tejto veci je súčasťou zdrojového trestného činu podvodu a to aj užívanie tejto veci).

Z uvedeného vyplýva, že už zákonodarca vymedzením trestných činov uvedených v § 233 ods. 1 Tr. zák. a § 233 ods. 2 Tr. zák. stanovil, aké dispozície s výnosom získaným z trestnej činnosti môžu byť ešte súčasťou zdrojového trestného činu a ktoré už by bolo možné pokladať za trestný čin legalizácie výnosu z trestnej činnosti. Pokiaľ teda páchatel' zdrojového trestného činu získa výnos zo svojej trestnej činnosti (v zmysle § 130 ods. 9 písm. a) Tr. zák.) potom jeho nadobudnutie, prechovávanie, či užívanie (napríklad spotrebovanie odcudzených finančných prostriedkov, spotrebovanie odcudzenej veci páchatel'om zdrojového trestného činu, používanie odcudzenej veci a podobne) bude vždy súčasťou zdrojového (výnosového) trestného činu s tým, že prechovávanie a užívanie veci bude súčasťou fázy dokončovania zdrojového trestného činu.

Ak sa vrátíme k vyššie uvedenému príkladu advokáta, ktorý participoval na spáchaní trestného činu skrátenej dane a bol tak jeho páchatel'om, potom len odmeňovanie advokáta výnosom z tejto trestnej činnosti a jeho spotrebovávanie (užívanie) je fáza dokončovania trestného činu skrátenej dane a nejde o alebo aj o trestný čin legalizácie výnosu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 2

písm. a) Tr. zák. Pokiaľ by však bolo napríklad úlohou advokáta preberať získané výnosy z daňovej trestnej činnosti a tieto následne vkladať (zmiešavať) s legálnymi príjmami iného daňového subjektu a tak zabezpečovať ich „vypratíe“, potom by toto následné konanie týkajúce sa zmiešavania výnosov z trestnej činnosti a legálnych príjmov daňového subjektu, už mohlo napĺňať znaky skutkovej podstaty trestného činu legalizácie výnosu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 2 písm. b) Tr. zák., pretože by tu už išlo o iný, nový skutok (zmiešavanie legálnych a nelegálnych príjmov), ktorý nie je súčasťou skutku tvoriaceho zdrojový trestný čin skrátenia dane (nebolo by tu ani na prekážku, že advokát bol účastný tak zdrojového trestného činu skrátenia dane ako aj následného prania takto získaných výnosov zmiešavaním príjmov, pretože tzv. samopranie je pri trestnom čine podľa § 233 ods. 2 Tr. zák. možné). Ak by však bol advokát odmenený za svoju činnosť pri spáchaní trestného činu skrátenia dane (teda nie za výkon advokácie, ale za účasť na páchaní zdrojového trestného činu) napríklad vecou (starožitnosťou), ktorú daňový subjekt získal trestným činom krádeže, o čom advokát má vedomosť a na ktorej sa žiadnym spôsobom nepodieľal, potom by sa advokát vo vzťahu k tejto veci mohol dopustiť bývalého podielníctva, teda trestného činu legalizácie výnosu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 Tr. zák., pretože nadobudol vec, ktorú iná osoba získala trestnou činnosťou (pri bývalom podielníctve tzv. samopranie nie je možné).

Súčasťou zdrojového trestného činu sú aj tie časti skutkového deja, v ktorých páchatel' trestnou činnosťou (napríklad krádežou) získava určitú vec (napríklad tovar), aby prostredníctvom neho získal finančné prostriedky. Predaj tovaru inej osobe, t. j. jeho premena na finančné prostriedky je súčasťou zdrojového trestného činu (napríklad krádeže). Ide teda o fázu dokončovania tohto zdrojového trestného činu, a preto predaj tovaru získaný trestnou činnosťou inej osobe nie je trestným činom legalizácie výnosu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 2 Tr. zák. z pohľadu toho, kto sa dopustil zdrojového trestného činu. Typickým prípadom je napríklad odcudzenie tovaru v obchode (spáchanie zdrojového trestného činu krádeže) a to s cieľom jeho následného predaja a získania finančných prostriedkov. Ak následne páchatel' trestného činu krádeže odcudzený tovar predá inej osobe a tak získa finančné prostriedky napríklad na kúpu drog alebo odcudzený tovar vymení za drogy, ide všetko o súčasť zdrojového trestného činu krádeže, o fázu dokončovania zdrojového trestného činu, ktorým bol získaný výnos a ten bol následne prechovávaný a užívaný páchatel'om. Z hľadiska osoby, ktorá odcudzený tovar od páchatel'a trestného činu krádeže nadobudla, by však mohlo ísť o spáchanie bývalého podielníctva, t. j. trestného činu legalizácie výnosu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 Tr. zák.

Zhodné to bude aj s opačnou situáciou, teda s prípadom, v ktorom páchatel' prostredníctvom zdrojového trestného činu získa finančné prostriedky na to, aby si mohol obstaráť nejakú inú hnuťelnú alebo nehnuteľnú vec. Napríklad, páchatel' zdrojovým trestným činom podvodu získa finančné prostriedky, ktoré si zabezpečil na to, aby si kúpil nehnuteľnosť, čo aj následne urobí. Kúpa nehnuteľnosti je „užívanie – spotrebovávanie“ výnosu z trestnej činnosti, ide fakticky len o premenu finančných prostriedkov získaných zdrojovým trestným činom na inú vec, t. j. výnosom zdrojového trestného činu je nehnuteľnosť, a preto je súčasťou zdrojového trestného činu a nejde už o spáchanie trestného činu legalizácie výnosu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 2 písm. a) Tr. zák. pre osobu, ktorá sa dopustila zdrojového trestného činu. Nejde tu preto o naplnenie znaku „na seba alebo iného prevedie vec, ktorá je výnosom z trestnej činnosti“ v zmysle § 233 ods. 2 písm. a) Tr. zák., pretože takýmto konaním by bol prípadne až nejaký ďalší prevod nehnuteľnosti, ktorý už nemá nič spoločné s konaním, ktoré je súčasťou zdrojového trestného činu, ale ide o nadväzujúci samostatný skutok. Navyše, ak si páchatel' zdrojového trestného činu kupuje nehnuteľnosť za peniaze, ktoré získal zdrojovým trestným činom (a preto sa aj zdrojového trestného činu dopustil) neprevádza na seba vec, ktorá by bola výnosom z trestnej činnosti (kupovaná nehnuteľnosť nie je výnosom z trestnej činnosti, ale je „čistá“ a teda nie je čo „prat“).¹

Takéto konania nie je možné kvalifikovať ako trestný čin legalizácie výnosu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 2 písm. b) Tr. zák., ktorý hovorí o zmene povahy veci, ktorá je výnosom z trestnej činnosti, pretože vo vyššie uvedenom prípade išlo o situáciu, keď sa vymení „vec za vec“, teda napríklad finančné prostriedky sa „premenia“ na hnuťelnú, či nehnuteľnú vec alebo naopak, čo možno označiť za zmenu veci (zmena jednej veci za druhú) V § 233 ods. 2 písm. b) Tr. zák. však ide o situáciu, keď vec získaná trestnou činnosťou zostáva stále tou istou vecou, avšak páchatel' na nej robí rôzne úpravy, aby nedošlo k odhaleniu veci (ide o zmeny na veci). Dôvodová správa ako príklad uvádza podstatnú zmenu vzhľadu veci, vonkajšiu úpravu veci, napríklad premalovaním a podobne.

¹ taktiež zo Smernice Európskeho parlamentu a Rady EÚ 2018/1673 z 23. 10. 2018 o boji proti praniu špinavých peňazí prostredníctvom trestného práva v bode (11) možno vyvodíť, že podstatou prania špinavých peňazí, ktorého znaky sú uvedené v § 233 ods. 2 Tr. zák., by nemala byť držba alebo používanie majetku (výnosu z trestnej činnosti).

2 uznesenie Najvyššieho súdu ČR zo dňa 3. 6. 2020 sp.zn. 6Tdo/413/2020

Fázu dokončovania zdrojového trestného činu, ktorá je jeho súčasťou a jej vzťah k trestnému činu legalizácie výnosu z trestnej činnosti možno demonštrovať na konkrétnom rozhodnutí Najvyššieho súdu ČR.²

Skutkovo išlo o trestnú vec, v ktorej bol zdrojový trestný čin právne kvalifikovaný ako trestný čin krádeže a spočíval v tom, že obžalovaní sa dohodli, že budú postupne odcudzovať zo skladov rôznych materiálov, následne ho budú z areálu, kde bol sklad umiestnený, vyvážať preč (na falošné priepustky), pričom tak konali a spôsobili majetkovú škodu. Trestný čin legalizácie výnosu z trestnej činnosti bol videný v tom, že následne tento odcudzený materiál predávali iným osobám. Najvyšší súd ČR sa nestotožnil s tým, že by tu bola skutkovo jasne vymedzená hranica medzi zdrojovým trestným činom a trestným činom legalizácie výnosu z trestnej činnosti, pretože skutky boli vymedzené tak, že sa vzájomne prekrývali a tak ako boli vymedzené ani nemohlo dôjsť k spáchaniu trestného činu legalizácie výnosu z trestnej činnosti, pretože predaj odcudzených vecí (výnos zo zdrojového trestného činu krádeže) bol súčasťou dokončovania tohto zdrojového trestného činu krádeže (došlo teda k zrušeniu rozhodnutí súdov v dovolacom konaní).

Najvyšší súd ČR zdôraznil, že obvinení materiál poškodenej spoločnosti odcudzovali nie preto, aby ho sami nejako využili, ale preto, aby získali jeho predajom (ako materiálu) peňažné prostriedky. Konanie páchatela trestného činu krádeže spočíva v nakladaní s odcudzenými cudzími vecami (teda aj v ich predaji), ktorým dochádza k uskutočňovaniu predstáv o jeho cieľoch, ktoré sa takto môžu realizovať po spáchaní trestného činu (po jeho dokonaní), je považované za tzv. dokončenie, či ukončenie trestného činu. Ako také je ukončenie kategóriou povahy subjektívnej – faktickej, na rozdiel od dokonania, ako posledného vývojového štádia trestného činu, ktoré je kategóriou objektívne – právnej povahy. Dokončenie/ukončenie trestného činu nemá vplyv na právnu kvalifikáciu skutku (pre tú sú rozhodujúce vývojové štádiá trestného činu), nezákladá dôvod na ďalšie (nadväzujúce) právne kvalifikácie konania páchatela. Fázou dokončovania trestného činu je subjektívne sledovaný cieľ páchatela, ktorý presahuje dokonanie trestného činu. Môže sa však stať, že páchatel na realizáciu tohto subjektívne sledovaného cieľa zvolí spôsob tohto následného, po dokonaní trestného činu, realizovaného konania, ktorým príde k naplneniu znakov skutkovej podstaty trestného činu legalizácie výnosu z trestnej činnosti. Obyčajný predaj odcudzených vecí, ktoré boli odcudzené práve preto, aby boli predané však nie je trestný čin legalizácie výnosu z trestnej činnosti, ale dokončovanie zdrojového trestného činu krádeže.

Podstatný je aj záver Najvyššieho súdu ČR, že konanie páchatela musí byť spôsobilé naplniť znaky legalizácie výnosu z trestnej činnosti, t. j., že je nutné sa zaoberať aj tým, či skutočne išlo len o obyčajné konanie, ktoré je súčasťou zdrojového trestného činu alebo už išlo o niečo ďalšie, iné, nové, čo môže byť samostatný skutok trestného činu legalizácie výnosu z trestnej činnosti.

Trestný čin legalizácie výnosu z trestnej činnosti, činnosť advokáta a jeho honorár

Z hľadiska posudzovania znakov skutkovej podstaty trestného činu legalizácie výnosu z trestnej činnosti je zaujímavým posudzovanie situácie, v ktorej dochádza k stretu práva na obhajobu v trestnom konaní a predmetného trestného činu v prípadoch, v ktorých je obhajca odmeňovaný za poskytnutie právnych služieb výnosom z trestnej činnosti klienta (napríklad náklady obhajoby uhrádza klient finančnými prostriedkami získanými za predaj drog s tým, že obhajca má vedomosť alebo vzhľadom na všetky okolnosti prípadu môže rozumne predpokladať, že je odmeňovaný finančnými prostriedkami pochádzajúcimi z trestnej činnosti).

Na takúto situáciu upozornila v minulosti česká odborná literatúra,³ ktorá analyzovala trestnú vec prejednávajúcu súdmi v Spolkovej republike Nemecko. Obžalovaným bol obhajca z Hamburgu, ktorému sa kládlo za vinu že sa mal dopustiť trestného činu legalizácie výnosu z trestnej činnosti tak, že prijal od svojho klienta stíhaného za pašovanie drog, honorár vo výške 5 000 DM pochádzajúci z obchodu s omamnými látkami, pričom vedel o pôvode týchto peňazí. Súd prvého stupňa konanie zastavil pre absenciu subjektívnej stránky, pretože vyšetrovaním sa nepodarilo dostatočne preukázať, že obvinený pri prijatí honorára nekonal v dobrej viere, teda, že vedel, že peniaze pochádzajú z trestnej činnosti. Odvolací súd však uviedol iný argument a to, že trestný obhajca, ktorý príjme majetkové hodnoty, ktoré jeho klient získal trestnou činnosťou, so znalosťou

3 Herczeg, J.: Praní špinavých peňazí a honorář trestního obhájce, Bulletin advokacie č. 8/2000

ich pôvodu, výlučne k uspokojeniu svojho honoráru, nie je trestne zodpovedný za trestný čin legalizácie výnosu z trestnej činnosti. Súd tak zakázal spájať klasický a štandardný honorár obhajcu s trestným činom legalizácie výnosu z trestnej činnosti, nakoľko aj takému obvinenému musí byť poskytnutá právna pomoc (v danej veci boli námietky, že obvinený mohol požiadať o bezplatnú právnu pomoc, ale to by bol nútený klamať o tom, že nemá peniaze na úhradu obhajoby, ak by zase povedal pravdu, že peniaze má, ale sú z trestnej činnosti, usvedčoval by sa sám z páchania trestnej činnosti). Súd preto uzatvoril, že právo obvineného na obhajobu a právo na spravodlivý proces tu prevažujú nad záujmom štátu na potieraní kriminality tohto druhu. Jiří Herczeg k tomu uviedol, že ústavne konformný výklad ustanovení o trestnom čine legalizácie výnosu z trestnej činnosti by mal byť taký, že trestný obhajca, ktorý príjme majetkové hodnoty pochádzajúce z trestnej činnosti, pre ktorý je jeho klient trestne stíhaný, hoci aj so znalosťou ich pôvodu, výlučne k uspokojeniu svojho primeraného honoráru, nie je a nemôže byť trestne zodpovedný pre nedostatok protiprávnosti takéhoto konania.

Takáto absolútna imunita obhajcu, ako ju popisuje Jiří Herczeg, však nebola v nasledujúcich rokoch v Spolkovej republike Nemecko akceptovaná. Nemecké súdy vytvorili taký výklad trestného činu legalizácie výnosu z trestnej činnosti (v SRN ide o trestný čin prania špinavých peňazí), ktorý privilegoval z advokátov výlučne trestného obhajcu, keď vychádzali z toho, že neobmedzená trestná zodpovednosť obhajcu za prevzatie honoráru tvoreného výnosom z trestnej činnosti by neprimerane zasahovala do slobody výkonu povolania obhajcu, keďže príliš vysoké riziko vlastného trestného stíhania by obhajcu mohlo odradiť od vykonávania obhajoby, teda realizovania svojho povolania. Na strane druhej však súdy odmietli absolútne vyňatie trestných obhajcov z možnosti spáchania trestného činu legalizácie výnosu z trestnej činnosti, keď dôvodili, že vyvodzovanie trestnoprávnej zodpovednosti obhajcu je v takýchto prípadoch možné vtedy, ak obhajca v čase prijatia odmeny jednoznačne vie, že odmena má pôvod v trestnej činnosti, t. j., keď má ucelenú a jasnú predstavu o tom, že došlo k spáchaniu zdrojového trestného činu a že z jeho výnosu mu je odmena vyplácaná. Tieto závery rozhodovacej činnosti nemeckých súdov následne prevzal aj zákonodarca, keď priamo do znakov trestného činu prania špinavých peňazí podľa § 261 ods. 1 nemeckého trestného zákona (StGB) včlenil vetu, že „obhajca v trestnom konaní, ktorý príjme odmenu za svoju prácu koná s úmyslom len v prípade, ak mal v čase prijatia odmeny istú vedomosť o jej pôvode“.⁴ Z hľadiska slovenského trestného práva by slovné spojenie „istá vedomosť“ malo znamenať, že trestná zodpovednosť obhajcu sa bude môcť vyvodzovať len pri priamom úmysle obhajcu, pretože pre priamy úmysel je typické, že páchatel považuje následok za istý, teda nie len za možný. Obhajcovia by preto nemali byť trestne zodpovedaní v prípade, ak by konali v nepriamom úmyselne a už vôbec nie ak by konali z nebanlivosti.

Nemecká odborná literatúra⁵ k tomu uvádza, že pri zisťovaní zavinenia obhajcu pri prevzatí odmeny z výnosov z trestnej činnosti nemožno vychádzať len z toho, že predmetom poradenského vzťahu s klientom je spáchaný zdrojový trestný čin; táto skutočnosť, sama osebe, nenaznačuje úmysel obhajcu spáchať trestný čin legalizácie výnosu z trestnej činnosti. Pokiaľ sa poplatky za príslušné služby účtujú v súlade s právnymi predpismi, nie je žiadny dôvod viesť vyšetrovanie obhajcu. Indície o pozitívnej vedomosti obhajcu môžu v jednotlivých prípadoch vyplývať z osobitných vonkajších okolností prijatia zastupovania alebo výšky odmeny.

Trestná zodpovednosť obhajcov za prijatie vecí pochádzajúcich z trestnej činnosti (v rámci odmeny obhajcu) však nie je vyššie popisovanou výsadou dotknutá v prípade, ak sa na trestnej činnosti (na páchaní zdrojového trestného činu) priamo zúčastňuje obhajca. Taktiež v prípadoch, keď zdrojový trestný čin, od spáchania ktorého sa odvodzuje odmena, spácha tretia osoba alebo keď odmenu neplatí klient obhajcu, ale tretia osoba nie je možné uplatňovať výsadu obhajcu, nakoľko tá vychádza z osobitosti vzťahu obhajoby.

K uvedenému je však nutné dodať, a to kritizuje aj nemecká odborná literatúra, že nie je celkom jasné, prečo by vyššie popísaná výsada (čiastočná imunita pri stíhaní trestného činu legalizácie výnosu z trestnej činnosti) mala platiť iba a len pri trestných obhajcoch (tak to vyslovene v SRN zakotvil zákonodarca), keď rovnaký problém s hradením odmeny z výnosov z trestnej činnosti môže nastať aj v iných oblastiach právneho, či finančného poradenstva (napríklad pri advokátoch poskytujúcich právne služby v civilnej, obchodnej, či správnej oblasti, daňových poradcoch, realitných makléroch a podobne). Navyše, aj samotná trestná obhajoba môže byť spojená aj s inými oblasťami zastupovania, či poradenstvom (napríklad komplexné zastupovanie klienta aj v daňovom konaní, v civilných sporoch a podobne), pričom obhajoba v trestnom konaní môže tvoriť len

4 Fischer, Thomas: Strafgesetzbuch mit Nebengesetzen. 70. Auflage. C. H. Beck 2023, s. 1954 a nasl.

5 Fischer, Thomas: Strafgesetzbuch mit Nebengesetzen. 70. Auflage. C. H. Beck 2023, s. 1954 a nasl.

malú časť práce advokáta s ohľadom na jeho celkový vzťah s klientom. To platí o to viac, keď ide napríklad o trvalé zastupovanie s pravidelnou paušálnou odmenou.

Možno preto uzatvoriť a premostiť na slovenské právne pomery, že v prípade prijímania honorárov za poskytovanie služieb slobodnými povolaniami (teda nielen pri trestných obhajcoch, ale aj pri ostatných advokátoch, či daňových poradcov, ale napríklad aj pri súkromných lekároch, notároch a podobne) závisí vedenie trestného stíhania pre podozrenie zo spáchania trestného činu legalizácie výnosu z trestnej činnosti od toho, či a do akej miery existuje konkrétna vedomosť prijímateľa odmeny a to v čase jej prijatia o trestnoprávnom pôvode finančných prostriedkov. Vyžadovať by sa tu malo úmyselné zavinenie na strane prijímateľa odmeny a jeho konkrétnejšia predstava o zdrojovom trestnom čine a o skutočnosti, že jeho odmenu tvoria výnosy z tejto trestnej činnosti. Z hľadiska nedbanlivostného zavinenia by mali slovenské sudy postupovať v intenciách nemeckých súdov a trestnú zodpovednosť nevyvodzovať, keďže takýto absolútny výklad by mohol skutočne dostať osoby vykonávajúce slobodné povolania do príliš vysokého rizika vedenia trestného stíhania a tým obmedzovania poskytovaných služieb iným osobám. Vyvodzovanie trestnej zodpovednosti by malo byť na mieste najmä v prípadoch, z ktorých vyplýva, že osoba poskytujúca služby (napríklad advokát) sa môže vedome podieľať na páchaní buď zdrojového trestného činu alebo následne trestného činu legalizácie výnosu z trestnej činnosti. Indície o takomto podozrení môžu vyplývať napríklad z príliš vysokej odmeny advokáta, ktorá značne presahuje obvyklé honoráre alebo ak je odmena uhrádzaná príliš vysokými hotovostnými platbami, prípadne, ak je podozrenie, že účtované právne služby neboli vôbec poskytnuté, respektíve nie v deklarovanom rozsahu. V prípadoch napríklad vysokých platieb v hotovosti sa pritom dá rozumne očakávať, že príjemca odmeny sa bude klienta pýtať; rozsah povinnosti pýtať sa pritom závisí od stupňa objektívnej nápadnosti majetkovej transakcie. Je potrebné zohľadňovať primeranosť poskytnutého honoráru, pretože môžu nastať aj situácie, keď klient prostredníctvom úmyselne nadhodnoteného honoráru svojmu advokátovi „odstraňuje“ výnosy z trestnej činnosti s úmyslom, aby mu neboli zaistené v trestnom konaní (a má ich tak uložené u advokáta), čo už celkom určite akceptovať nie je možné.

Skutočnosť, že pri vykonávaní neštandardných majetkových dispozícií uskutočňovaných advokátom nie je vylúčené naplnenie znakov skutkovej podstaty trestného činu legalizácie výnosu z trestnej činnosti, možno vyvodiť napríklad z rozhodnutia Ústavného súdu ČR.⁶ Ide najmä o prípady, ak by bolo úmyslom advokáta ťažiť zo zdrojového trestného činu spáchaného jeho klientom.

Skutkovo išlo o trestné stíhanie advokáta za trestný čin legalizácie výnosu z trestnej činnosti, ktorej sa mal dopustiť tak, že prijal ako advokát do úschovy 24 000 000 Kč s pokynom, aby ich následne pod nejakou zámienkou preposlal na konkrétny bankový účet, pričom vedel, že tu ako advokát neposkytoval žiadne právne služby a tiež vedel, vzhľadom na svoje vzdelanie a vykonávanú činnosť, že cieľom tejto finančnej operácie môže byť maskovanie finančného toku k skutočným príjmom. Tomu nasvedčovala aj skutočnosť, že si ako odmenu za tieto operácie ponechal sumu 181 000 Kč (odmena advokáta za účasť na trestnom čine legalizácii výnosu z trestnej činnosti). Ústavný súd nezistil žiadny problém v tom, že za takýchto skutkových okolností bol advokát trestne stíhaný za trestný čin legalizácie výnosu z trestnej činnosti, pričom pripomenul aj fakt, že advokát je viazaný povinnosťou mlčanlivosti, čo objektívne môže sťažiť zistenie pôvodu finančných prostriedkov preberaných do úschovy a obratom zasielaných na účty ďalších osôb, a preto poskytovanie takýchto služieb môže byť pre páchatelov zdrojových trestných činov lákavé.

Obdobne bol v zahraničnej aplikačnej praxi zaznamenaný prípad, keď advokát vedome pomáhal pri korupčnej trestnej činnosti spojenej s legalizáciou výnosu z trestnej činnosti. Advokát pre štátneho úradníka, ktorý bral úplatky, vytvoril legalizačnú schému tak, že založil obchodnú spoločnosť, ktorú ovládal spoločne s úradníkom prostredníctvom bieleho koňa, do tejto obchodnej spoločnosti boli vkladané úplatky poskytnuté úradníkovi, ktoré preberal v hotovosti, pričom táto obchodná spoločnosť následne uzatvorila s úradníkom rôzne zmluvy na poskytovanie poradenských služieb a prostredníctvom nich úradník získal finančné prostriedky z úplatku už vo forme legálnej platby za predstierane poskytnuté objednané služby. Takto sa to opakovalo každý mesiac a z finančných prostriedkov z úplatkov bol odmeňovaný aj advokát, o čom mal vedomosť.

Vždy je nevyhnutné zisťovať možnú vedomosť advokáta o relevantnom konaní páchatel'a, ktorý pácha zdrojový trestný čin ako aj to, či sa advokát sám nezapojil do páchania trestnej činnosti, z ktorej by mal byť alebo je odmeňovaný. Vedomosť advokáta o rozhodných skutkových okolnostiach je tu kľúčová, pretože pokiaľ by advokáta, vo vyššie uvedenom prípade, požiadal klient,

6 rozhodnutie

Ústavného súdu ČR
sp. zn. IV ÚS/3639/16
zo dňa 17. 1. 2017

aby mu založil obchodnú spoločnosť, potom, bez ďalšieho, nie je možné vyvodzovať žiadnu trestnoprávnu zodpovednosť advokáta za to, že túto obchodnú spoločnosť jeho klient použil ako legalizačnú schému a to bez ďalšieho ani vtedy nie, ak je štatutárnou osobou v tejto obchodnej spoločnosti iná osoba ako klient advokáta, o ktorej možno mať pochybnosti o jej schopnosti konať v mene obchodnej spoločnosti.

Záver

Namiesto záveru si dovoľím položiť otázky, ktoré sa kladú už desaťročia.⁷

Ak má advokát podozrenie, že finančné prostriedky klienta pochádzajú z trestnej činnosti, respektíve aspoň podozrenie, že nemohli byť získané legálne, mal by ukončiť vzťah s klientom? Alebo by mal radšej klienta udať polícii?⁸ Alebo by nemal urobiť nič a mal by sa uchýliť pod ochranu mlčanlivosti a práva klienta na poskytnutie náležitej právnej pomoci?

Nech už si advokát odpovie na tieto otázky akokoľvek, celkom určite advokát nesmie aktívne pomáhať tomu, kto legalizuje výnos z trestnej činnosti, pretože vtedy sa stáva taktiež páchatelom trestného činu a beztrestnosť mu nemôže zaručiť ani povinnosť mlčanlivosti a ani špecifická povaha jeho povolania. Postavenie advokáta totiž nemôže v žiadnom prípade oprávňovať advokáta k spáchaniu trestnej činnosti v rámci výkonu svojho povolania. Alebo povedané inak, advokáti by nemali spolupracovať alebo napomáhať pri majetkových dispozíciách, pri ktorých majú rozumný dôvod predpokladať, že môžu byť spojené s trestnou činnosťou. ■

7 Mucha, Jiří: Česká advokacie a praní peněz Bulletin advokacie 2/1998

8 v prípadoch, ktoré by mohli spadať pod skutkovú podstatu trestného činu neprekazenia trestného činu podľa § 341 Tr. zák.

RESUMÉ

Trestný čin legalizácie výnosu z trestnej činnosti a vybrané aspekty výkonu advokácie

Cieľom tohto príspevku je poskytnúť základný výklad znakov skutkovej podstaty trestného činu legalizácie výnosu z trestnej činnosti, a to aj na podklade konkrétnych príkladov, ktoré sa týkali alebo môžu týkať výkonu advokácie, pričom pozornosť bude venovaná aj problematike hradenia odmeny advokáta výnosom z trestnej činnosti.

SUMMARY

The Offence of Money Laundering and Selected Aspects of the Practice of Law

The article aims to provide a basic interpretation of elements of the offence of legalising the proceeds of crime (money laundering), that also on the basis of specific examples that have been or may be related to the practice of law. Attention is also paid to the issue of payment of the attorney's fees using the proceeds of crime.

ZUSAMMENFASSUNG

Straftat der Legalisierung des Ertrags aus strafbarer Tätigkeit (Geldwäsche) und ausgewählte Gesichtspunkte bei der Ausübung der Rechtsanwaltschaft

Das Ziel dieses Beitrages ist, grundlegende Auslegung der Tatbestandsmerkmale der Straftat der Legalisierung von Erträgen aus einer strafbaren Tätigkeit zu erteilen, und zwar auf Unterlage von konkreten Beispielen, welche die Ausübung der Rechtsanwaltschaft betroffen haben oder betreffen können, wobei die Aufmerksamkeit der Problematik der Erstattung von Anwaltskosten aus dem Ertrag aus strafbarer Tätigkeit gewidmet wird.

Rekognícia v kontexte zásady *nemo tenetur se ipsum accusare* a práva na spravodlivý proces

Mgr. Lucia Vasilik

Identifikácia páchatel'ov tzv. očitými svedkami je nepochybne dôležitým prvkom v skladačke úkonov vedúcich k objasneniu trestného činu a zisteniu páchatel'a. Zahraničné štúdie však upozorňujú na vysokú omylnosť identifikácie očitými svedkami. Právny poriadok aj trestnoprávna prax by mali dbať na náležité zohľadnenie subjektívnych a objektívnych faktorov ovplyvňujúcich pamäť očitých svedkov, ako aj dôsledné uplatnenie práva na spravodlivý proces pri hodnotení priebehu a výsledkov rekognície.

1 Zákon č. 301/2005 Z. z.

Trestný poriadok nepoužíva pojem „očitý svedok“, ale „svedok, ktorý bol osobne prítomný pri páchaní trestného činu“ (§ 203 ods. 1 písm. a) TP).

2 „Každý má právo odoprieť výpoveď, ak by ňou spôsobil nebezpečenstvo trestného stíhania sebe alebo blízkej osobe“ a „Obvinený má právo odoprieť výpoveď; tohto práva ho nemožno nijakým spôsobom pozbaviť.“

3 „(...) nesmie byť nútený svedčiť proti sebe alebo priznať vinu“.

4 „Každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.“

Úvod

Rekognícia je špecifická metóda kriminalistickej taktiky, ktorá významne prispieva k usvedčeniu páchatel'ov trestných činov, ako aj vylúčeniu nedôvodného trestného stíhania nevinných osôb. Subjektom rekognície je vždy len osoba, ktorá *primo* vnímala znovu poznávaný objekt. Ide spravidla o tzv. očitých svedkov¹ a svedkov – poškodených, ktorých pamäťová stopa môže byť skreslená pod vplyvom množstva faktorov subjektívneho a objektívneho charakteru. Pri vykonávaní rekognície v praxi dochádza k pochybeniam v oblasti poskytovania náležitého poučenia, výberu a úpravy objektov rekognície, ako aj k zamieňaniu rekognície s inými dôkaznými prostriedkami. V ďalšom texte poukážeme na nedostatky aplikačnej praxe pri výkone a hodnotení rekognície, ako aj na medzery v právnej úprave, ktoré oslabujú právo na spravodlivý proces a s ním neodmysliteľne súvisiacu zásadu zákazu donucovania k sebaobviňovaniu v súvislosti s rekogníciou.

1. Zásada *nemo tenetur se ipsum accusare*

Jedným zo základných stavebných kameňov práva na obhajobu a práva na spravodlivý proces je zásada zákazu donucovania k sebaobviňovaniu „*nemo tenetur se ipsum accusare*“. Táto zásada sa konkrétne prejavuje na viacerých úrovniach právneho poriadku: **i) na medzinárodnej úrovni**

v podobe čl. 37 ods. 1 a čl. 40 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd,² čl. 14 ods. 3 písm. g) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach,³ a implicitne sa vyvodzuje z čl. 6 ods. 1 Dohovoru (právo na spravodlivé súdne konanie)⁴; **ii) na ústavnej úrovni** v čl. 47 ods. 1 a čl. 50 ods. 4 Ústavy SR;⁵ **iii) na zákonnej úrovni** v rámci TZ,⁶ TP⁷ a ZTZPO⁸ v nemožnosti trestného stíhania za niektoré trestné činy (§ 234 ods. 2 TZ, § 340-§ 341 TZ), v práve „podozrivého“ a obvineného odoprieť vypovedať (§ 34 ods. 1 TP, § 196 ods. 2 TP, v prípade právnickej osoby § 27 ods. 1 ZTZPO), v obmedzení

Mgr. Lucia Vasilik je absolventkou Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, kde v súčasnosti pôsobí ako interná doktorandka na Katedre trestného práva, krimi-

nológia a kriminalistiky. Zároveň pôsobí na Generálnom riaditeľstve Zboru väzenskej a justičnej stráže na úseku projektu Šanca na návrat 2.

edičnej povinnosti (§ 89a TP), v zákaze nezákonného donútenia alebo hrozby takéhoto donútenia (§ 119 ods. 4 TP a § 121 ods. 2 TP), v nemožnosti donucovania k poskytnutiu hlasovej vzorky a rukopisu (§ 123 ods. 2 TP), v nemožnosti použitia odopretia výpovede ako dôkazu proti obvinenému (§ 201 ods. 4 TP), v zákaze donucovania k úkonom súvisiacim s niektorými dôkaznými prostriedkami (napr. vyetrovacím pokusom podľa § 157 ods. 4 TP, analogicky aj rekonštrukciou, previerkou výpovede na mieste a hlasovou skúškou/vzorkou). *Nemo tenetur se ipsum accusare* teda predstavuje jednak **zásadu trestného konania** a súčasť práva na spravodlivý proces, a jednak **subjektívne právo obvineného** neprispievať k vlastnému obviňovaniu v rôznorodých podobách uvedených vyššie. Právu obvineného na druhej strane zodpovedá **povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu** zdržať sa akéhokoľvek nezákonného donútenia a hrozby takéhoto donútenia a zároveň povinnosť poskytovať podozrivým a obvineným náležité poučenia v zmysle Trestného poriadku.

Právo neprispievať k vlastnému obviňovaniu však nie je bezlimitné a vzťahuje sa najmä na pasívnu obranu obvineného v podobe obhajobnej stratégie spočívajúcej v mlčaní, neuvádzaní skutočností (prípadne aktívnu obranu spočívajúcu v uvádzaní nepravd, ktoré však nedosahujú intenzitu trestného činu) a iných pasívnych konaniach, ako nevydanie veci a pod. **Vylúčenie spod ochrany zásady *nemo tenetur se ipsum accusare*** má úmyselné **aktívne konanie obvineného** (napríklad falšovanie dôkazov, vyhrážanie sa svedkom, a pod.), **ktorým by naplnil skutkovú podstatu niektorého trestného činu**, napríklad trestného činu marenia spravodlivosti podľa § 344 TZ alebo krivého obvinenia podľa § 345 TZ. Zároveň sa zásada *nemo tenetur se ipsum accusare* nevzťahuje na **úkony, ktoré je obvinený podľa zákona povinný „pasívne“ strpieť**, ako je napr. povinnosť strpieť odňatie veci, odobratie vzorky dychu, moču, krvi, pachu, vlasov alebo tkanív na účely testu DNA – a to i za pomoci primeraného donútenia napriek skutočnosti, že ho tieto dôkazy usvedčujú.⁹ Medzi obdobné pasívne úkony, ktoré je obvinený povinný strpieť patrí aj vyzlečenie odevu a prehliadka tela. **Na úkony, pri ktorých sa vyžaduje aktívna súčinnosť obvineného, sa však vzťahuje zákaz donucovania k sebaobviňovaniu.** Príkladom je napríklad: **i) výkon previerky výpovede na mieste** (§ 158 TP), pri ktorej má osoba, ktorej výpoveď sa preveruje, aktívne popisovať okolnosti, ukazovať miesta a objekty, a demonštrovať činnosti; **ii) výkon rekonštrukcie** (§ 159 TP), ktorej účelom je primárne preverenie pravdivosti a hodnovernosti získaných výpovedí a ďalších dôkazov napodobnením pôvodnej situácie, teda taktiež predpokladá aktívnu účasť obvineného v prípade nutnosti jeho účasti; **iii) výkon vyetrovacieho experimentu** (§ 157 TP), ktorý v odseku 4 explicitne ustanovuje, že „*k úkonom, ktoré súvisia s vyetrovacím pokusom, nesmie byť obvinený, podozrivý alebo svedok, ktorý má právo odoprieť výpoveď, žiadnym spôsobom donucovaný.*“ Toto ustanovenie sa analogicky vzťahuje aj na previerku výpovede na mieste (pozri § 158 ods. 2 TP) a rekonštrukciu (pozri § 159 ods. 2 TP). Ďalším úkonom, ktorý vyžaduje aktívnu súčinnosť obvineného je **iv) výkon hlasovej skúšky a poskytnutie hlasovej vzorky** podľa § 160 TP v súvislosti s § 123 ods. 2 TP. Tieto úkony u obvineného (na rozdiel od svedka) nemožno vynucovať ani uložením poriadkovej pokuty. Rozdielnou je situácia, kedy obvinený odmietne dobrovoľne strpieť skúšku hlasu a v prípravnom konaní odmietne vypovedať a následne je hlasová vzorka odobratá z jeho ústneho prejavu na hlavnom pojednávaní, na ktorom sa rozhodol vypovedať a ktoré bolo s vedomím obvineného zvukovo zaznamenávané. Takýto postup sa považuje za zákonný, čo judikoval aj Najvyšší súd Českej republiky (ďalej len „*NS ČR*“), podľa ktorého: „*Jestliže obviněný byl v souladu s ustanovením § 33 odst. 1 tr. ř. (§ 34 ods. 1 TP – pozn. autorky) řádně poučen o právu ve své trestní věci nevypovídat a poté při vědomí, že průběh hlavního líčení bude zvukově zaznamenán, rozhodl se sám vypovídat, tedy dobrovolně poskytl svůj hlasový vzorek.*“¹⁰ V ďalšom texte sa zameriame na vzťah zásady *nemo tenetur se ipsum accusare* k inštitútu rekognície.

2. Rekognícia a jej presahy do zásady *nemo tenetur se ipsum accusare* a práva na spravodlivý proces

Rekognícia je dôkazný prostriedok upravený v § 126 TP¹¹ a zároveň špecifická metóda kriminalistickej taktiky, spočívajúca v „*rozpoznávaní objektov znovu poznávaním na základe pamäťovej stopy podporovanej asociáciou s vonkajšími znakmi a funkčnými a dynamickými vlastnosťami skúmaných objektov.*“¹² Podstatou rekognície je teda znovupoznávanie skôr vnímaného objektu (osoby, veci,

5 „*Každý má právo odoprieť výpoveď, ak by ňou spôsobil nebezpečenstvo trestného stíhania sebe alebo blízkej osobe*“ a „*Obvinený má právo odoprieť výpoveď; tohto práva ho nemožno pozbaviť nijakým spôsobom.*“

6 Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon.

7 Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok.

8 Zákon č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

9 Uznesenie NS SR sp. zn. 5 Tdo 71/2014 zo dňa 27. 11. 2014, R 92/2015.

10 Uznesenie NS ČR sp. zn. 8 Tdo 921/2009 zo dňa 26. 8. 2009, publikované v Zbierke pod číslom R 3/2011. Dostupné na internete: <https://sbirka.nsoud.cz/-sbirka/6323/>. [cit. 20. 11. 2023]. Pozri aj § 160 TP posledná veta.

11 § 126 TP: „(1) Ak sa má výsluchom zistiť totožnosť nejakej osoby alebo veci, vyzve sa obvinený, aby ju opísal. Až potom sa mu má osoba alebo vec ukázať, a to medzi viacerými osobami

podobného zovňajšku alebo vecami toho istého druhu.

(2) Rekogníciu možno vykonať aj podľa fotografií, prípadne s použitím technických prostriedkov.

(3) K rekognícii treba vždy pribrať nezúčastnenú osobu.“

12 KRAJNÍK, V. a kol.: Kriminológia. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2005, s. 325.

13 Identifikáciu na základe vnútorných vlastností sa zaoberajú iné kriminalistické metódy (napr. kriminalistická chémia, kriminalistická biológia a pod.).

14 Nepostačuje napr. len podanie vysvetlenia. K tomu pozri rozhodnutie Vrchného soudu v Praze zo dňa 21. 4. 2005, sp. zn. 2 To 45/2005.

15 § 126 ods. 1 TP používa pojem „viacerými“, ktorý je potrebné vykladať v zmysle § 127 ods. 12 TZ, podľa ktorého „Viacerými osobami sa na účely tohto zákona rozumejú najmenej tri osoby.“

16 Nález ÚS ČR sp. zn. III. ÚS 528/06 zo dňa 11. 10. 2007. Dostupné na internete: <https://nalus.usoud.cz/-Search/ResultDetail.aspx?id=56590&pos=20&cnt=20&typ=result>. [cit. 20. 11. 2023].

17 Pozri aj § 160 TP – Hlasová skúška a hlasová vzorka.

18 Napr. zvukový záznam z výsluchu obvineného (viď § 160 TP *in fine*), ukážka hlasu zo zachyteného verbálneho prejavu obvineného napr. s operátorom, s nahrávaním ktorého vyjadril obvinený súhlas a pod.

zvierafa, nehnuteľnosti a pod.) osobou, ktorá ho *priamo* vnímala v minulosti (subjekt rekognície), pričom znovupoznávanie prebieha v *skupine objektov* podobného zovňajšku, čím sa pri rekognícii využíva *asociácia* na základe vonkajších (vzhľad) a vnútorných a dynamických (hlas, chôdza, pohyb) vlastností,¹³ čo zároveň posilňuje dôkaznú silu rekognície.

2.1 Účasť obvineného na rekognícii

Pri rekognícii rozoznávame vo vzťahu k obvinenému dve situácie – **i) rekognícia, pri ktorej je obvinený subjektom rekognície** a **ii) rekognícia, pri ktorej je obvinený objektom rekognície**.

V prvej situácii, pri ktorej je obvinený subjektom rekognície, teda poznávajúcou osobou, ktorá má na základe minulých vnemov, zakódovaných v jej pamäti, znovu rozpoznávať predvádzané objekty (napríklad identifikovať účastníka/spolupáchateľa na trestnom čine), sa predpokladá *aktívna účasť obvineného* a teda jeho aktívne pozorovanie a následne ukázanie na jeden z predvádzaných objektov – výber konkrétneho objektu. Samotnej rekognícii nevyhnutne predchádza výsluch,¹⁴ pri ktorom je potrebné získať čo najpresnejší popis osoby alebo veci, ktorá sa má znovu poznávať. Tento výsluch si taktiež vyžaduje aktívnu účasť obvineného, ktorý vypovedá k vonkajším, funkčným a dynamickým znakom popisovanej osoby, uvádza skutočnosti dôležité na jej náležitú identifikáciu a výber a úpravu figurantov. Z povahy uvedených úkonov jednoznačne vyplýva, že takáto účasť obvineného musí byť vždy dobrovoľná, má právo k nej byť žiadnym spôsobom donucovaný (neobstarávať dôkazy proti sebe). Na túto situáciu sa plne vzťahuje ochrana poskytovaná zásadou *nemo tenetur se ipsum accusare*.

V druhej situácii je sám obvinený objektom rekognície, tzn. je postavený do radu medzi ďalších minimálne troch figurantov¹⁵ a opoznávaný inou osobou. V tejto situácii sa účasť obvineného považuje za pasívne strpenie rekognície, pri ktorom obvinený neprispieva aktívne k vlastnému sebaobvineniu, napriek tomu, že hranica medzi aktívnym konaním a pasívnym strpením sa môže zdať veľmi tenká. Ide teda o úkon, ktorý bezprostredne súvisí so zistením totožnosti obvineného za jeho pasívnej účasti a spadá pod množinu úkonov, ktoré je obvinený povinný strpieť na zistenie totožnosti v zmysle § 123 ods. 2 TP *in fine*. Otázkou sa zaoberal aj Ústavný súd Českej republiky (ďalej len „ÚS ČR“), ktorý vo svojom náleze zo dňa 11. 10. 2007, sp. zn. III.ÚS 528/06, konštatoval, že pravidlo *nemo tenetur se ipsum accusare* nie je, napriek svojmu zásadnému významu pre spravodlivosť trestného procesu, bezbrehé a požiadavky kladené na obvineného pri rekognícii nemajú taký charakter, aby dosahovali intenzitu sebaobviňovania alebo sebausvedčovania. Vo svojej podstate teda ide o dôkazný prostriedok, pri ktorom je obvinený nútený len pasívne strpieť poznávací úkon. ÚS ČR ďalej dôvodí, že „poznávaná osoba (včetně obviněného) je povinna strpět provedení rekognice a může být přípustnými prostředky (předvedením, uložením pořádkové pokuty) donucována k účasti na rekognici. (...) Zatímco pro zvláštní způsoby dokazování, jež vyžadují aktivní součinnost obviněného (vyšetřovací pokus podle ustanovení § 104c, rekonstrukce podle ustanovení § 104d a prověrka na místě podle § 104e trestního řádu), zákonodárce v ustanovení § 104c odst. 4 trestního řádu výslovně stanoví, že k těmto úkonům nesmí být obviněný žádným způsobem donucován, v případě rekognice podle ustanovení § 104b tak nečiní. (...) Stejný závěr však lze dovodit z tehdy i dosud platného znění ustanovení § 93 odst. 3 trestního řádu *in fine* (korešponduje s § 123 ods. 2 TP *in fine* – pozn. autorky), podle něhož je obviněný vždy povinen strpět úkony potřebné k tomu, aby se zjistila jeho totožnost.“¹⁶

Už druhou vecou je získanie materiálu, ktorého existencia je závislá len od jeho vôle obvineného. Týka sa to prípadov, kedy je obvinený vyzvaný, aby niečo povedal za účelom **identifikácie hlasu počas výkonu rekognície** (rekognícia podľa hlasu, prípadne aj podľa pohybu). Obvinený tým aktívne vytvára materiál a môže prispievať k vlastnému obvineniu. Aj z dikcie § 123 ods. 2 TP je zrejme, že obvineného nemožno nútiť, aby poskytol hlasovú vzorku, možno ho len vyzvať, aby ju dobrovoľne poskytol.¹⁷ V prípade, ak tejto výzve obvinený dobrovoľne nevyhoví, Trestný poriadok poskytuje iné možnosti zabezpečenia hlasovej vzorky,¹⁸ donucovať však obvineného k poskytnutiu hlasovej vzorky poriadkovou pokutou nie je prípustné. Ak je potrebné v rámci rekognície vykonať hlasovú skúšku, orgán činný v trestnom konaní je povinný náležite poučiť obvineného o možnosti odmietnuť vykonať hlasovú skúšku. Aj ÚS ČR vo svojom náleze konštatoval, že „je nucen odkázat na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, konkrétně na rozsudek ze dne 25. 9. 2001 ve věci P. G. a J. H. proti Spojenému království, v němž Evropský soud kvalifikoval donucování obviněného k tomu, aby mluvením poskytl vzorek hlasu, jako porušení práva na respektování

rodinného a súkromného života podľa čl. 8 odst. 1 Úmluvy (Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd – pozn. autorky). (...) *Policejní orgán tedy v daném případě nepostupoval správně, když stěžovatele předem nepoučil o jeho právu odmítnout uvedené slova opakovat.*¹⁹

Ďalšou oblasťou, ktorá je dôležitá pri vykonávaní rekognície z hľadiska spravodlivého procesu a práva na obhajobu je voľba poradia predvádzaných objektov. V Slovenskej republike sa uskutocňuje spravidla simultánna rekognícia²⁰ (predvádzanie znovuznávaných objektov súčasne), ktorá vplýva aj zo znenia § 126 ods. 1 TP druhá veta „Až potom sa mu má osoba alebo vec ukázať, a to medzi viacerými osobami.“ Slovenský Trestný poriadok je čo do taktických a organizačno-technických ustanovení týkajúcich sa priebehu rekognície pomerne skúpy. Pre zachovanie objektivity a dôkaznej hodnoty rekognície, a neobchádzanie tohto práva vo vyšetrovacej praxi, považujeme za vhodné **zakotvenie práva obvineného na voľbu miesta a poradového čísla** *expressis verbis* v § 126 TP, ako je tomu napríklad v Českej republike v § 104b ods. 3 zákona č. 141/1961 Sb. zákon o trestním řízení soudním (ďalej len „český TP“), podľa ktorého: „(...) *Osoba, která má být poznána, se vyzve, aby se zařadila na libovolné místo mezi ukazované osoby. Jestliže osoba má být poznána nikoliv podle svého vzezření, ale podle hlasu, umožní se jí, aby hovořila v libovolném pořadí mezi dalšími osobami s podobnými hlasovými vlastnostmi.*“

K taktickým pochybeniam pri výkone rekognície dochádza pri **úprave zovňajšku predvádzaných osôb**, kedy *vzhľad figurantov nekorešponduje s popisom uvedeným v rámci výsluchu pred rekogníciou* (napríklad podľa popisu mala poznávaná osoba na sebe v čase spáchania trestného činu biele tenisky, pričom z predvádzaných osôb ich má len podozrivý). Pri popise je potrebné, aby sa subjekt rekognície sústredil najmä na znaky, ktoré sú relatívne nemenné (výška, farba očí, tvar hlavy, tváre, pohlavie, zuby, tetovanie...), ale aj na ostatné (zdanlivý vek, spôsob chôdze, reči, oblečenie, okuliare...) a podľa toho je potrebné upraviť výzor figurantov za účelom navodenia podmienok, za ktorých bola poznávaná subjektom rekognície vnímaná. Pochybenia v tejto oblasti možno demonštrovať v *rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky* (ďalej len „NS SR“) sp. zn. 1 Tdo 22/2015 zo dňa 20. 5. 2015. Dovolateľ namietal, že v prípravnom konaní v dobe, keď už mu bolo vznesené obvinenie, teda jeho totožnosť bola známa (osoba bielej pleti, s krátkymi, riedkymi blond vlasmi), teda nešlo o neopakovateľný a neodkladný úkon, bola vykonaná rekognícia nie *in natura*, ale podľa fotografií. Na nich boli zobrazené tri osoby tmavej pleti s hustými čiernymi vlasmi, jedna osoba mala fúzy a jedna pravdepodobne briadku a ďalšia osoba bielej pleti mala dlhé vlasy zopnuté do uzla, z nich štyria, na rozdiel od obvineného mali výrazne okrúhlu tvár. Takto vykonaná rekognícia bola podľa dovolateľa v rozpore s § 126 TP, ale aj s rozhodovacou praxou NS SR (R 4Tz 9/2006, 28/1986). NS SR dal dovolateľovi za pravdu a konštatoval, že: „*Vyšetrovateľ svedkyňa ukázal fotoalbum s piatimi osobami, ktoré sa zjavne odlišovali od obvineného. Išlo o dôkaz vykonaný v rozpore s ustanovením § 126 Tr. por., preto do spisu nemal byť ani založený. (...) Dovolací súd konštatuje, že napadnutý rozsudok bol vyhlásený aj na podklade súdom vykonaného dôkazu, ktorý nebol získaný v prípravnom konaní v súlade so zákonom a preto je sám nezákonný, rovnako ako aj uznesenie odvolacieho súdu, ktorý túto nezákonnosť neodstránil.*“²¹

Taktiež môže dôjsť k situácii, kedy sa OČTK rozhodne *upravovať vzhľad* figurantov a poznávanej osoby tak, aby korešpondoval s popisom uvedeným poznávajúcou osobou pri výsluchu – každá z týchto osôb však v tom prípade musí byť nositeľom zhodných markantov. Nemôže tak dôjsť k situácii, kedy majú predvádzané osoby napr. parochne rozdielných odtieňov alebo okuliare zásadne iného tvaru.²² Ďalšou diskutabilnou otázkou je, **či je prípustné pod hrozbou poriadkovej pokuty prikázať obvinenému, aby na účely rekognície nemenil svoj vzhľad**. V tomto ohľade sa stotožňujeme s názorom M. Protivinského, podľa ktorého akýkoľvek príkaz v podobnom duchu porušuje zásadu prezumpcie nevinoty.²³ Zároveň sme názoru, že napríklad príkaz obvinenému, aby sa oholil a ostrihal, by bol porušením zásady zdržanlivosti a neprimeraným zásahom do ľudskej dôstojnosti v zmysle § 2 ods. 2 TP.²⁴ Túto situáciu by bolo možné riešiť rekogníciou podľa fotografie z času, kedy vzhľad obvineného (dĺžka vlasov, brady a fúzov) korešpondovala so vzhľadom v čase, keď bol vnímaný subjektom rekognície. Iné, menej invazívne úpravy vzhľadu počas rekognície, ako nasadenie okuliarov alebo prispôsobenie oblečenia sú prípustné a vynútiteľné poriadkovou pokutou, v zásade však ťažko prinútiť obvineného, ktorý je rozhodnutý neuposlúchnuť výzvu napriek uloženej pokute, aby spolupracoval pri rekognícii, ktorú môže veľmi jednoducho zmať napríklad tým, že sa začne správať v rozpore s inštrukciami (napríklad výkrikom „Som nevinný!“ alebo ukazovaním či úškľabkami na figurantov). Takáto rekognícia by bolo zmarená a nebolo by možné na ňu prihladať ako na dôkaz v trestnom konaní.

19 Nález ÚS ČR

sp. zn. III. ÚS 528/06
zo dňa 11. 10. 2007.

Dostupné na:
<https://nalus.usoud.cz/-Search/ResultDetail.aspx?id=56590&pos=20&cnt=20&typ=result>.
[cit. 20. 11. 2023].

20 Tzv. sekvenčná rekognícia, kedy sú objekty predvádzané postupne po sebe, sa vykonáva napr. pri rekognícii nehnuteľných vecí *in natura* (napr. bytov, kancelárií, rodinných domov), kedy sa z logiky veci subjektu rekognície ukážu poznávané nehnuteľnosti po sebe.

21 Dostupné na:

<https://www.judikaty.info/document/-nssr/45734/>.

22 K tomu pozri nález ÚS ČR sp. zn. III. ÚS 623/2000, zo dňa 27. 5. 2003.

23 PROTIVINSKÝ, M.: Pro jaký výklad rekognice (104b TrR) se máme angažovat? In *Kriminalistika*, 2006, roč. 39, č. 4. s. 264. Opačný názor vyslovuje M. Fryšták, pozri: FRYŠTÁK, M.: Některé aspekty rekognice v praxi přípravného řízení a povinnost účasti obviněného jako poznávané osoby na ní. In *Kriminalistika*, 2004, roč. 37, č. 4, s. 283.

24 § 2 ods. 2 TP: „*Do základních práv a slobod osôb v prípadoch dovolených zákonom možno zasahovať len v miere nevyhnutnej na dosiahnutie účelu trestného konania, pričom treba rešpektovať dôstojnosť osôb a ich súkromie.*“

25 Dostupné na:

<https://www.judikaty.info/document/-nssr/120213/>.

26 Pozri napr.: uzn. NS SR sp. zn. 1Tdo/20/2023

zo dňa 3. 5. 2023,
dostupné na:
<https://www.judikaty.info/document/nssr/150679/>; uzn. NS SR sp. zn. 2 Tdo 67/2013 zo dňa 16. 12. 2013, dostupné na: <https://www.judikaty.info/document/nssr/24007/>.

27 Porovnaj rozhodnutie ÚS ČR sp. zn. II. US 2/03 zo dňa 25. 2. 2003.

28 K chybných identifikácií pri agnoskácii (angl. „show-up“) pozri aj: WELLS, G. L.: Eyewitness identification: Systemic reforms. In *Wisconsin Law Review*, 2006, s. 628. Dostupné na: <https://core.ac.uk/download/pdf/212848669.pdf>

29 Pozri napr.: uzn. NS ČR zo dňa 16. 6. 2016, sp. zn. 6 Tdo 675/2016, uznesenie NS ČR zo dňa 21. 3. 2018, sp. zn. 4 Tdo 1508/2017.

30 Rozsudok Vrchného soudu v Praze sp. zn. 2 To 191/03 zo dňa 15. 1. 2004,

31 § 104b ods. 4 českého TP: „Není-li možno ukázat osobu, která má být poznána, rekognice se provede podle fotografie, která se předloží podezřelému, obviněnému nebo svědkovi s obdobnými fotografiemi nejméně tří dalších osob. Tento postup nesmí bezprostředně předcházet rekognici ukázáním osoby.“

32 Pozri aj: uzn. NS SR sp. zn. 6 To 7/2014 zo dňa 15. 12. 2015.

33 Uznesenie NS SR sp. zn. 4 Tdo 12/2008 zo dňa 26. 8. 2008. Dostupné na: <https://www.judikaty.info/document/nssr/1434/>. [cit. dňa 1. 12. 2023].

2.2 Agnoskácia a tipovanie páchatela

Od rekognície je potrebné odlišiť ďalšie metódy identifikácie, ktoré sú jej blízke, ale prebiehajú iným spôsobom. **Agnoskácia** je dôkazný prostriedok uznávaný judikatúrou, hoci nie je *expressis verbis* upravený v Trestnom poriadku. Hlavný rozdiel medzi rekogníciou a agnoskáciou spočíva v tom, že pri agnoskácii dochádza k znovupoznávaniu a identifikácii osoby alebo veci bez toho, aby bola predvádzaná v skupine podobných objektov. K agnoskácii sa nedávno vyjadril aj NS SR vo veci dovolania sp. zn. 1Tdo/27/2021. V uznesení zo dňa 23. 2. 2022 konštatoval, že: „Vo vzťahu k agnoskácii (stotožnenia obžalovaného svedkom či poškodeným na hlavnom pojednávaní) je potrebné uviesť, že je možné ju považovať za validný dôkazný prostriedok. Nemá však kvalitu dôkazného prostriedku rekogníciou, preto je potrebné, aby vo veci rozhodujúci súd posúdil, akú konkrétnu dôkaznú silu jej prizná. Poznávajúci je totiž na hlavnom pojednávaní postavený do situácie, keď sú účastníkom konania „priradené“ určité role a nemá možnosť voľby z figurantov. Ak prebehla agnoskácia až po vykonanej rekognícii, je jej dôkazný význam ešte obmedzenejší, pretože pamätová stopa poznávajúceho je ovplyvnená zrakovým vnemom osôb, ktoré jej boli skôr ukázané.“²⁵ Rozdielmi medzi rekogníciou a agnoskáciou sa NS SR zaoberal niekoľkokrát, kedy došlo k zamieňaniu týchto dvoch dôkazných prostriedkov buď zo strany súdov nižšej inštancie alebo obhajoby.²⁶ Takticky je vhodnejšie vykonávať agnoskáciu v prípade, kedy poškodený alebo svedok obvineného pozná, a teda nie je potrebné vykonávať rekogníciu (nevnímal ho bezprostredne iba po krátky časový úsek v priebehu kriminalisticky relevantnej udalosti).²⁷ Čím menej subjekt rekognície pozná poznávanú osobu a čím menej si je istý už pri jej popise pri výsluchu, tým je dôležitejšie dbať na vylúčenie náhodného označenia podozrivého (obvineného) pri rekognícii, čo sa prejaví aj v požiadavke pribrať väčší počet figurantov. Agnoskácia, teda identifikácia bez pribratia figurantov, je v týchto prípadoch nevhodná a je spojená s vysokým rizikom falošného pozitívneho výsledku, teda nesprávneho stotožnenia.²⁸ Ak bola pred agnoskáciou vykonaná rekognícia, dôkazná sila agnoskácie je oslabená kontamináciou pôvodnej pamätavej stopy neskoršou z času rekognície. Taktiež je výsledok rekognície ako dôkazného prostriedku nedôveryhodný v opačnom poradí, ak bola vykonaná najskôr agnoskácia a následne rekognícia s tým istým objektom.

Od rekognície je potrebné odlišiť **tzv. tipovanie páchatela**, ktoré sa vykonáva podľa fotiek a je to v praxi bežne realizovaný neformálny úkon v situáciách, keď OČTK nemajú k dispozícii žiadneho podozrivého. Svedkovi (poškodenému) sa v priebehu tipovania páchatela predložia fotografie viacerých osôb, ktoré si nemusia byť podobné. Osoby na fotografiách majú spravidla kriminálnu minulosť v oblasti vyšetrovaného druhu kriminality a poznávajúca osoba následne dáva „tip“ OČTK na páchatela. Slovenská judikatúra sa problematike tipovania páchatela nevenuje, avšak v Českej republike k nemu majú pomerne rozsiahlu judikatúru,²⁹ z ktorej vyplýva, že tipovanie páchatela z fotografie nevylučuje následné vykonanie rekognície *in natura* s konkrétnym podozrivým, súd však musí túto skutočnosť zohľadniť pri hodnotení výsledku rekognície.³⁰ Tipovanie páchatela by taktiež nemalo časovo bezprostredne predchádzať rekognícii pre zníženie jej dôkaznej hodnoty.

2.3 Subsidiarita rekognície podľa fotografie

Ustanovenie § 126 ods. 2 TP počíta s možnosťou vykonať rekogníciu podľa fotografií alebo s použitím technických prostriedkov, avšak na rozdiel od českej právnej úpravy podľa § 104b českého TP³¹ nevyjadruje *expressis verbis* subsidiárne využitie rekognície podľa fotografií. Fotografická rekognícia je v praxi často využívaná aj v prípadoch, kedy je možné vykonať rekogníciu *in natura*, najmä kvôli menšej náročnosti jej prípravy a prípravy figurantov. Rekognícia *in natura* má vyššiu dôkaznú hodnotu, pretože subjekt rekognície môže vnímať vonkajšie vlastnosti v širšej miere a zároveň vníma aj funkčné a dynamické vlastnosti predvádzaných osôb. Subsidiaritou rekognície podľa fotografií za zaoberali aj slovenské súdy.³² Podľa uznesenia NS SR sp. zn. 4 Tdo 12/2008 zo dňa 26. 8. 2008: „Rekognícia „in natura“ je nutná všade tam, kde takú osobu je možné zistiť. Rekognícia podľa fotografií je možná v prípade, že predchádzajúci postup nie je možný napríklad preto, že podozrivá osoba nie je zistená.“³³ Považujeme preto za vhodné v Trestnom poriadku upraviť znenie § 126 ods. 2 TP napríklad nasledovne: „Ak nie je možné zabezpečiť prítomnosť osoby alebo veci, ktorá má byť stotožnená alebo je na to iný dôležitý dôvod, je možné vykonať rekogníciu aj podľa fotografie, prípadne s použitím technických prostriedkov.“ „Iným dôležitým dôvodom“ môže byť napríklad prípad, kedy síce je možné zabezpečiť prítomnosť znovupoznávanej osoby, ale v čase,

odkedy bola priamo vnímaná subjektom rekognície do vykonania rekognície zmenila vzhľad (napríklad v dôsledku zmrzačenia alebo podstúpenia zásadnej plastickej operácie) v takom rozsahu, že by sa rekognícia miňala účinkom.³⁴

2.4 Faktory majúce vplyv na výsledok rekognície

V trestnom konaní je nevyhnutné pristupovať k hodnoteniu výsledkov rekognície vždy individuálne a zohľadniť objektívne a subjektívne faktory, vyplývajúce jednak z existujúcej dôkaznej situácie a charakteru vykonaných dôkazných prostriedkov (napr. predchádzajúca agnoskácia), a jednak z daností poznávajúcej alebo poznávanej osoby a okolností konkrétneho prípadu. R. Blažek zdôrazňuje, že po vykonaní rekognície je potrebné hodnotiť podmienky vnímania stotožňovaného objektu, rozumové a zmyslové schopnosti rozpoznávajúcej osoby, kvalitu opisu stotožňovaného objektu a jednoznačnosť jeho označenia, súlad znakov stotožneného objektu so znakmi uvedenými pri popise, taktickú správnosť vykonania rekognície, vierohodnosť rozpoznávajúcej osoby a či výsledok rekognície zapadá do obrazu ostatných dôkazov.³⁵ Podľa M. Molnárovej³⁶ presnosť očitého svedka ovplyvňuje *stres* (zvyšujúce sa násilie vedie k zníženiu identifikačnej presnosti), *prítomnosť zbrane počas trestného činu* (zbraň odpútava pozornosť od páchatela), *pohlavie a rasa páchatela* (svedkovia sú presnejší pri identifikácii členov svojho pohlavia a ľudia sú vo všeobecnosti presnejší pri identifikácii príslušníkov vlastnej rasy), *zamestnanie* (výskum naznačuje, že policajti vo všeobecnosti sú schopní poskytnúť detailnejší popis udalosti a páchatela ako laici, ale sú aj náchylní označiť úplne nevinnú udalosť ako možný trestný čin), *doba medzi trestným činom a identifikáciou* (množstvo správnych identifikácií klesá, keď sa časový interval medzi trestným činom a rekogníciou predlžuje), *nezvyčajné črty* (odlišnosť a odchýlky uľahčujú rekogníciu), *reakčný čas* (presné identifikácie sú spravidla uskutočnené svedkami v kratšom reakčnom čase než nepresné, cca do 12 sekúnd), *počet členov rekognície* (v podmienkach SR a ČR sa dospelým osobám odporúča predvádzať 6 až 8 osôb, a deťom ako aj osobám vo vyššom veku maximálne 5 osôb v skupine, výsledky zahraničných výskumov naznačujú, že veľkosť rekognície až do 20 fotografií neznižuje pravdepodobnosť správnej identifikácie), *výber figurantov* (vychádzajúci z popisu páchatela), *„double blind“ (dvojitá-slepá) metóda* (policajti vykonávajúci rekogníciu a interagujúci so subjektom rekognície taktiež nie je oboznámený s tým, ktorá z radu predvádzaných osôb je podozrivou). Tieto faktory je nanajvýš dôležité zohľadniť pri hodnotení výsledkov a priebehu rekognície. Výsledky „The Innocence Project“, ktorý bol v USA spustený už v roku 1992 a prebieha dodnes, úspešne očisťujú neprávom odsúdené osoby na podklade analýzy DNA a iných moderných vedeckých metód, totiž naznačujú alarmujúce zistenia, podľa ktorých pri vyše 70 % všetkých zistených prípadov neprávom odsúdených nevinných osôb zohrávala rolu identifikácia očitými svedkami, v 50 % nesprávne identifikovaných osôb identifikácia očitými svedkami bola rozhodujúcim dôkazom, pričom pri 38 % prípadov nesprávne identifikovaných osôb tú istú nevinnú osobu nesprávne stotožnilo viacero očitých svedkov.³⁷ Podobný výskum sa v Slovenskej republike podľa našich informácií neuskutočnil, môžeme však predpokladať, že identifikačné schopnosti „slovenských očitých svedkov“ sa nebudú výrazne odlišovať. Páchatelova vina by preto z pohľadu práva na spravodlivý proces nemala byť vyslovená len na základe výsledkov rekognície ako jediného alebo rozhodujúceho dôkazu, ale mala by byť podporená aj ďalšími dôkazmi a zisteniami.

Záver

Záverom je potrebné konštatovať, že zásada *nemo tenetur se ipsum accusare* sa pri rekognícii vzťahuje len na prípady, keď je obvinený (podozrivý) v postavení subjektu rekognície. Ak je objektom rekognície, je povinný strpieť jej výkon. Nie je už však povinný spolupracovať pri poskytnutí hlasovej vzorky a o tom musí byť náležite poučený. Sme názoru, že obvinený taktiež nemôže byť donucovaný, aby za účelom rekognície nemenil vzhľad, čo by bolo v rozpore s prezumpciou nevinoty a zákazom nútenia k sebaobviňovaniu. Pre posilnenie práv obvineného považujeme za vhodné v Trestnom poriadku *expressis verbis* ustanoviť i) právo obvineného na voľbu miesta a poradia figurantov a ii) subsidiaritu rekognície podľa fotografií pre jej nižšiu dôkaznú silu v porovnaní s rekogníciou *in natura*. Rekogníciu je potrebné dôsledne odlišovať od agnoskácie a tipovania páchatela.

34 VASILIK, L.: Komparatívna analýza rekognície v slovenskom a českom trestnom konaní. In Sborník příspěvků z Mezinárodní Masarykova konference pro doktorandy a mladé vědecké pracovníky 2023, roč. XIV. (18. 12. 2023 – 20. 12. 2023).

35 BLAŽEK, R. *Kriminalistika*. Šamorín : Heuréka, 2016. s. 146.

36 MOLNÁROVÁ, M.: Kriminalistická rekognícia. In *E-psychologie* [online], 2008, roč. 2, č. 3, s. 41 – 53. Dostupné na internete: <http://e-psycholog.eu/pdf/molnarova.pdf>. ISSN 1802-8853.

37 K tomu pozri: <https://innocence-project.org/reevaluating-lineups-why-witnesses-make-mistakes-and-how-to-reduce-the-chance-of-a-misidentification/>; <https://innocence-project.org/how-eye-witness-misidentification-can-send-innocent-people-to-prison/>.

V prípade výkonu týchto dôkazných prostriedkov v kombinácii v rámci jedného trestného konania voči tej istej podozrivej osobe je dôležité prihliadnúť na možné ovplyvnenie jedného úkonu druhým, a tým na kontamináciu pamäťovej stopy. Pri hodnotení rekognície by mali sudy zvážiť subjektívne a objektívne faktory, ktoré môžu skresľovať výsledok rekognície a prihliadať na jej výsledok najmä vtedy, ak je podporený ďalšími dôkazmi. Zahraničné výskumy totiž nasvedčujú veľkej chybovosti identifikácie páchateľa očitými svedkami. ■

RESUMÉ

Rekognícia v kontexte zásady *nemo tenetur se ipsum accusare* a práva na spravodlivý proces

Autorka sa v článku zaoberá špecifickými otázkami výkonu rekognície v trestnom konaní. Prvá časť je venovaná zásade *nemo tenetur se ipsum accusare* vo všeobecnosti, v druhej časti sa autorka zaoberá jej presahom do inštitútu rekognície a špecifickými problematickými oblasťami výkonu rekognície, akými sú účasť obvineného, úprava vzhľadu, agnoskácia a tipovanie páchateľa, subsidiarita rekognície podľa fotografií a faktory ovplyvňujúce dôkaznú silu rekognície. Závbery podkladá relevantnou judikatúrou slovenských a českých súdnych autorít, ako aj zahraničnými štúdiami.

SUMMARY

Identification in the Context of the Principle *Nemo Tenetur Se Ipsum Accusare* and the Right to a Fair Trial

The author deals with specific issues related to identification of a suspect in the criminal proceedings. The first part deals with the principle *nemo tenetur se ipsum accusare* in general, the second part with its overlap with the concept of identification and specific problematic areas of identification, such as participation of the accused, modification of appearance, identification without a parade (no dispute about the suspect's identification) and identification on the basis of showing an offender's photographs, subsidiarity of identification on the basis of photographs and factors affecting the probative value of identification. The author's conclusions are supported by relevant case law of Slovak and Czech judicial authorities as well as by foreign studies.

ZUSAMMENFASSUNG

Recognition im Kontext des *nemo tenetur se ipsum accusare* Grundsatzes und des Rechtes auf einen gerechten Prozess

Die Autorin befasst sich im Artikel mit spezifischen Fragen der Vollstreckung der Recognition im Strafverfahren. Der erste Teil wird dem Grundsatz *nemo tenetur se ipsum accusare* im Allgemeinen gewidmet, im zweiten Teil befasst sich die Autorin mit dessen Übergreifen ins Instrument der Recognition und mit spezifischen problematischen Bereichen bei der Vollstreckung der Recognition, wie die Beteiligung des Beschuldigten, die Gestaltung der Physiognomie, die Feststellung des Täters und das Tippen des Täters, die Subsidiarität der Recognition gemäß den Lichtbildern und Faktoren, welche die Beweiskraft der Recognition beeinflussen, sind. Ihre Schlussfolgerungen belegt sie durch relevante Judikatur der slowakischen und tschechischen Gerichtsautoritäten sowie durch ausländische Studien.

Opätovne k (ne)povinnej aktivácii veľkých senátov

JUDr. Jana Matejová

V BSA č. 10/2020 bol uverejnený príspevok „(Ne)Povinná aktivácia veľkého senátu správneho kolégia Najvyššieho súdu SR?“ V tomto príspevku sme sa venovali judikatúre ústavného súdu (ďalej v texte len „ÚS SR“), aj Najvyššieho súdu SR (ďalej v texte len „NS SR“) v otázke postúpenia, či nepostúpenia veci (najmä) veľkému senátu správneho kolégia NS SR.

Prešli tri roky, vznikol nový najvyšší súd pre oblasť správneho súdnictva – Najvyšší správny súd SR (ďalej v texte len „NSS SR“) a súdy nezháľali – judikatúra sa posunula o hodný kus „ďalej“. Rozhodli sme sa preto uverejniť ďalší článok s rovnakou tematikou, ale aktualizovaný o novú judikatúru v tejto oblasti. Na rozdiel od pôvodného príspevku tento nie je zameraný špeciálne na oblasť správneho práva, ale všeobecne na všetky súčasné veľké senáty.

Úvod

Na oboch najvyšších súdoch rozhodujú „bežne“ veci trojčlenné senáty (nazývané aj „malé“ senáty)¹ a vo vymedzených prípadoch za účelom zjednocovania judikatúry aj veľké senáty.² V súčasnosti existujú v slovenskom právnom poriadku až tri veľké senáty – veľký senát NSS SR a dva veľké senáty na NS SR – jeden na občianskoprávnom a druhý na obchodnoprávnom kolégiu.

JUDr. Jana Matejová je absolventkou Právnickej fakulty Masarykovej univerzity v Brne. Od roku 2010 pôsobí ako asistentka sudcu na Najvyššom správnom súde SR (predtým na správnom kolégiu Najvyššieho súdu SR)

a tiež ako externá doktorandka na Katedre správneho a environmentálneho práva Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave.

zoru, ktorý už bol vyjadrený v rozhodnutí iného senátu NS SR. Mohlo ísť o judikatórny odklon od právneho názoru ktoréhokoľvek senátu NS SR (nielen senátu správneho kolégia NS SR) – t. j. aj názoru vysloveného senátom občianskoprávneho alebo obchodnoprávneho kolégia NS SR, a to najmä s poukazom na to, že správne súdy boli inštitucionálne súčasťou všeobecných súdov.³ Podľa súčasnej právnej úpravy to už možné nie je.⁴ V § 22 ods. 1 písm. a) je po novom uvedené, že procesný senát NSS SR postúpi vec veľkému senátu NSS SR ak „dospel pri svojom rozhodovaní k právnomu názoru, ktorý je odlišný od právneho názoru, ktorý už bol vyjadrený v rozhodnutí najvyššieho správneho súdu“.

Vymedzenie základných procesných pravidiel a kritérií, ktorými sa riadi výber prípadov rozhodovaných veľkými senátmi nájdeme v § 48 ods. 1 a 3 Civilného sporového poriadku (ďalej v texte len „CSP“) a v § 22 a § 466 Správneho súdneho poriadku (ďalej v texte len „SSP“). Tieto pravidlá sú však skôr všeobecného charakteru, a tak ďalším dôležitým zdrojom úpravy tejto problematiky je práve spomínaná judikatúra ústavného súdu a najvyšších súdov.

V súvislosti so vznikom NSS SR prišlo k malej, avšak významnej zmene právnej úpravy – pôvodne postupoval malý senát vec na veľký senát keď sa chcel odchýliť od právneho ná-

1 § 44 ods. 3 v spojení s § 46 ods. 1 CSP a § 21 ods. 1 písm. a) SSP.

2 § 44 ods. 3 CSP a § 438 ods. 2 SSP.

3 BARICOVÁ, J. a kol.: Správny súdny poriadok. Komentár. Bratislava : C. H. Beck, 2018, s. 184.

4 Takáto právna úprava však stále platí pre aktiváciu veľkých senátov občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia NS SR – § 48 ods. 1 CSP.

Novovzniknutý veľký senát NSS SR sa tak musel vypoariadať s otázkou, či predkladacia povinnosť pre kasačný senát vzniká aj v situácii, ak by sa chcel odkloniť od právneho názoru vysloveného kasačným senátom NS SR, prípadne senátom NS SR rozhodujúcim o odvolaní proti rozhodnutiam krajských súdov v správnom súdnictve – t. j. od rozhodnutia NS SR v oblasti správneho práva pred vznikom NSS SR. V rozhodnutí sp. zn. 1 Vs 1/2021 zo dňa 24. februára 2022 (bod 30 – 33) odpovedal veľký senát kladne – síce, ako uviedol, nešlo v prípade vzniku NSS SR o personálne či organizačné nástupníctvo voči bývalému správne kolégium NS SR, avšak NSS SR ako nový súdny orgán prevzal právomoci, ktoré predtým vykonával NS SR vo svojom správnom kolégium a tieto právomoci v oblasti správneho súdnictva tu boli už od 1. januára 1992, keď vzniklo v Slovenskej republike moderné správne súdnictvo. *„Najvyšší správny súd preto z hľadiska svojich právomocí nezačína na „zelenej lúke“ (odznova), ale nadväzuje na tradíciu správneho súdnictva založenú naposledy v roku 1992. Korpus judikatúry bývalého správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je preto pre Najvyšší správny súd bohatým a inšpiratívnym zdrojom úvah a záverov, s ktorými sa musí argumentačne vždy vysporiadať, ako keby išlo o jeho vlastné rozhodnutia.“* (bod 32) *„Najvyšší správny súd tak zachováva so zreteľom na kompetenčnú kontinuitu existujúcu medzi ním a Najvyšším súdom Slovenskej republiky ako správny súdom právnú istotu účastníkov konania a dobrú vieru v predtým existujúcu ustálenú rozhodovaciu prax v správnom súdnictve.“* (bod 33)

Aktivácia veľkých senátov v najnovšej judikatúre slovenských najvyšších súdov a ústavného súdu

S ohľadom na všeobecný charakter väčšiny predmetných rozhodnutí a tiež ich použiteľnosť uvádzame chronologicky v čase všetky významné rozhodnutia, týkajúce sa postupovania vecí veľkým senátom. Pre rozlíšenie uvádzame pri každom rozhodnutí, či bola v konaní použitá právna úprava CSP alebo SSP.⁵ Ohľadne staršej (avšak stále aktuálnej) judikatúry odkazujeme na už zmienený príspevok v BSA č. 10/2020.

5 Uvedená judikatúra obsahuje okrem vyňatých častí aj ďalšie dôležité a zaujímavé pasáže, na ktoré čitateľa taktiež odkazujeme.

6 Uvedené rozhodnutie ÚS SR a aj všetky ďalšie v texte spomínané rozhodnutia ÚS SR sú dostupné na: www.ustavnysud.sk. Vid. tiež SEDLAČKO, F.: Ústavný súd vracia dovoľaniu ľudskú tvár. Bulletin slovenskej advokácie, 2021, č. 1-2, str. 9 – 10.

CSP – Nález ÚS SR č. k. I. ÚS 51/2020-50 zo dňa 9. júna 2020⁶

ÚS SR v tomto rozhodnutí ako obiter dictum uviedol svoj názor na výklad pojmu „vyriešená právna otázka“, ktorý *„nemožno vnímať ako „už raz riešená otázka“, ale ako „otázka vyriešená ustálené“, teda že ohľadom právnej otázky existuje ustálená prax“*. Ďalej uviedol, že na pojem „vyriešená“ je potrebné aplikovať výklad o ustálenej praxi – t. j. pokiaľ nejde o rozhodnutie publikované v niektorej zo zbierok, tak možno za ustálenú prax považovať aj nepublikované rozhodnutie, ale musí spĺňať ďalšie predpoklady, a to:

- vyjadrenie názoru opakované vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach alebo
- vyjadrenie názoru aj v jednotlivom nepublikovanom rozhodnutí, ale na toto rozhodnutie (resp. právny názor v ňom vyjadrený) potom nadviazali niektoré neskôr vydané rozhodnutia (opäť teda musí ísť o akceptáciu právneho názoru vo viacerých ďalších rozhodnutiach najvyššieho súdu).

V posudzovanej veci najvyšší súd odkazoval len na dve nepublikované rozhodnutia, pričom ÚS SR konštatoval, že to nie je dostatočné a malo by ísť o „viacero“ takýchto rozhodnutí, resp. musí byť rozhodovacia činnosť senátov najvyššieho súdu skutočne opakujúca sa. *„Tomu, že ide o rozhodovaciu prax ustálenú (a teda opakujúcu sa), by ďalej malo nasvedčovať to, že tieto nepublikované rozhodnutia sú verejne dostupné a ľahko dohľadateľné (najmä prostredníctvom internetu) aj pri bežnej lustrácii medzi rozhodnutiami najvyššieho súdu k danej právnej otázke, keďže ich je opakujúce sa množstvo.“* ÚS SR tiež uviedol, že takáto ustálená prax musí byť zrejme nielen dovnútra (v zmysle, že o nej vie najvyšší súd sám), ale aj navonok – vo vzťahu k verejnosti, pričom ak najvyšší súd považuje určitý právny názor za ustálený, mohlo by to byť pre neho impulzom na jeho publikáciu v zbierke. *„Tým sa zároveň odstráni neistota týkajúca sa toho, či ide o právnu otázku v praxi dovoľacieho súdu vyriešenú alebo nie.“*

CSP – Uznesenie veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia NS SR sp. zn. 1VObdo/1/2020 z 25. februára 2021⁷

V reakcii na dve kontroverzné (a neskôr ústavným súdom zrušené) rozhodnutia veľkého senátu občianskoprávneho kolégia NS SR sp. zn. 1VCdo/3/2019 a sp. zn. 1VCdo/4/2019 obe zo dňa 28. apríla 2020, sa veľký senát obchodnoprávneho kolégia NS SR vybral v rozhodovaní úplne opačným smerom.⁸ Veľký senát občianskoprávneho kolégia NS SR síce v oboch rozhodnutiach skonštatoval existenciu rozporuplnej a nejednotnej judikatúry, súčasne však uviedol, že postupujúci senát sa mal prikloniť k niektorému z názorov a nie mu vec postupovať.

Veľký senát obchodnoprávneho kolégia NS SR, naopak, uviedol, že trojčlenný senát má povinnosť postúpiť vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu nielen v situácii, ak sa chce odkloniť od právneho názoru vyjadreného v rozhodnutí iného senátu najvyššieho súdu, ale aj „v situácii, kedy pri rozhodovaní o určitej otázke existuje rozdielna rozhodovacia prax najvyššieho súdu. Úlohou veľkého senátu najvyššieho súdu je – nielen rozhodovať v prípade odklonu od skoršej (ustálenej) rozhodovacej praxe najvyššieho súdu – ale predovšetkým zjednocovanie judikatúry samotného najvyššieho súdu.“

S poukazom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva dokonca obiter dictum zdôraznil, že „porušením práva na spravodlivý proces podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru je aj prípad, kedy existuje o určitej otázke rozdielna rozhodovacia prax najvyššieho súdu, a vec buď nebola predložená veľkému senátu, aby rozpornú judikatúru svojim rozhodnutím zjednotil, alebo síce vec veľkému senátu predložená bola, ten sa však odmietol vecou zaoberať a rozdielnu rozhodovaciu prax jednotlivých senátov najvyššieho súdu nezjednotil.“

CSP – Nález ÚS SR č. k. III. ÚS 46/2020-71 zo dňa 30. marca 2021⁹

V tomto rozhodnutí ÚS SR dospel k záveru o existencii subjektívneho práva na rozhodnutie veľkým senátom, a to napriek tomu, že takéto právo nie je výslovne v žiadnom zo zákonov uvedené. Vychádzal zo skutočnosti, že sa dá s vysokou mierou určitosťou objektívne stanoviť, že určitý právny názor je odlišný od právneho názoru, ktorý už bol vyjadrený v rozhodnutí iného senátu najvyššieho súdu, v spojení so skutočnosťou, že právny názor sa bezprostredne týka právnej pozície účastníka konania a že o veci má rozhodnúť odlišne obsadený súd – veľký senát. „Pod objektivitou má ústavný súd na mysli to, že v množine rozhodnutí najvyššieho súdu je možné pomerne spoľahlivo určiť, či bolo v minulosti prijaté odlišné rozhodnutie. Diskrécia trojčlenného senátu je v tomto smere limitovaná.“

ÚS SR zdôraznil, že konštruovanie mechanizmu veľkého senátu nie je bezdôvodné. Podstatnou vlastnosťou veľkého senátu je jeho zloženie z väčšieho počtu sudcov z viacerých senátov súdu, na základe čoho potom môže pri rozhodovaní zúročiť názory a znalosti viacerých sudcov a zároveň zastúpením väčšieho počtu sudcov reprezentuje názor väčšej časti súdu, než je len jeden trojčlenný či päťčlenný senát. Druhou významnou vlastnosťou veľkého senátu je väčšia transparentnosť zmien v judikatúre. „No a napokon rozhodovanie vo veľkom senáte prináša do procesu zjednocovania väčšiu mieru diskusie o právnom probléme...“.

CSP – Uznesenie veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia NS SR sp. zn. 1VObdo/2/2020 zo dňa 27. apríla 2021¹⁰

Na svoje prvé rozhodnutie nadviazal po dvoch mesiacoch veľký senát obchodnoprávneho kolégia NS SR druhým, nezvyklo obsiahlym 57-stranovým rozhodnutím

Judikoval v ňom povinnosť postúpiť vec veľkému senátu aj v prípade, že o právnej otázke už rozhodol ústavný súd, a to aj vtedy, ak je po zrušujúcom rozhodnutí ústavného súdu trojčlenný senát jeho právnym názorom viazaný. Doslova uviedol: „Za nesprávny považuje veľký senát ... názor, že nie je povinnosťou (ale ani možnosťou) trojčlenného senátu najvyššieho súdu postúpiť vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu, ak už o určitej právnej otázke rozhodol ústavný súd.“¹¹

Konštatoval, že zákon zveruje zjednocovanie judikatúry všeobecných súdov do právomocí najvyššieho súdu a nie do právomocí ústavného súdu, čo vo svojich rozhodnutiach opakovane

7 Dostupné na:
<https://www.nsud.sk/-rozhodnutia/-1vobdo12020/>
[2023-10-27].

Vid'. k nemu tiež SEDLAČKO, F.: Prvé rozhodnutie veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia NS SR. Bulletin slovenskej advokácie, 2021, č. 4, str. 8–9.

8 Doslova uviedol, že sa s nimi „nestotožňuje a nepovažuje tento názor za správny.“

9 Vid'. tiež SEDLAČKO, F.: Ústavný súd zaoberá hrany veľkého senátu. Bulletin slovenskej advokácie, 2021, č. 12, str. 6–7.

10 Dostupné na:
<https://www.nsud.sk/-data/att/776/-503289.330936.pdf>
[2023-10-27].

Vid'. k nemu tiež SEDLAČKO, F.: „Veľké“ rozhodnutie veľkého senátu. Bulletin slovenskej advokácie, 2021, č. 6, str. 8–9.

11 Takýto názor odznel napr. v tomto príspevku:

ĽALÍK, M.: Stret judikatúry ústavného súdu s judikatúrou najvyššieho súdu a jeho riešenie v dovolacom konaní ohľadne nadobudnutia nehnuteľnosti od nevlastníka na základe dobrej viery nadobúdateľa v zápis v katastri nehnuteľností. In: Justičná revue, roč. 2020, č. 8 – 9, s. 1015 – 1024.

zdôraznil aj ÚS SR. V novšej judikatúre ÚS SR zvyrazňuje aj skutočnosť, že od 1. júla 2016 je zabezpečenie jednoty rozhodovania a jednoty judikatúry predovšetkým úlohou veľkých senátov s tým, že do týchto kompetencií nemá ústavný súd oprávnenie zasahovať.

Ďalej uviedol, že *„vzťah medzi ústavným súdom a najvyšším súdom by mal byť charakterizovaný tzv. súdnym dialógom, kedy má najvyšší súd možnosť primeraným spôsobom reagovať (za súčasného vyslovenia odlišného právneho názoru) na názor vyjadrený v konkrétnom rozhodnutí ústavného súdu, a to osobitne v situácii, ak rozhodnutie ústavného súdu nie je podľa názoru najvyššieho súdu dostatočne vyargumentované, alebo ak zo strany ústavného súdu neboli zohľadnené všetky okolnosti, ktoré sú pre vyriešenie určitej otázky rozhodujúce. Napokon môže nastať situácia, kedy zaver ústavného súdu v konkrétnej veci môže sledovať spravodlivé rozhodnutie konkrétneho sporu, avšak vzhľadom na špecifické okolnosti prípadu nie je aplikateľný všeobecne aj v iných sporoch.“*

Veľký senát sa týmto spôsobom zásadne vymedzil voči ústavnému súdu. Prípadný zrušujúci nález v rámci ústavnoprávneho prieskumu teda nenahrádza rozhodnutie veľkého senátu a nenejuje ani judikatúru zásadného významu zverejnenú v zbierkach. Naopak, za splnenia zákonných podmienok vytvára priestor na postúpenie veci veľkému senátu, aby svojím rozhodnutím prezentoval právny názor, ktorý bude následne záväzný. To platí dokonca aj v prípade kasačnej viazanosti súdu zrušujúcim nálezom ÚS SR v konkrétnej veci.

Veľký senát považoval za nesprávny aj prístup, ak dovolacie senáty vyžadujú uvedenie predchádzajúcich rozhodnutí dovolacieho súdu dovolateľom, ktoré riešili spornú právnu otázku, a to s následkom odmietnutia dovolania len pre nesplnenie tejto „povinnosti“. Veľký senát judikoval, že takúto povinnosť zákon neukladá ani v rámci náležitostí dovolania a ani v rámci vymedzenia dovolacieho dôvodu. Rozsiahlej kritike pritom podrobil aj časté nezverejňovanie rozhodnutí najvyššieho súdu a tiež nesystematické usporiadanie rozhodnutí zverejnených na webovej stránke súdu.

CSP – Nález ÚS SR č. k. IV. ÚS 13/2021-47 zo dňa 25. mája 2021

Vyššie spomenuté kontroverzné rozhodnutia veľkého senátu občianskoprávneho kolégia NS SR (sp. zn. 1VCdo/3/2019 a 1VCdo/4/2019) označil ÚS SR za *„problematické, a to až v kontexte ich ústavnej udržateľnosti“*. Tiež uviedol, že inštitút veľkého senátu *„je v praxi občianskoprávneho kolégia obmedzovaný“* a jeho aplikácia je *„zužovaná“*.

CSP – Nález ÚS SR č. k. I. ÚS 189/2021-70 zo dňa 20. októbra 2021

Týmto nálezom ÚS SR zrušil prvé z kontroverzných rozhodnutí veľkého senátu občianskoprávneho kolégia NS SR – sp. zn. 1 VCdo 3/2019 zo dňa 28. apríla 2020, ktorým veľký senát pôvodne vrátil vec postupujúcemu senátu. V rozhodnutí síce veľký senát skonštatoval, že existuje rozdielna rozhodovacia prax, avšak prejednávaci senát sa má k jednému z právnych názorov prikloniť a inú možnosť nemá.

ÚS SR konštatoval, že prax občianskoprávneho kolégia NS SR prikazuje trojčlenným senátom rozhodovať *„v základnej formácii, t. j. rozhodnutím (bez hyperboľy)“* s účinkami len ďalšieho rozhodnutia pridaného do množiny existujúcich (a odporujúcich si) rozhodnutí o predmetnej otázke. *„Z pohľadu najvyššieho súdu by tak zrejme bolo praktické, keby bol veľký senát určený len ako prevencia proti „novým prípadom rozkolu“. Pri tomto prístupe by však „staré veci“ nejednotnosti judikatúry trvali ešte veľmi dlho a vo vzťahu k pretrvávajúcim rozporom by rekonštrukcia nepriniesla nič. Negatívom tohto prístupu je predovšetkým skutočnosť, že sa naďalej predlžuje stav právnej neistoty účastníkov právnych vzťahov, v ktorých sú relevantnými právne otázky, ohľadom ktorých vznikol rozkol v judikatúre pred 1. júlom 2016.“*

Z hľadiska ochrany základného práva na zákonného sudcu ústavný súd zopakoval, že nerešpektovanie zákona ohľadom toho, v akom zložení má byť vec rozhodnutá, predstavuje vo svojich dôsledkoch porušenie čl. 48 ods. 1 Ústavy SR, a to platí aj v prípade, ak veľký senát bezdôvodne odmietne rozhodnúť vo veci, ktorá mu bola riadne postúpená.

CSP – Nález ÚS SR č. k. IV. ÚS 273/2021-41
zo dňa 7. decembra 2021

Rozhodnutie bolo s nasledovnými právnymi vetami uverejnené aj v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 58/2021:

I. Zákonná povinnosť zakotvená pre dovolací súd v § 48 Civilného sporového poriadku nie je viazaná na procesnú aktivitu príslušnej strany v spore, keďže sa týka samotnej podstaty výkonu právomoci dovolacieho súdu ako zjednocovateľa judikatúry.

II. Jediné rozhodnutie dovolacieho senátu nemožno považovať za vyriešenie dotknutej právnej otázky v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu. Opačný záver by pro futuro znemožnil dovolací prieskum právnej otázky vrátane možnosti jej riešenia prostredníctvom veľkého senátu.

CSP – Nález ÚS SR č. k. II. ÚS 139/2021-53
zo dňa 20. januára 2022

Týmto nálezom ÚS SR zrušil druhý z kontroverzných rozhodnutí veľkého senátu občianskoprávneho kolégia NS SR – sp.zn. 1 VCdo 4/2019 zo dňa 28. apríla 2020, ktorým veľký senát pôvodne vrátil vec postupujúcemu senátu. V rozhodnutí síce veľký senát skonštatoval, že existuje rozdielna rozhodovacia prax, avšak uviedol, že vec prejednávajúci senát nemá inú možnosť, než len prikloniť sa k jednému z právnych názorov, ktoré už boli vyslovené.

ÚS SR uviedol, že „najvyšší súd zreteľne poprel účel zákonného kreovania veľkého senátu, ako aj jeho „funkciu“ zjednotiteľa rozdielných právnych názorov na najvyššej úrovni...“.

SSP – Rozsudok veľkého senátu NSS SR sp.zn. 1Vs/1/2021
zo dňa 24. februára 2022¹²

V tomto rozhodnutí sa veľký senát NSS SR zaoberal problematikou judikátornych odklonov. Uviedol, že takýto odklon môže mať vo svojej podstate dve podoby – v rámci prvej ide o zjednotenie dvoch alebo viacerých judikátornych línií a pri druhej ide o odklon zavádzajúci úplne novú judikátornú líniu. „Musí ísť však o odklon od právneho názoru, pričom o odklon sa nejedná a teda nebude daný dôvod na postúpenie veci veľkému senátu, ak medzi senátmi dôjde k odlišnému spôsobu hodnotenia rozdielného skutkového stavu, avšak konečné právne posúdenie veci bude identické.“

Veľký senát tiež judikoval, že povinnosť predložiť mu vec nevzniká v prípade tzv. judikátorneho excesu – t.j. ak senát nasledujúc ustálenú rozhodovaciu činnosť NSS SR (resp. správneho kolégia NS SR) sa dostáva do rozporu s právnym názorom ojedinele vysloveným v inom rozhodnutí senátu, ktorý túto ustálenú rozhodovaciu činnosť nenasledoval a ani predpísaným spôsobom neinicioval jej zmenu (napr. práve predložením veci veľkému senátu).

Záver

S ohľadom na vyššie uvedené súdne rozhodnutia sa dá na záver zhrnúť, že v súčasnosti postupovanie vecí malými senátmi veľkému senátu vo všeobecnosti:

- nezávisí od úvahy malých senátov a
- nie je viazané ani na procesnú aktivitu strán,
- v prípade splnenia zákonom stanovených podmienok má malý senát povinnosť vec veľkému senátu postúpiť,
- povinnosť postúpiť má nielen ak sa chce odkloniť od právneho názoru, ale aj v situácii, kedy existuje rozdielna rozhodovacia prax najvyššieho súdu,
- povinnosť postúpiť vec veľkému senátu má aj v prípade, že o právnej otázke už rozhodol ústavný súd,¹³
- existuje dokonca subjektívne právo účastníka konania na rozhodnutie jeho veci veľkým senátom,

12 Uverejnený v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho správneho súdu slovenskej republiky pod č. 1/2022 ZNSS (VS 1/2022).

13 Pre porovnanie, rovnaký prístup má aj NS ČR (viď. napr. rozsudok sp.zn. 31 Cdo 2805/2011 zo dňa 13. júna 2012 (R 153/2012). Avšak

NSS ČR má prístup odlišný – rozšírený senát, zastáva názor, že ak mu vec postúpi malý senát a následne o danej spornej otázke rozhodne ÚS ČR, príslušnosť rozšíreného senátu zanikne (resp. „*není nadále rozšířený senát příslušný k tomu, aby k téže otázce zaujal vlastní právní názor*“) a má vec vrátiť malému senátu (viď. uznesenie č. k. 2 As 35/2008-56 zo dňa 28. júla 2009 (č. 1948/2009 Sb. NSS).

14 K zmene prišlo iba v tom, že so vznikom NSS SR prišlo aj k vzniku Zbierky stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky; každý z najvyšších súdov tak už má „svoju zbierku“. A pod existenciou ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdov tak máme na mysli existenciu buď zjednocujúceho stanoviska alebo rozhodnutia uverejneného v niektorej zo zbierok najvyšších súdov.

15 Napr. agendu azylu a poskytovania doplnkovej ochrany cudzincom, vrátane administratívneho vyhostenia cudzincov a pobytu cudzincov (register Sak) rozhodujú senáty č. 1 a 2; agendu hospodárskej súťaže, súhlasu súdu s inšpekciou, štátnej pomoci, jadrových udalostí a priemyselného vlastníctva (register Shk) rozhodujú senáty č. 3, 4, 5 a 8 a sociálnu agendu (register Ssk) rozhodujú senáty č. 6 a 7.

16 Uznesenie sp. zn. 1Vs/1/2019 je dostupné na: [https://www.nsud.sk/-rozhodnutia/1vs12019/\[2023-10-20\]](https://www.nsud.sk/-rozhodnutia/1vs12019/[2023-10-20]). Rozsudok sp. zn. 1Vs/1/2019 je dostupný na: [https://www.nsud.sk/-rozhodnutia/1vs32019/\[2023-10-20\]](https://www.nsud.sk/-rozhodnutia/1vs32019/[2023-10-20]).

- ak malý senát vec nepredloží, aj keď podľa zákona mal, ide o porušenie práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy SR – t. j. ide o pochybenie, ktoré má aj ústavnoprávny rozmer,
- o porušenie práva na zákonného sudcu ide aj v prípade, ak veľký senát bezdôvodne odmietne rozhodnúť vo veci, ktorá mu bola riadne postúpená,
- pri existencii rozdielnej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu a nepredložení veci veľkému senátu alebo ak sa veľký senát odmietne vecou zaoberať dochádza aj k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd,
- z povinnosti predložiť existujú výnimky.

Predkladanie vecí malými senátmi veľkému senátu sa tak v skratke stále dá charakterizovať ako „**povinné, ale s výnimkami**“.

V čase písania tohto príspevku boli judikatúrou ustálené nasledovné výnimky:

- A) obsolentné právne názory,
- B) existencia rozhodnutia veľkého senátu,
- C) existencia ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdov,
- D) judikatórny exces

a dá sa predpokladať, že do budúcnosti sa praxou, resp. v judikatúre vymedzia aj ďalšie takéto výnimky z povinnosti predložiť vec veľkému senátu. Môžeme však skonštatovať, že povaha už ustanovených výnimiek vyjadruje dôraz na to, aby veľké senáty neboli iba povinným „formálnym mechanizmom“ v súdnom súkolesí, ale aby v nich bolo o čom rozhodovať.

Prvé tri výnimky boli judikatúrou ustálené už skôr, a preto pri nich odkazujeme na náš starší príspevok v BSA č. 10/2020¹⁴ a v tomto príspevku sa bližšie pozrieme na (zatiaľ) poslednú ustálenú výnimku – **judikatórny exces**.

O judikatórnom excese hovoríme v prípade existencie ojedinelého súdneho rozhodnutia v protiklade s ustálenou rozhodovaciu praxou – tzn. má ísť o ojedinelý exces v inak stálej rozhodovacej praxi súdu. Vo veci rozhodujúci senát môže takéto ojedinelé rozhodnutie „odignorovať“ v zmysle, že svojou povahou nezakladá judikatórny odklon, a tým ani povinnosť senátu postúpiť vec veľkému senátu.

Táto výnimka je, z nášho pohľadu, trošku problematická, keďže kritériá „ojedinelosti“ (napr. v koľkých rozhodnutiach môže byť takýto právny názor premietnutý – či len v jednom alebo môžu byť aj viaceré atď.) totiž nie sú nikde stanovené a tak riziko, že sa budú v jednotlivých posudzovaných veciach líšiť, je veľké. Otázne tiež je, či by skutočnosť, že ide alebo nejde o judikatórny exces, nemal vždy posudzovať práve veľký senát, a nie „iba“ trojčlenný malý senát.

Uvedenú výnimku z povinnosti predložiť doposiaľ judikoval len veľký senát NSS SR, uvidíme tak v budúcnosti, či sa zvyšné veľké senáty s touto výnimkou tiež stotožnia, alebo pôjdu inou cestou.

Ako sme už v staršom príspevku uviedli, a je to stále aktuálne, významnú úlohu pri dodržovaní povinnosti aktivovať veľký senát hrá aj otázka **existencie špecializácie** sudcov a senátov.

Na NSS SR ostala zachovaná špecializácia senátov¹⁵ a je tak vždy oveľa pravdepodobnejšie, že ďalším senátom rozhodujúcim rovnakú právnu otázku bude opäť rovnaký senát. V takejto situácii, ak sa tento špecializovaný senát sám odchyľ od určitej právnej otázky spadajúcej do jeho špecializácie (t. j. bez aktivácie veľkého senátu), nemusí sa veľmi obávať hrozby, že by tento nezákonný postup následne iný senát odhalil. Na druhej strane, pri existencii iba dvoch až troch senátov, ktoré rozhodujú v rámci svojej špecializácie môže oveľa skôr nastať situácia „preťahovania sa o názor“ v zmysle neustáleho aktivovania veľkého senátu pre potvrdenie „svojho názoru na úkor názoru druhého špecializovaného senátu“. V praxi to bolo možné ukázkovo vidieť na dvoch protichodných rozhodnutiach veľkého senátu správneho kolégia NS SR v sociálnej agende – sp. zn. 1Vs/1/2019 zo dňa 30. apríla 2010 a sp. zn. 1Vs/3/2019 zo dňa 24. novembra 2020.¹⁶ Vo veci dostal možnosť sa vyjadriť aj ÚS SR (uznesenie č. k. IV. ÚS 610/2021-22 zo dňa 30. novembra 2021), ktorý zdôraznil, že „*zjednocovanie rozhodovania senátov najvyššieho súdu je (aj) vecou veľkého senátu príslušného kolégia tohto súdu. Po takom vyriešení určitej právnej otázky je určite z hľadiska právnej istoty nežiaduce, ak sa judikatórny stav opätovne zmení bez zmeny pre rozhodovanie podstatného právneho predpisu. Zároveň však platí, že pokiaľ zákonodarca s postupom zmeny právneho názoru veľkého senátu o tej istej otázke následným rozhodnutím veľkého senátu v inom zložení výslovne počíta, ide o „poistku omylu“ a vyšší stupeň*

zjednocovacieho procesu na účel aplikačnej optimalizácie... Novo rozhodujúci sudcovia najvyššieho súdu nemôžu v predmetnej situácii svoj odlišný právny názor ignorovať a, naopak, postupujú ex officio... Sťažovateľom avizované (ako možné) neustále preklápanie riešenia dotknutej právnej otázky postupne sa líšiacimi rozhodnutiami veľkého senátu kolégia v inom zložení je eliminované mechanizmom prijímania stanoviska podľa § 21 ods. 3 písm. a) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.“ ■

RESUMÉ

Opätovne k (ne)povinnej aktivácii veľkých senátov

Príspevok voľne nadväzuje na príspevok „(Ne)Povinná aktivácia veľkého senátu správneho kolégia Najvyššieho súdu SR?“ uverejnený v BSA č. 10/2020 a venuje sa postupovaniu vecí na konanie a rozhodovanie veľkým senátom Najvyššieho súdu SR a Najvyššieho správneho súdu SR. Súčasťou príspevku je aj najnovšia judikatúra ústavného súdu a oboch najvyšších súdov týkajúca sa tejto problematiky.

SUMMARY

Again on the (Non)Obligatory Activation of Grand Panels

The article is a follow-up to the article *(Non)Obligatory Activation of the Grand Panel of the Administrative Division of the Supreme Court of the Slovak Republic* published in Bulletin of Slovak Advocacy No. 10/2020. It deals with the referral of cases to the Grand Panels of the Supreme Court of the Slovak Republic and the Supreme Administrative Court of the Slovak Republic for hearing and adjudication. The article also includes the latest case law of the Constitutional Court and both Supreme Courts in relation to this issue.

ZUSAMMENFASSUNG

Erneut zur (nicht)obligatorischen Aktivierung von großen Senaten

Der Beitrag knüpft frei an den Beitrag die „(Nicht)obligatorische Aktivierung von großem Senat beim Verwaltungskollegium des Obersten Gerichtes der SR?“, veröffentlicht im Bulletin der slowakischen Rechtsanwaltschaft/BSA Nr. 10/2020, an und es widmet sich der Weiterleitung von Sachen zum Verfahren vor und zur Entscheidung durch das große Senat des Obersten Gerichtes der SR und des Obersten Verwaltungsgerichtes der SR. Der Bestandteil des Beitrages ist auch die neuste Judikatur des Verfassungsgerichtes und der beiden Obersten Gerichte in Bezug auf diese Problematik.

Praktické aspekty zmlúv o zriadení vecného bremena

JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.

Zmluvy o zriadení vecných bremien sú v právnej praxi pomerne častým právnym úkonom. Na prvý pohľad sa javí, že pri ich uzatváraní sa nevyskytujú žiadne problémy alebo nezrovnalosti, osobitne, ak ide spravidla o veľmi jednoduché dokumenty. Napriek tomu, že na základe vecného bremena si môžu strany účinne upraviť rozličné vzájomné právne vzťahy, hlavným nedostatkom tohto inštitútu je minimalistická právna úprava a faktická nezrušiteľnosť vecného bremena ex lege. Na tieto dva hlavné nedostatky nadväzujú viaceré aplikačné problémy, ktoré budú predmetom tohto príspevku.

1 Aj v minulosti sa rozlišovali vecné bremená súkromné a verejné. Súkromno-právne prechádzali na vlastníka nehnuteľnosti iba ak boli zapísané v pozemkovej knihe, verejno-právne trvali bez ohľadu na zápis, keďže mali iba deklaratórnu podobu. K tomu pozri Sedláček J.: Vlastnícké právo. Praha : Wolters Kluwer, 2012, str. 359 a 360.

Jedným zo zákonných titulov zriadenia vecných bremien podľa § 151o ods. 1 OZ (zákonodarcom považovaný za prioritný) je zmluva. Vecné bremeno v tomto prípade vzniká na základe právneho úkonu jeho účastníkov,¹ pričom na nadobudnutie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu je potrebný nielen platný a účinný právny úkon, ale aj vklad do katastra nehnuteľností.

Zmluva o zriadení vecného bremena je v súlade s § 43 a nasl. OZ dvojstranný právny úkon, ktorý vzniká adresovaním návrhu zmluvy druhej strane a jeho následnou bezvýhradnou akceptáciou. Pre vznik zmluvy (vrátane zmluvy o zriadení vecného bremena) je pritom irelevantné, ktorá strana podáva návrh a ktorá ho akceptuje. Podstatné je, že prijatie návrhu na uzavretie zmluvy o zriadení vecného bremena neobsahuje dodatky, výhrady, obmedzenia alebo iné zmeny, pretože inak sa podľa § 44 ods. 2 OZ považuje za odmietnutie návrhu a nový návrh. Prakticky to znamená, že akceptant prijíma návrh na uzavretie zmluvy ako celok. Tento návrh preto musí byť určitý, obsahovať všetky zmluvné dojednania, musí byť adresovaný konkrétnej osobe a zároveň z neho musí byť zrejماً vôľa na uzavretie zmluvy, ktorá sa prijíma. Na prijatie sa spravidla vyžaduje iba vyhlásenie o prijatí návrhu. Podmienkou vzniku zmluvy o zriadení vecného bremena po doručení návrhu na jej uzavretie je, že návrh je prijatý včas (§ 43c OZ).

Na rozdiel od zmluvy o prevode vlastníctva k nehnuteľnosti sa v zmysle § 46 ods. 2 OZ nevyžaduje pre uzavretie zmluvy o zriadení vecného bremena, aby boli prejavy účastníkov na tej istej listine. Preto bude postačovať, ak dôjde k písomnému návrhu a k jeho písomnému prijatiu. Spravidla je však zmluva o uzavretí vecného bremena spísaná v jednej listine.

Pri zmluve o zriadení vecného bremena je nutné rozlišovať vecno-právnu stránku a záväzkovo-právnu stránku zmluvy. Záväzkovo-právna stránka zmluvy vyjadruje požiadavky na tento právny úkon kladené na obsah zmluvy. Skúmajú sa požiadavky na zmluvu definované v § 151n a § 151o OZ, vo všeobecných ustanoveniach Občianskeho zákonníka o právnych úkonoch,

JUDr. Jana Mitterpachová, PhD., absolvovala Právnickú fakultu Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Od roku 2007 pôsobí v advokácii, od roku 2011 ako advokátka.

Profesijne aj publikačne sa zameriava na ob-

chodné a občianske právo.

Je autorkou a spoluautorkou viacerých odborných článkov a publikácií

a autorkou monografie

Zodpovednosť za škodu v obchodnom práve

(2015). Je členkou redakčnej rady Bulletinu slovenskej advokácie a Odvolacej disciplinárnej komisie Slovenskej advokátskej komory.

prípadne požiadavky ďalších osobitných predpisov (Obchodný zákonník, právna úprava nakladania s majetkom štátu prípadne verejno-právnych inštitúcií a podobne). Vecno-právna stránka zmluvy zahŕňa požiadavky, ktoré sa vyžadujú na to, aby bolo možné povoliť vklad vecného bremena do katastra nehnuteľností. Vychádza sa pri tom zo zákonných požiadaviek katastrálneho zákona a jeho vykonávacích právnych predpisov.

Na uzavretie zmluvy o zriadení vecného bremena sa podľa § 151o ods. 1 OZ vyžaduje vždy **písomná forma zmluvy** (§ 46 ods. 1 OZ)² inak by bola zmluva absolútne neplatná (§ 40 ods. 1 OZ). Písomná forma zmluvy o zriadení vecného bremena sa vyžaduje preto, lebo právo zodpovedajúce vecnému bremenu vzniká vkladom do katastra nehnuteľností (§ 151o ods. 1 OZ a § 1 ods. 1 KZ). Požiadavka písomnej formy zmluvy o zriadení (resp. aj zмене a zrušení) vecného bremena pritom *a contrario* vyplýva aj z § 30 ods. 4 KZ, keďže v opačnom prípade by nebolo možné zmluvu pripojiť ako prílohu k návrhu na vklad. V dôsledku toho by nemohlo dôjsť k vzniku vecného bremena. K písomnej forme zmluvy o zriadení vecného bremena sa v súlade s § 42 ods. 3 KZ vyžaduje aj úradné osvedčenie podpisu povinného z vecného bremena.³

Zmluva o zriadení vecného bremena môže byť uzavretá ako samostatný právny úkon alebo ako súčasť zmluvy o prevode vlastníctva k nehnuteľnosti, ku ktorej sa zriaďuje vecné bremeno. Jednou zmluvou môžu byť tiež zriadené viaceré vecné bremená. V tomto prípade je nutné pri príprave a podaní návrhu na vklad práv do katastra zohľadniť § 30 ods. 5 KZ, podľa ktorého musia byť predmetom návrhu na vklad všetky právne úkony, ktoré obsahuje predkladaná zmluva a podliehajú vkladu, a všetky nehnuteľnosti týkajúce sa právnych úkonov, ktoré obsahuje zmluva a podliehajú vkladu. Preto je nutné kumulovať do jednej zmluvy iba také vecné bremená, pri ktorých sa zamýšľa povolenie vkladu v rovnakom momente.

Dôležitý je aj dátum uzavretia zmluvy, keďže je s ním spojený celý rad právnych následkov. Predovšetkým je potrebné k tomuto dňu vyhodnocovať spôsobilosť subjektov disponovať konkrétnou nehnuteľnosťou. Vecné bremeno vzniká až vkladom zmluvy do katastra nehnuteľností, čo znamená, že zmluva nadobudne vecno-právne účinky až vkladom.⁴ Dovtedy vyvolala len obligačno-právne účinky, teda viazanosť zmluvných strán zmluvou. „Špecifická povaha návrhu na vklad spočíva v tom, že tento je súčasne podaním podľa § 19 správneho poriadku, na základe ktorého sa začína vkladové konanie, ako i právnym úkonom v zmysle § 34 Občianskeho zákonníka vyjadrujúcim vôľu účastníka vkladovej zmluvy, aby ohľadom nej nastúpili nielen obligačné, ale i vecnoprávne účinky (viď Fečík, M., Jakubáč, R. Katastrálny zákon. Komentár. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2021, s. 369). To znamená, že ak účastník zmluvy o prevode nehnuteľností na jej základe nepodal návrh na vklad, alebo takýto návrh na vklad nebol podaný iným účastníkom zmluvy, nedošlo zo strany zmluvných strán k vyjadreniu vôle, aby k obligačným účinkom zmluvy následne nastúpili aj účinky vecnoprávne.“ (Rozsudok NSS SR zo dňa 24. 2. 2022, sp. zn. 2Sžrk/5/2020)

Ak je návrh na vklad do katastra nehnuteľností podaný s určitým časovým odstupom od uzavretia zmluvy, môže dôjsť k viacerým problematickým situáciám, ktoré je potrebné vyriešiť a zabezpečiť primeraným spôsobom. V zmysle nálezu Ústavného súdu ČR, sp. zn. IV. ÚS 201/96 (www.nalus.cz), návrh na vklad práva zodpovedajúceho vecnému bremenu možno podať do katastra nehnuteľností v časovo neobmedzenej lehote, pretože ani uplynutie času nemôže nič zmeniť na viazanosti účastníkov zmluvy prejavmi ich vôle.⁵ „Katastrálny zákon a ani iný právny predpis neustanovuje vo všeobecnosti lehotu, v rámci ktorej by mal byť podaný návrh na vklad. Táto lehota nevyplýva ani z § 47 Občianskeho zákonníka, ktorý sa na zmluvné nadobúdanie práv k nehnuteľnostiam nevzťahuje. To však neznamená, že účastníci zmluvy môžu kedykoľvek následne podať návrh na vklad s tým, že môžu s úspechom očakávať povolenie vkladu na základe doloženej vkladovej zmluvy. Čím je doba medzi uzavretím zmluvy a podaním návrhu na vklad dlhšia, tým je väčšie aj riziko nastúpenia takých skutkových alebo právnych okolností, ktoré vo svojich následkoch znemožnia povolenie vkladu (skutkovou okolnosťou je napr. zánik stavby v dôsledku jej odstránenia a príkladom právnej zmeny je zánik pozemku pri pozemkových úpravách).“⁶

Aj keď neexistuje právna povinnosť ani lehota na podanie návrhu na vklad, aj prezentované rozhodnutie naznačuje viaceré problematické situácie, ktoré môžu vzniknúť medzi uzavretím zmluvy a podaním návrhu na vklad do katastra nehnuteľností. Ich následkom bude prekážka vkladu vecného bremena do katastra nehnuteľností. Generálne problematickou situáciu je

2 Písomná forma je zachovaná aj v prípade prísnejšej než zákonom vyžadovanej formy – teda ak je zmluva o zriadení vecného bremena uzavretá vo forme notárskej zápisnice alebo autorizovaná advokátom.

3 Ak zmluvu uzatvára splnomocnenec, musí byť úradne osvedčený aj podpis splnomocniteľa na plnomocenstve

4 Za moment vkladu sa pritom považuje deň vydania rozhodnutia, nie až samotný zápis do katastra nehnuteľností. K tomu pozri Fečík, M., Jakubáč, R. Katastrálny zákon. Komentár. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2021, s. 330 a 331, 333, 335.

5 Števček M., Dulak A., Bajánková J., Fečík M., Sedlačko F., Tomašovič M. a kol: Občiansky zákonník I. § 1 – 450. 2. vydanie. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2019, s. 1385

6 Rozsudok NSS SR zo dňa 24. 2. 2022, sp. zn. 2Sžrk/5/2020

7 Povinnou nehnuteľnosťou býva spravidla definovaná nehnuteľnosť, na ktorej je umiestnené vecné bremeno. Oprávnenou nehnuteľnosťou sa v prípade vecného bremena *in rem* rozumie nehnuteľnosť, v prospech ktorej je vecné bremeno zriadené, pričom nejde o zákonom definovaný pojem. V nadväznosti na úpravu vecných bremien v českom Občianskom zákonníku č. 89/2012 Sb. sa začína v niektorých publikáciách aj súdnych rozhodnutiach oprávnená nehnuteľnosť označovať aj ako „panujúca nehnuteľnosť“, čo však nemá oporu v aktuálnej právnej úprave ani v doterajšej zmluvnej alebo katastrálnej praxi.

predovšetkým zmena v majetkovej podstate oprávnených alebo povinných nehnuteľností.⁷ Ak ide napríklad o zmenu v oprávnených nehnuteľnostiach (zmena výmer, parcelných čísiel a podobne), pri ktorých nedôjde k zániku oprávnenej nehnuteľnosti alebo k zmene okolností, za ktorých bolo zriadené vecné bremeno (napríklad právo prechodu cez nehnuteľnosti, ak oprávnená nehnuteľnosť nadobudne toto právo z novopostavenej verejnej komunikácie), možno túto situáciu vyriešiť uzatvorením dodatku k pôvodnej zmluve o zriadení vecného bremena. Dodatkom sa strany dohodnú na úprave v identifikácii nehnuteľností tak, aby mohol byť naplnený pôvodný účel zmluvy.

Problematickými bývajú aj situácie, kedy dôjde k zmene v osobe oprávneného alebo povinného vecného z bremena alebo k zmenám majetkovej podstaty v dôsledku ktorej sa novým vlastníkom zaťaženého pozemku stane iná osoba. V takomto prípade je potrebné, aby nový vlastník deklaroval vlastným úkonom vôľu byť viazaný skôr uzatvorenou zmluvou – a to vo forme osobitného vyhlásenia resp. dodatku k zmluve, v ktorom dôjde k vyjadreniu jeho vôle byť viazaný zmluvou.

Obdobná situácia môže nastať v prípade, ak sa pri zmluve o zriadení vecného bremena *in rem* stala oprávnená nehnuteľnosť vlastníctvom tretej osoby, oprávnená nehnuteľnosť zanikla alebo z pôvodnej nehnuteľnosti vzniklo viacero nových nehnuteľností, ktoré sú vo vlastníctve viacerých osôb. V takomto prípade je potrebné postupovať obdobne ako vo vyššie opísaných prípadoch – buď uzatvorením dodatku, ktorý zohľadní novú situáciu alebo deklaráciou o prevzatí záväzku treťou osobou, prípadne ich kombináciou.

Rovnako je potrebné zohľadniť, že ak v zmysle § 584 OZ dôjde k splynutiu práva s povinnosťou (záväzkom) v jednej osobe, zanikne právo i povinnosť (záväzok). Ak teda dôjde k nadobudnutiu oprávneného pozemku oprávneným z vecného bremena *in personam*, vecné bremeno zaniká. Ak dôjde k tomuto splynutiu pred povolením vkladu vecného bremena, dôjde k zamietnutiu návrhu na vklad.

Na platné uzatvorenie zmluvy o zriadení vecného bremena musia byť splnené tri základné požiadavky:

1. Subjekty spôsobilé na zriadenie vecného bremena,
2. Spôsobilý predmet (objekt) vecného bremena,
3. Možný a dovolený obsah vecného bremena.

Ad 1) Subjekty spôsobilé na zriadenie vecného bremena

Vecné bremeno môže zriadiť akákoľvek fyzická osoba, právnická osoba alebo v postavení právnickej osoby štát. **Subjekt, ktorý uzatvára zmluvu v pozícii povinného z vecného bremena, musí byť vlastníkom povinnej nehnuteľnosti** alebo jeho oprávnenie na zriadenie vecného bremena musí vyplývať z osobitného právneho predpisu (napr. správca majetku štátu, Slovenský pozemkový fond).

Vecné bremeno nemožno zriadiť na vlastnú nehnuteľnosť (t. j. prípad, ak je oprávnený z vecného bremena v celom rozsahu totožný s povinným z vecného bremena), pretože v takomto prípade nie je naplnená požiadavka § 151n ods. 1 OZ – teda zriadenie vecného bremena v prospech iného. Navyše by ani nešlo o dvojstranný právny úkon.

Postupným výkladom ustanovení o vecnom bremene v nadväznosti na právnu úpravu spoluvlastníctva sa vyvíjalo aj hodnotenie obdobnej situácie pri zriaďovaní vecných bremien k nehnuteľnostiam v spoluvlastníctve viacerých osôb.

Spoluvlastníctvo k veci je ideálne vlastníctvo k celku vyjadrené určitým podielom. Vzťahy medzi spoluvlastníkmi treba preto upraviť primárne dohodou o hospodárení so spoločnou vecou alebo rozhodnutím súdu v zmysle § 139 ods. 2 OZ.

Ešte v roku 2002 bol názor Úradu geodézie, kartografie a katastra taký, že oprávnený z vecného bremena nemôže byť zároveň podielovým spoluvlastníkom zaťaženej nehnuteľnosti, pretože v tomto prípade by došlo k splynutiu práv vyplývajúcich zo spoluvlastníctva k veci a oprávnenia z vecného bremena.⁸ Následne však súd konštatoval, že je možné zriadiť vecné bremeno k spoluvlastníckemu podielu v prospech tretej osoby, o to viac je to možné v prospech ostatných spoluvlastníkov. V prípade práva doživotného užívania nehnuteľnosti konštatoval,

8 Katastrálny bulletin
č. 5/2002,
odpoveď č. 46/2002

že pri zriadení vecného bremena nedochádza k splynutiu práva a povinnosti u oprávnenej osoby, pretože spoluvlastníctvo k nehnuteľnostiam nezakladá právo spoluvlastníka bezplatne doživotne užívať tieto nehnuteľnosti ako ich výlučný vlastník. Obsah práv vyplývajúci z vlastníckeho (spoluvlastníckeho) práva je iný, než obsah práv z vecného bremena; z povahy vecného bremena vyplýva, že sa viaže na oprávnenú osobu a trvá doživotne, čo pri vlastníckom práve neplatí.⁹

Ak vecné bremeno zaťažuje celú nehnuteľnosť, ktorá je v podielom alebo bezpodielovom spoluvlastníctve, zmluvnou stranou zmluvy o zriadení vecného bremena musia byť všetci spoluvlastníci. Prejav vôle spoluvlastníkov nemusia byť na jednej listine, k návrhu na vklad vecného bremena však musia byť priložené všetky takéto samostatné zmluvy. Ak sa vecné bremeno zriaďuje len k spoluvlastníckemu podielu v rozsahu spoluvlastníckych práv (napr. poskytovanie stravy, ošatenia a pod.), je prípustné, aby zriadil vecné bremeno len spoluvlastník nehnuteľnosti bez toho, aby ďalší spoluvlastníci boli účastníkmi tejto zmluvy, alebo aby na to dali svoj súhlas.¹⁰

Odlišne je posudzovaná situácia, kedy dochádza k zriadeniu vecného bremena spočívajúceho v práve prechodu cez pozemok manželov v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov v prospech každodobých vlastníkov susedného pozemku, kde je jeden z manželov spoluvlastníkom susedného pozemku. Splynutie práva a povinnosti v jednej osobe by bolo zrejmé v prípade vecného bremena *in personam*. Ak sa však vecné bremeno zriaďuje *in rem*, nedochádza k splynutiu práv oprávneného a povinného, pretože oprávnenou osobou z pohľadu vecného bremena nie je konkrétna fyzická osoba, ale každodobý vlastník pozemku. Vyššie uvedenou zmluvou sa zriaďuje vecné bremeno *in rem* (k nehnuteľnej veci),¹¹ neexistuje tu totožnosť v subjektoch, v dôsledku čoho je zriadenie takéhoto vecného bremena možné. Na základe uvedeného pri vecných bremenách *in rem* nemôže po ich zriadení dôjsť k zániku vecného bremena z dôvodu splynutia povinného a oprávneného z vecného bremena;¹² napriek tomu je potrebné, aby v čase zriadenia vecného bremena došlo k uzavretiu zmluvy medzi rozdielnymi subjektmi oprávnenými konať ako vlastníci oprávneného pozemku a povinného pozemku.

Aj keď Občiansky zákonník výslovne neustanovuje, či vecné bremeno *in rem* môže byť zriadené iba v prospech výlučného vlastníka, respektíve všetkých spoluvlastníkov nehnuteľnosti, alebo postačuje ak je prospech viazaný len na konkrétnom spoluvlastníckom podiele na oprávnenej nehnuteľnosti, javí sa vhodnejšie spájať oprávnenie z vecného bremena zriadeného *in rem* s výlučným vlastníctvom nehnuteľnosti, respektíve na strane oprávnených z vecného bremena by mali v zmysle § 139 ods. 1 OZ vystupovať všetci spoluvlastníci oprávnenej nehnuteľnosti.

Ak by oprávnenie z vecného bremena zriadeného *in rem* znelo napríklad v prospech spoluvlastníka nehnuteľnosti v rozsahu spoluvlastníckeho podielu 1/3, pričom výška spoluvlastníckych podielov by bola rovnaká, t. j. každý vlastní podiel v rozsahu 1/3 a zmluvu o zriadení vecného bremena by uzatvoril len jeden z podielových spoluvlastníkov, vecné bremeno *in rem* by nebolo dostatočne určité. V tomto prípade by sa každý z podielových spoluvlastníkov mohol považovať za oprávneného z vecného bremena, ale zmluvu o zriadení vecného bremena uzavrel iba jeden z nich. Takto zriadené vecné bremeno by zároveň bolo nepriamo (fakticky) vecným bremenom *in personam*, pretože účelom zmluvy o zriadení vecného bremena v prospech spoluvlastníka nehnuteľnosti je prospešnejšie využívanie nehnuteľnosti konkrétnym spoluvlastníkom oprávnenej nehnuteľnosti, t. j. konkrétnou osobou, čo definuje vecné bremeno „*in personam*“.¹³ Zriaďiť vecné bremeno k spoluvlastníckemu podielu na nehnuteľnosti je tak možné generálne práve vtedy, ak má povinnosť osoby zaviazanej z vecného bremena spočívať v osobnom plnení (t. j. v povinnosti niečo konať).

Osobitosti pri uzatváraní zmlúv o zriadení vecného bremena je potrebné zvážiť v prípadoch, ak je zmluvnou stranou obchodná spoločnosť, pozemkové spoločenstvo, prípadne obec (alebo iný orgán verejnej správy). **V mene právnickej osoby uzatvára zmluvu o zriadení vecného bremena štatutárny orgán.** V súlade s § 14 ods. 2 OBZ je oprávnený podpísať zmluvu o zriadení vecného bremena aj prokurista, avšak iba ak mu bola udelená prokúra zahŕňajúca výslovne aj právo zaťažovať nehnuteľnosti. Zmluvu o zriadení vecného bremena nemôže uzavrieť likvidátor spoločnosti, keďže v zmysle § 72 ods. 1 OBZ robí likvidátor v mene spoločnosti len úkony smerujúce k likvidácii spoločnosti a nové zmluvy môže uzavierať len v súvislosti s ukončením nevybavených obchodov. Ak by sa mala uzavrieť zmluva o zriadení

9 Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 13. mája 2010, sp.zn. 8Sžo/98/2010

10 Števček M., Dulak A., Bajánková J., Fečík M., Sedlačko F., Tomašovič M. a kol: Občiansky zákonník I. § 1 – 450. 2. vydanie. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2019, s. 1385

11 Katastrálny bulletin, č. 1/2009, odpoveď č. 8

12 K tomu aj odpoveď v Katastrálnom bulletin č. 1/2015, č. 24 a rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 10 Sžr 25/2010.

13 Katastrálny bulletin, č. 3/2013, odpoveď č. 76

14 Katastrálny bulletin,
odpoveď č. 8/2020

15 Katastrálny bulletin
č. 4/2003, odpoveď č. 9

16 Katastrálny bulletin č. 2/2011,
odpoveď č. 22

17 Števček M., Dulak A.,
Bajánková J., Fečík M.,
Sedlačko F., Tomašovič M.
a kol: Občiansky zákonník I.
§ 1 – 450. 2. vydanie. Komen-
tár. Praha : C. H. Beck, 2019,
s. 1384

vecného bremena so subjektom, ktorý je v konkurze a týka sa zriadenia vecného bremena k majetku podliehajúceho konkurzu, v zmysle § 44 ods. 1 ZKR ju za úpadcu uzatvára správca. Ak by došlo k porušeniu ustanovení ZKR a vecné bremeno by bolo ukracujúcim úkonom (t. j. zriadené bez primeraného protiplnenia), bolo by vecné bremeno platné, voči veriteľom by však bolo neúčinné (§ 44 ods. 2 ZKR).

Osobitná úprava pri uzatváraní zmluvy o zriadení vecného bremena vyplýva aj z ustanovení zákona č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločnostiach (aktuálne znenie, § 9 ods. 14). Podľa nej je zmluvu o zriadení vecného bremena možné uzatvoriť buď so všetkými vlastníckmi podielov na spoločnej nehnuteľnosti na jednej listine, alebo osobitne s jednotlivými vlastníckmi, resp. skupinou vlastníckov podielov na spoločnej nehnuteľnosti, nie však s pozemkovým spoločnosťom.¹⁴

Pri zriaďovaní vecných bremien obcou je sporné, či má obecné (mestské) zastupiteľstvo schvaľovať zmluvu o zriadení vecného bremena, podľa ktorej oprávneným z vecného bremena by mala byť obec (mesto). Takáto úprava nevyplýva z § 9 ods. 2 zákona č. 138/1991 Z. z. o majetku obcí v znení neskorších predpisov. Aj keď sa v minulosti objavil opačný názor,¹⁵ vychádzal z odlišnej právnej úpravy. Aktuálne upravuje potrebu súhlasu obecného zastupiteľstva § 9 ods. 2 zák. č. 138/1991 Zb. Súhlas sa vyžaduje (okrem iného) len pri prevode vlastníctva nehnuteľného majetku obce priamym predajom podľa § 9 ods. 2 písm. c) zákon č. 138/1991 Zb. Zriadenie, resp. zrušenie vecného bremena nie je takýmto prevodom a nemožno ho považovať ani za nakladanie s majetkovými právami podľa § 9 ods. 2 písm. e). Preto sa na jeho zriadenie/zrušenie súhlas obecného zastupiteľstva nevyžaduje.¹⁶

Vecné bremeno možno zriadiť aj v prospech tretej osoby (§ 50 OZ), ktorá nie je účastníkom zmluvy. Z podstaty veci je zrejme, že v tomto prípade ide vždy o vecné bremeno *in personam*. Najčastejšie sa takto zriaďuje napríklad právo užívania nehnuteľnosti alebo jej časti. Ak nie je v zákone ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté inak, je tretia osoba zo zmluvy oprávnená okamihom, keď s ňou prejaví súhlas (§ 50 ods. 2 prvá veta OZ). Pokiaľ by však tretia osoba nedala súhlas s jej uzavretím, zmluva by platila iba medzi tými, ktorí ju uzavreli a právo na plnenie by mal účastník, ktorý plnenie v prospech tretej osoby vyhradil, ak nebolo dohodnuté inak. To isté by platilo, ak by tretia osoba súhlas odoprela – § 50 ods. 3 OZ (bližšie k tomu R 50/85, s. 283, ods. 5).¹⁷ V takomto prípade možno odporúčať, aby aj tretia osoba bola účastníkom zmluvy o zriadení vecného bremena; inak je na vklad vecného bremena potrebné zabezpečiť súhlas tretej osoby s uzavretím zmluvy v jej prospech.

Ad 2) Spôsobilý predmet (objekt) vecného bremena

Ďalším základným predpokladom na zriadenie vecného bremena je spôsobilý predmet (objekt) vecného bremena. V zmysle zákonného vymedzenia v § 151n ods. 1 OZ je spôsobilým predmetom vecného bremena výlučne nehnuteľnosť. Nehnuteľnosti sú definované v § 119 ods. 2 OZ a v zmysle legálnej definície sa za ne považujú pozemky a stavby spojené so zemou pevným základom. Na takto definovaný predmet vecného bremena však treba pozeráť rozširujúco. V prvom rade je spôsobilým predmetom vecného bremena nielen pozemok, ale aj jeho ľubovoľná časť, pokiaľ je určiteľná. Rovnako je spôsobilým predmetom vecného bremena nielen stavba spojená so zemou pevným základom, ale akákoľvek jej časť, často spočívajúca v označení miestností alebo ich súboru. Spôsobilým (a pomerne bežným) objektom vecného bremena sú aj byty, prípadne nebytové priestory, ako osobitný predmet občiansko-právnych vzťahov v zmysle § 118 ods. 2 OZ, ktoré sú v zásade osobitne vymedzenou súčasťou stavby spojené so zemou pevným základom (bytového domu).

Ak sa vecné bremeno zriaďované „*in rem*“ má týkať len časti nehnuteľnosti (pozn. rovnako ak má vecné bremeno zasahovať iba určitú časť pozemku), ktorá má mať v dôsledku toho odlišný právny režim, musí byť táto časť nehnuteľnosti v zmluve vymedzená tak, aby nedochádzalo k sporom o rozsah vecného bremena. K nim môže dôjsť nielen medzi priamymi účastníkmi zmluvy o zriadení vecného bremena, ale aj medzi všetkými neskoršími vlastníckmi dotknutých nehnuteľností – bez ohľadu na to, kto bude v budúcnosti vlastníkom nehnuteľnosti, na ktorej alebo v prospech ktorej sa vecné bremeno zriaďuje (porovnaj R 50/1985). V záujme toho je

potrebné, aby takáto časť nehnuteľnosti bola v právnom úkone o vecnom bremene dôsledne lokalizovaná, identifikovaná a individualizovaná. Dostatočný stupeň určitosti sa spravidla zabezpečí vtedy, keď dotknutú časť pozemku identifikuje geometrický plán, ktorý tvorí súčasť tohto právneho úkonu (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 30. 6. 2010, sp. zn. 3 Cdo 29/2009).¹⁸ V prípade vkladu vecného bremena k časti nehnuteľnosti sa totiž nezapisuje vecné bremeno iba na príslušný list vlastníctva, ale rozhodnutie o povolení vkladu sa vykoná aj vpisom do súboru geodetických informácií katastrálneho operátu.¹⁹

Pozemok je spôsobilým predmetom vecného bremena od momentu jeho vytvorenia (t. j. zápisu parcely na príslušný list vlastníctva). Z pohľadu jeho spôsobilosti na uzavretie zmluvy o zriadení vecného bremena je však potrebné zvážiť, či na ňom možno aj skutočne zriadiť spomínané vecné právo (napr. právo bývania, ktoré sa vzťahuje k spôsobilej stavbe).

Pri stavbe je táto otázka zložitejšia. V prvom rade je nutné podotknúť, že na to, aby mohla byť stavba predmetom právnych vzťahov, musí existovať. Právo síce priznáva určité práva a spôsobilosť byť predmetom občiansko-právnych vzťahov aj rozostavanej stavbe, spravidla však bude zriadenie vecného bremena v tomto štádiu vzniku stavby predčasné.

Podľa Rc 64/2004, citovaného v niektorých zdrojoch, vecné bremeno spočívajúce v práve užívania rodinného domu možno zriadiť aj v dobe, keď stavba ešte nestojí alebo nebola ešte skolaudovaná. Moment zriadenia a vzniku nastávajú v rozličnom čase. Na to, aby vecné bremeno vzniklo, je však potrebné tento názor vykladať v súlade s katastrálnym zákonom. Podľa § 46 ods. 9 KZ platí, že pri zápise vecného bremena do katastra nehnuteľností, ktorej vlastnícke právo nie je zapísané na liste vlastníctva, je potrebné predložiť aj doklady potrebné na zápis vlastníckeho práva, a to najmä údaje o vlastníkovi podľa § 7 písm. c) KZ. Stavbu tak možno zapísať do katastra nehnuteľností aj v rámci konania o vklade vecného bremena k tejto nehnuteľnosti. Do katastra nehnuteľností možno v zmysle § 46 ods. 2 KZ zapísať stavbu, ak je ohraničená obvodovými stenami a strešnou konštrukciou a ktorej bolo pridelené súpisné číslo (prideliť sa na základe § 2c ZoOZ po kolaudácii) alebo podľa § 46 ods. 3 KZ ako rozostavanú stavbu. Rozostavaná stavba sa do katastra nehnuteľností zapíše, ak z predloženého znaleckého posudku je zjavné stavebnotechnické usporiadanie a funkčné usporiadanie jej prvého nadzemného podlažia. Pri zápise rozostavanej stavby do katastra nehnuteľností sa predkladá právoplatné stavebné povolenie a znalecký posudok o stupni rozostavanosti. Pred zápisom stavby do katastra je tak možné zriadenie vecného bremena. V nadväznosti na uvedenú úpravu však bude zároveň potrebné zabezpečiť, aby bolo vecné bremeno identifikované aj v nadväznosti na predkladané prílohy tak, aby bol možný zápis do katastra nehnuteľností vecného bremena spolu so stavbou. Z praktického hľadiska treba zároveň odporúčať stranám, aby si upravili moment začatia skutočného využívania vecného bremena, ktorý bude v prípade rozostavanej stavby spravidla viazaný na kolaudáciu a odovzdanie stavby do užívania oprávnenému z vecného bremena.

Zriadenie vecného bremena nevylučuje, že na povinnej nehnuteľnosti viazne záložné právo (Rc 64/2004).²⁰

Vecné bremeno možno zriadiť aj na spoločné časti a zariadenia v bytovom dome²¹ alebo na drobné stavby, ktoré nie sú evidované v liste vlastníctva. Ak inžinierska stavba alebo drobná stavba (napr. trafostanica) nie je evidovaná v katastri nehnuteľností a nie je k nej založený list vlastníctva, vecné bremeno sa zapíše na liste vlastníctva, na ktorom je evidovaná nehnuteľnosť povinnej osoby. Ak sa vecné bremeno zriadilo *in rem*, bude v texte zápisu vecného bremena do katastra uvedené, že sa zriaďuje v prospech každého vlastníka inžinierskej stavby alebo drobnej stavby zobrazenej na katastrálnej mape alebo označenej príslušným kódom. Z takéhoto vecného bremena je potom oprávnený každý vlastník (správca) inžinierskych sietí alebo drobnej stavby a zaťažuje každého vlastníka zaťaženej nehnuteľnosti.²²

Ad 3) Možný a dovolený obsah vecného bremena

Na základe § 37 ods. 2 OZ je aj v prípade zmluvy o zriadení vecného bremena nevyhnutné, aby bol právny úkon možný a dovolený. Nedovolenosťou vecného bremena sa rozumejú situácie, kedy by obsah vecného bremena alebo výsledok, ku ktorému smeruje vecné bremeno,

18 Števec M., Dulak A., Bajánková J., Fečík M., Sedlačko F., Tomašovič M. a kol: Občiansky zákonník I. § 1 – 450. 2. vydanie. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2019, s. 1384, Fečík M., Jakubáč, R. Katastrálny zákon. Komentár. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2021, s. 72

19 Fečík M., Jakubáč, R. Katastrálny zákon. Komentár. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2021, s. 343.

20 Záložca by však mal zohľadniť, že môže byť obmedzený pri vykonaní tohto úkonu zmluvou o zriadení vecného bremena.

21 Katastrálny bulletin, odpoveď č. 3/2020

22 Katastrálny bulletin č. 2/2014, odpoveď č. 44

23 Najvyšší súd ČR,
sp. zn. 30 Cdo 1549/2000
alebo Najvyšší súd ČR,
sp. zn. 25 Cdo 1569/2001

24 Najvyšší súd ČR,
sp. zn. 28 Cdo 1316/2001

25 k tomu pozri Števček M., Du-
lak A., Bajánková J., Fečík M.,
Sedlačko F., Tomašovič M.
a kol: Občiansky zákonník I.
§ 1 – 450. 2. vydanie. Komen-
tár. Praha : C. H. Beck, 2019,
s. 333, 334

26 Fečík, M., Jakubáč, R.
Katastrálny zákon. Komen-
tár. 1. vydanie. Bratisla-
va : C. H. Beck, 2021, s. 71

27 Fečík, M., Jakubáč, R.
Katastrálny zákon. Komen-
tár. 1. vydanie. Bratisla-
va : C. H. Beck, 2021, s. 70

odporovali zákonu (*in fraudem legis*) alebo by boli v rozpore s dobrými mravmi. V takomto prípade by bola zmluva o zriadení vecného bremena v zmysle § 39 OZ neplatná. Konkrétne ide o situácie, keby bolo vecné bremeno zriadené napriek vykonateľnému neodkladnému opatreniu, ktoré zakazuje zmluvnej strane zafaženie nehnuteľnosti alebo uzavretie právneho úkonu, ak by povinný z vecného bremena musel strpieť zničenie nehnuteľnosti, prípadne by vecné bremeno zahŕňalo iné situácie, ktoré by boli v rozpore so zákonom alebo dobrými mravmi.

Zmluva o zriadení vecného bremena musí tiež objektívne umožňovať reálne splnenie jej predmetu – teda zriadenie alebo výkon vecného bremena na základe konkrétnej zmluvy. Neplatný je právny úkon, ktorého plnenie je od počiatku, teda už v čase vzniku (uzavretia) zmluvy objektívne nemožné (*impossibile nulla obligatio est*). Rozhodujúci je okamih účinnosti zmluvy s tým, že nemožnosť plnenia môže byť fyzická alebo právna. Pri počiatočnej právnej nemožnosti plnenia by bolo vecné bremeno neuskutočniteľné v dôsledku právnej prekážky existujúcej v čase vykonania úkonu²³ (napríklad nehnuteľnosť v čase účinnosti zmluvy neumožňuje zriadiť konkrétne vecné bremeno). Počiatočná fyzická nemožnosť predmetu plnenia objektívne neumožňuje výkon takéhoto vecného bremena, ak predmet plnenia neexistuje alebo správanie nie je fyzicky možné (napríklad právo bývať v nehnuteľnosti, ktorá bývanie neumožňuje, právo prechodu cez pozemok, cez ktorý nie je prechod objektívne možný a podobne). Za počiatočnú nemožnosť plnenia nemožno považovať subjektívnu nemožnosť plnenia jednou zmluvnou stranou, ak je výkon obtiažny, alebo nezvyklý. Fyzická nemožnosť predmetu plnenia môže byť úplná (neplatný je právny úkon v celom rozsahu) alebo čiastočná (týka sa neplatnosti len v časti). V takýchto prípadoch sa skúma oddeliteľnosť platnej časti vecného bremena od zvyšného obsahu. Ak ide o vadu, ktorú možno oddeliť od zvyšného obsahu, neplatná bude iba táto časť vecného bremena²⁴ (napríklad vzťahujúca sa iba na určitú parcelu alebo na určitú oprávnenie alebo povinnosť).²⁵

Nemožnosť a nedovolenosť predmetu plnenie treba striktno odlišovať od predvídaných situácií, keď sa predmet plnenia stane neskôr spôsobilý pre plnenie záväzku – teda vecné bremeno môže vzniknúť v budúcnosti (napr. zriadenie vecného bremena pred kolaudáciou predmetu nájmu, uzatvorenie vecne si konkurujúcich vecných bremien alebo zmluvy s nevlastníkom). V takomto prípade platí, že ak je zmluva uzavretá s odkladacou podmienkou alebo odložením účinnosti, resp. strany konajú tak, že vecno-právne účinky vecného bremena nastanú v čase, kedy je plnenie možné (t. j. došlo ku kolaudácii, nadobudnutiu vlastníctva alebo zániku pôvodného konkurujúceho vecného bremena), je potrebné zmluvu považovať za platnú. V konkrétnom prípade je dôležité skúmať, či je zmluvná strana spôsobilá v čase podpisu získať predmetné právo, ktorým disponuje, a ak je to možné, nemožno sa domáhať neplatnosti zmluvy z dôvodu nemožnosti plnenia. Vzhľadom na to, že vecné bremeno nadobúda vecno-právne účinky vkladom do katastra nehnuteľností, je potrebné pred podaním návrhu na vklad odstrániť prekážku, ktorá bráni povoleniu vkladu vecného bremena do katastra a vzniku vecno-právnych účinkov.

Možnosť a dovoľenosť je potrebné vyhodnocovať aj s ohľadom na druh vecného bremena. Existujú vecné bremená, ktoré môžu byť zriadené iba *in rem* (napr. právo odvádzať odpadové vody cez susedný pozemok), niektoré iba *in personam* (napr. právo doživotného užívania nehnuteľnosti).²⁶ Ak by vecné bremeno nezohľadňovalo toto vecné obmedzenie, išlo by o nemožné plnenie aj s ohľadom na obsah vecného bremena.

Napokon je dôležité zdôrazniť, že vecné bremeno sa vždy spája s nepretržitou alebo opakujúcou sa činnosťou. Vecným bremenom tak z jeho podstaty nemôže byť právo s povahou jednorazovej činnosti.²⁷

Obsahové náležitosti zmluvy o zriadení vecného bremena

Náležitosti zmluvy o zriadení vecného bremena nie sú špecificky definované zákonom, v dôsledku čoho ich možno odvodiť len explicitne. Podľa všeobecnej úpravy podľa § 43 OZ je však potrebné definovať všetky okolnosti vzniku vecného bremena, ale aj spôsob jeho výkonu tak, aby pri nich nevznikali rozpory. Z podstaty úkonu možno základné náležitosti zmluvy

o zriadení vecného bremena definovať ako identifikáciu zmluvných strán a povinnej nehnuteľnosti, špecifikáciu práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, deklaráciu, že zmluva má mať vecno-právne účinky a akceptáciu vecného bremena oprávneným. Napriek tomu, že aj v prípade základných náležitostí možno nájsť množstvo špecifik, bližšie sa zameriame na pravidelné náležitosti zmluvy o zriadení vecného bremena, ktoré nie sú explicitne upravené v zákone. Napriek tomu je ich zahrnutie do zmluvy o zriadení vecného bremena vhodné. Sú nimi:

1. Odplata – ak sa zmluvné strany osobitne nedohodnú na odplatu za zriadenie vecného bremena, z právnej úpravy nemožno odvodiť, že by mal povinný z vecného bremena nárok na odplatu za obmedzenie svojho vlastníckeho práva. Zriadenie vecného bremena tak možno dohodnúť za odplatu, ale aj bezodplatne. Pre vylúčenie pochybností je vhodné uviesť túto skutočnosť priamo do zmluvy o zriadení vecného bremena. V konkrétnom prípade nemožno vyvodit' ani konkrétne pravidlo pre stanovenie, či je v prípade konkrétneho vecného bremena obvyklé jeho zriadenie za odplatu alebo bezodplatne. Odplatosť alebo bezodplatosť vecného bremena spravidla závisí od okolností, za ktorých sa vecné bremeno zriaďuje. Bezodplatosť môže (ale nemusí) byť kompenzovaná buď spriaznenosťou zmluvných strán alebo poskytnutím protihodnoty v inom zmluvnom vzťahu (napríklad pri uzavretí kúpnej alebo darovacej zmluvy). Ak sa vecné bremeno zriaďuje za odplatu, súčasťou zmluvy by mali byť aj podrobné ustanovenia o výške odplaty alebo spôsobe jej určenia a o jej splatnosti. Odplata má spravidla charakter finančného plnenia, nie je však vylúčená ani možnosť vecného plnenia.²⁸ Strany sa na jej výške môžu dohodnúť alebo môže byť určená znaleckým posudkom alebo treťou osobou. Odplata môže mať charakter jednorazového alebo opakovaného plnenia. Jej výška sa môže meniť na základe inflačnej doložky alebo iného mechanizmu určeného v zmluve.

2. Náhrada nákladov na zachovanie a opravy veci podľa § 151n ods. 3 OZ – na rozdiel od odplaty, aktuálna právna úprava umožňuje povinnému z vecného bremena od oprávneného z vecného bremena požadovať úhradu nákladov na zachovanie (údržbu) a opravy veci, ku ktorej je zriadené vecné bremeno. Ak vec užíva aj jej vlastní, je povinný znášať tieto náklady podľa miery spolužívania. Napriek tomu, že osobitnosti už toto ustanovenie neobsahuje, pomer nákladov sa určí pomerom podľa miery spolunažívania aj v prípade, ak je oprávneným z vecného bremena viaceru osôb. Uvedená situácia je bežná v prípade vecného bremena spočívajúceho v práve prechodu a prejazdu cez pozemok, prípadne v práve užívania cestného telesa postavaného na pozemku. V konkrétnom prípade sa oprávnení z vecného bremena bežne podieľajú na zimnej (prípadne aj letnej) údržbe a ďalších nákladoch na správu komunikácie pravidelnými platbami. V zmluve o zriadení vecného bremena môže byť náhrada nákladov na údržbu a opravy dohodnutá buď vo forme konkrétnej fixnej platby, vyúčtovania dohodnutých nákladov alebo vo forme nároku, ktorý bude konkretizovaný pri jeho uplatnení voči oprávnenému z vecného bremena (pomerná časť preukázaných výdavkov). Náhradu možno požadovať v prípade akéhokoľvek vecného bremena, pri ktorom tieto náklady vzniknú.

3. Časové obmedzenie vecného bremena – zmluva o zriadení vecného bremena môže obsahovať ustanovenie, ktorým sa limituje trvanie vecného bremena, a to v podobe konkrétneho časového údaje alebo rozvázovacej či odkladacej podmienky. Je totiž výlučne na vôli zmluvnej strany, aké podmienky existencie vecného bremena si dohodnú. Vecné bremeno v zmysle § 151p OZ zanikne i na základe iných skutočností ako dohodou alebo rozhodnutím súdu, teda napríklad aj uplynutím času, ak jeho trvanie bolo časovo obmedzené. Ak nie je doba trvania vecného bremena v zmluve uvedená, platí nevyvrátiteľná domnienka, že vecné bremeno trvá bez časového obmedzenia, t. j. neprestajne až do doby, kým zanikne. Doba trvania vecného bremena sa neevduje v katastri nehnuteľností, keďže strany pri tomto obligačnom ustanovení môžu kedykoľvek zmeniť dohodnuté podmienky a dohodou skrátiť alebo predĺžiť dobu trvania vecného bremena. Ak bolo trvanie vecného bremena obmedzené odkladacou alebo rozvázovacou podmienkou, táto podmienka musí byť splnená najneskoršie už ku dňu podania návrhu na vklad výmazu vecného bremena z katastra nehnuteľností, pretože v opačnom prípade správa katastra návrh zamietne.

28 Števček M., Dulak A., Bajánková J., Fečík M., Sedlačko F., Tomašovič M. a kol: Občiansky zákonník I. § 1 – 450. 2. vydanie. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2019, s. 1384

4. Dohoda o výkone práv a povinností z vecného bremena – stručná zákonná úprava vecných bremien neobsahuje žiadnu špecifickú reguláciu výkonu práv a povinností vyplývajúcich z vecného bremena. Z tohto dôvodu by to malo byť v záujme strán, predovšetkým povinného z vecného bremena, aby si dohodli spôsob, akým bude oprávnený z vecného bremena vykonávať svoje práva a povinnosti. Osobitne to platí, ak na základe vecného bremena dochádza k užívaniu stavby. V prípade práva doživotného bývania je tak možno dohodnúť aj v zmluve o zriadení vecného bremena rovnaké pravidlá ako v prípade nájomnej zmluvy. V prípade práva prechodu a prejazdu cez pozemok po cestnej komunikácii alebo v prípade vecného bremena spočívajúceho v práve stavby tiež možno na základe obligračných ustanovení dohodnúť s oprávneným z vecného bremena konkrétne obmedzenia. Ide pritom o striktné obligračné záväzky, ktorými môžu strany na seba prevziať akýkoľvek rozsah práv a povinností, na ktorom sa dohodnú.

Zriadenie vecných bremien a výstavba nehnuteľností

Častým prípadom zmlúv o zriadení vecného bremena sú vecné bremená pri výstavbe nehnuteľností. Tieto vecné bremená vykazujú viacero špecifik, v dôsledku ktorých je pri nich účelné uzavretie zmlúv o budúcich zmluvách o zriadení vecného bremena a až následne je možné uzavretie zmluvy o zriadení vecného bremena.

V súlade s § 139 ods. 1 Stavebného zákona zakladá vecné bremeno alebo zmluva o budúcej zmluve o zriadení vecného bremena tzv. **iné právo k pozemku a stavbe**. Týmto právom možno preukázať oprávnenie na vydanie povolenia na umiestnenie stavby (§ 38 SZ, v tejto fáze však postačuje aj súhlas vlastníka s umiestnením stavby) resp. na vydanie staveného povolenia podľa § 58 ods. 2 SZ. V súlade s § 139 ods. 1 písm. a) SZ sa rozumie iným právom dohoda o budúcej zmluve o vecnom bremene, z ktorej vyplýva právo uskutočniť stavbu alebo jej zmenu alebo v súlade s § 139 ods. 1 písm. b) SZ právo spojené s pozemkom alebo stavbou. Z nich vyplýva, že v prípade prvej alternatívy môže ísť potenciálne aj právo stavby zriadené *in personam*. Táto (nedokonalá) úprava súvisí s § 135c ods. 1 OZ, pretože nepochybne ide o zriadenie stavby so súhlasom vlastníka. V prípade existencie takejto zmluvy o budúcej zmluve o zriadení vecného bremena stavebník dostatočne preukáže, že má právo na zriadenie stavby na pozemku. V takom prípade je vylúčené, aby súd rozhodol o odstránení stavby. Ak to strany v čase založenia takeého iného práva k stavbe nepredvídali, súd je oprávnený postupovať podľa § 135c ods. 3 OZ a za náhradu kedykoľvek po vzniku stavby zriadiť vecné bremeno, ktoré je nevyhnutné na výkon vlastníckeho práva k stavbe. V konkrétnom prípade už pôjde o vecné bremeno *in rem* a bude spojené s výkonom vlastníckeho práva k stavbe. Vecné bremeno bude spočívať v tom, že vlastník pozemku je povinný strpieť umiestnenie stavby na svojom pozemku, vykonávanie jej zmien a úprav, a ak to bude potrebné, aj právo na prístup ku stavbe.

Ak bude zmluva o budúcej zmluve o zriadení vecného bremena uzavretá za účelom výkonu vlastníckeho práva k stavbe, teda pôjde o zmluvu o zriadení vecného bremena *in rem*, zmluvu o zriadení vecného bremena bude možné uzavrieť (a vecné bremeno evidovať v katastri nehnuteľností) až po vzniku stavby (teda po jej výstavbe, kolaudácii a evidencii stavby v katastri nehnuteľností). Dovtedy bude musieť vecné bremeno spočívať „iba“ vo forme zmluvy o budúcej zmluve. Keďže zmluva o budúcej zmluve neupravuje napríklad spôsob výkonu práv pri výstavbe, zmluvné strany si spolu s uzavretím zmluvy o budúcej zmluve o zriadení vecného bremena zriadia dočasne vecné bremeno *in personam* spočívajúce v práve stavby (právo umiestniť na cudzom pozemku stavbu a stavenisko a právo vstupu, prechodu a prejazdu cez cudzí pozemok na miesto stavby) alebo uzatvoria nájomnú zmluvu upravujúcu práva strán počas výstavby. Rozdiel medzi nájomnou zmluvou a zmluvou o zriadení vecného bremena *in personam* pritom spočíva predovšetkým v tom, že nájomná zmluva je účinná dňom jej uzavretia a možno ju bez ďalšieho ukončiť k určitému dňu. V prípade vecného bremena *in personam* sa na jeho vecno-právne účinky vyžaduje vklad do katastra nehnuteľností a aj jeho skončenie a zánik budú viazané na úkony smerujúce k jeho výmazu z katastra nehnuteľností. Pri vymedzení rozsahu vecného bremena spojeného s výkonom vlastníckeho práva k stavbe, je potrebné zohľadniť všetky oprávnenia vlastníka v zmysle § 123 OZ (právo vec držať, užívať, požívať jeho

plody a úžitky a nakladať s ním). Vecné bremeno by teda malo zahŕňať právo umiestniť stavbu na pozemku a následne stavbu užívať a vykonávať na nej údržbu, opravy a úpravy, právo vstupu, vjazdu, prechodu a prejazdu peši, motorovými a nemotorovými vozidlami a stavebnými mechanizmami (v rozsahu nevyhnutnom pre výkon práv zodpovedajúcich vecnému bremenu) za účelom zriadenia, užívania, údržby, opráv a úpravy stavby. V prípade vecného bremena *in rem* budú tieto práva spojené s vlastníctvom konkrétnej nehnuteľnosti, pričom vecné bremeno môže byť späté s vlastníctvom stavby alebo aj s vlastníctvom pozemku (napr. budúci vlastník stavby je vlastníkom niektorého z pozemkov využívaných pri výstavbe).

Už zo základného prehľadu postupu pri uzatváraní vecných bremien sme prezentovali vybrané problémy zmlúv o zriadení vecného bremena a odporúčania pri ich uzatváraní. Napriek tomu, že sme si vedomí toho, že problémov alebo osobitných situácií pri zmluvách o zriadení vecných bremien je viac, publikačné výstupy zameriavajúce sa na túto tému sa takmer nevykytujú. Veríme, že týmto príspevkom prispejeme nielen k praktickému sumáru identifikovaných problémov, ale zároveň inšpirujeme ďalších autorov k podrobnejšiemu rozboru tejto zaujímavej a v praxi často využívanej problematiky. ■

RESUMÉ

Praktické aspekty zmlúv o zriadení vecného bremena

Predmetom príspevku sú vybrané praktické aspekty zmlúv o zriadení vecných bremien, ktoré sú v právnej praxi častým právnym úkonom. Príspevok sa zameriava na zmluvné riešenie hlavných nedostatkov tohto inštitútu – minimalistickej právnej úpravy a faktickej nezrušiteľnosti vecného bremena *ex lege*. Príspevok prináša analýzu na ne nadväzujúcich aplikačných problémov a zhrnutie vývoja katastrálnej praxe. V závere sa zameriava na špecifické problémy vecných bremien zriaďovaných pri výstavbe nehnuteľností.

SUMMARY

Practical Aspects of Contracts on the Establishment of Easements

The subject matter of the article are selected practical aspects of contracts on the establishment of easements, which are a frequent legal act in legal practice. It focuses on the contractual solution to the main deficiencies of this institute – minimalist legal regulation and the factual non-cancellability of the easement *ex lege*. The article provides an analysis of related application problems and a summary of the development of cadastral practice. In conclusion, it focuses on the specific problems of easement established during the construction of buildings.

ZUSAMMENFASSUNG

Praktische Aspekte der Verträge zur Errichtung einer dinglichen Last

Der Gegenstand des Beitrags sind ausgewählte Gesichtspunkte der Verträge über die Errichtung von Dienstbarkeiten, die in der Rechtspraxis ein häufiges Rechtsgeschäft sind. Der Beitrag konzentriert sich auf vertragliche Lösung von wesentlichen Mängeln dieses Instrumentes – der minimalistischen Rechtsregelung und der faktischen Unaufhebbarkeit einer dinglichen Last *ex lege*. Der Beitrag kommt mit der Analyse der auf diese anknüpfenden Anwendungsschwierigkeiten und mit der Zusammenfassung der Entwicklung in der katastralen Praxis. Zum Schluss richtet sich der Beitrag auf spezifische Probleme bei den Dienstbarkeiten, die beim Aufbau von Immobilien errichtet werden.

Z ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU ČR

K povinnosti mlčanlivosti advokáta

Povinnosť mlčanlivosti advokáta, na ktorej je založený dôverný vzťah medzi advokátom a klientom súvisiaci s jeho právom na súdnu ochranu a právom na obhajobu nemá odlišný obsah v závislosti od toho, či úkony obhajoby vykonáva zvolený obhajca alebo substitút.

Nález Ústavného súdu ČR zo dňa 21. novembra 2023
sp. zn. IV. ÚS 662/2023

1 § 99 ods. 2 trestného rádu č. 141/1961 Sb. V slovenskom právnom prostredí porov. obdobne § 129 ods. 2 trestného poriadku č. 301/2005 Z. z.: *Svedok nesmie byť vypočúvaný ani vtedy, keby svojou výpoveďou porušil zákonom alebo medzinárodnou zmluvou uloženú alebo uznanú povinnosť mlčanlivosti okrem prípadu, že by bol od tejto povinnosti oslobodený príslušným orgánom alebo tým, v ktorého záujme má túto povinnosť.*

2 § 66 ods. 1, 3 trestného rádu č. 141/1961 Sb.:
(1) *Kdo přes předchozí napomenutí ruší řízení nebo kdo se k soudu, státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu chová urážlivě nebo kdo bez dostatečné omluvy neuposlechne příkazu nebo nevyhoví výzvě, které mu byly dány podle tohoto zákona, může být předsedou senátu a v přípravném řízení státním zástupcem nebo policejním orgánem potrestán pořádkovou pokutou (...).*
(3) *Dopustí-li se jednání uvedeného v odstavci 1 obhájce nebo v řízení před soudem státní zástupce, předá se příslušnému orgánu ke kárnému postihu. Tento orgán je povinen o výsledku vyrozumět orgán činný v trestním řízení.*

Dotknuté ustanovenia:

- čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 2, 3 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd
- § 66, § 99 ods. 2 Trestného rádu č.141/1961 Sb.
- § 21 zákona o advokácii č.85/1996 Sb.

Advokátka ako sťažovateľka v konaní o ústavnej sťažnosti namietala porušenie svojich základných práv, ku ktorému malo dôjsť uznesením o uložení poriadkovej pokuty v trestnej veci, v ktorej sťažovateľka odmietla svedeckú výpoveď s poukazom na povinnosť mlčanlivosti advokáta, dôvodiac, že v danej veci vystupovala v prípravnom konaní ako substitút zvoleného obhajcu pri výsluchu obžalovaného. Sťažovateľka namietala, že všeobecné súdy nerešpektovali právom chránený vzťah medzi klientom a advokátom, pričom zdôraznila, že advokát nemôže v žiadnom prípade vystupovať ako spolupracovník štátu (orgánov činných v trestnom konaní) k ujme klienta, ktorému poskytuje alebo poskytoval právne služby.

Sťažovateľka mala vypovedať ako svedok na hlavnom pojednávaní o tom, čo jej je známe o trestnom čine, o páchatelovi, alebo o okolnostiach dôležitých pre trestné konanie. S poukazom na povinnosť mlčanlivosti podľa zákona o advokácii však opakovane nevyzpovedala, pričom uviedla, že podľa jej názoru, ktorý vychádzal z pochybností o okolnostiach zbavenia mlčanlivosti bývalého obhajcu, výsluch zakazuje trestný poriadok.¹ Súd konštatoval, že sťažovateľka ako svedkyňa mala povinnosť vypovedať (zákaz výsluchu sa na ňu nevzťahoval), a ak si nesplnila túto povinnosť, je namieste postihnúť ju uložením poriadkovej pokuty.²

Z odôvodnenia:

Ústavný súd považuje povinnosť mlčanlivosti advokáta za jednu z významných súčastí garancie ústavne zaručených základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Listiny³ a na právnu pomoc podľa čl. 37 ods. 2 Listiny,⁴ ktorá si vyžaduje osobitnú ochranu. Predstavuje totiž jeden z nosných pilierov, na ktorých je založený vzťah dôvernosti medzi advokátom a jeho klientom. Význam dôvernosti tohto vzťahu v demokratickom a právnom štáte je kardinálny, pretože vytvára nutný predpoklad pre skutočné naplnenie práva

na kvalifikovanú právnu pomoc v každej konkrétnej veci. Toto právo, ktoré je dôležitým súčiniteľom práva na súdnu ochranu a rovnosť v konaní, by totiž zostalo v praxi reálne nepoužiteľným, pokiaľ by osoby, ktoré potrebujú kvalifikovanú právnu pomoc, boli vystavené dvom „ohňom“ – neposkytnutie všetkých potrebných informácií advokátovi v obave z ich zneužitia a prijatie rizika, že konanie či iná forma právneho styku dopadne kvôli tomu v klientov neprospech, alebo poskytnutie všetkých informácií a riskovanie, že daná vec síce dopadne pre klienta dobre, avšak citeľná (eventuálne i väčšia) ujma mu vznikne prípadným zneužitím týchto informácií.

Nedotknuteľnosť dôvernosti vzťahu medzi advokátom a jeho klientom však nie je absolútna. Ústavný súd sa opakovane vo svojej judikatúre prihlásil k netolerancii zneužívania inštitútu mlčanlivosti advokáta k páchaniu trestnej činnosti. Ani podľa ESĽP nie je ochrana dôvernosti vzťahu advokát – klient bezvýnimočná. ESĽP tak napr. považoval za prípustné, aby v trestnom konaní proti advokátovi boli použité informácie z rozhovoru s jeho klientom, získané odposluchom tohto klienta, keď tieto informácie svedčili o zapojení advokáta do trestnej činnosti a nijak nezhoršovali obhajobu klienta v jeho vlastnej veci, alebo ak išlo o hlásenie podozrivých obchodov v rámci opatrenia proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti.

Podľa zákona o advokácii je advokát povinný zachovávať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel v súvislosti s poskytovaním právnych služieb, pričom táto povinnosť trvá aj po vyčiarknutí advokáta zo zoznamu advokátov. Uvedená povinnosť nie je výsadou advokáta, ale slúži na ochranu záujmov klienta. Advokáta môže zbaviť povinnosti mlčanlivosti iba klient, resp. právny nástupca klienta.⁵

Význam povinnosti mlčanlivosti zvyrazňuje aj skutočnosť, že nejde o právo advokáta, ale o jeho povinnosť, ktorej zodpovedá i zákaz výsluchu advokáta ohľadom skutočností, na ktoré sa táto povinnosť vzťahuje. Nielenže tak advokátovi nie je dané na výber, či povinnosť mlčanlivosti dodrží alebo nie, ale je aj povinnosťou orgánov verejnej moci od neho porušenie týchto povinností vôbec nežiadať.

Aj keď ústavný súd obvykle nevstupuje do oblasti, ktorú je vzhľadom na výšku požadovanej čiastky potrebné označiť za bagatelnú, s ohľadom na špecifiká danej veci aj na to, že povinnosť mlčanlivosti advokáta predstavuje významnú súčasť práva na súdnu ochranu, bolo v danom prípade namieste pripustiť meritorný prieskum.

Podľa § 66 trestného poriadku č. 41/1961 Sb. platného v Českej republike platí, že kto napriek predchádzajúcemu napomenutiu ruší konanie, alebo kto sa k súdu správa urážlivo, alebo bez dostatočného ospravedlnenia neuposlúchne príkaz alebo nevyhoví výzve, ktorá mu bola daná, môže byť potrestaný poriadkovou pokutou. Ak sa dopustí takého konania obhajca, odovzdá sa príslušnému orgánu na disciplinárny postih.

Z judikatúry ESĽP a ústavného súdu nevyplýva, že by dôverný vzťah medzi advokátom a klientom súvisiaci s jeho právom na súdnu ochranu, resp. právom na obhajobu mal mať odlišný obsah v závislosti od toho, či úkony obhajoby vykonáva zvolený alebo ustanovený obhajca, alebo substitút.

Neexistuje žiaden rozumný dôvod, pre ktorý by mal byť k postihu advokáta – vykonávajúceho úkony obhajoby – za konania uvedené v § 66 trestného poriadku príslušný v niektorých prípadoch orgán trestného konania, zatiaľ čo v iných disciplinárny senát advokátskej komory, nota bene dôvod tak závažný, že by aj napriek tomu, že pre takýto výklad absentuje výslovná opora v texte zákona, mohol obstáť i v konfrontácii s ústavnoprávnou zásadou enumeratívneho verejnoprávnych pretenzií, právom na súdnu ochranu a právom na rovnosť v konaní, ako i s ochranou vlastníckeho práva.⁶

Z uvedených dôvodov Ústavný súd ČR vyslovil porušenie základných práv sťažovateľky zaručených v čl. 2 ods. 3 Ústavy a čl. 2 ods. 2, čl. 11 ods. 1, čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 3 a čl. 38 ods. 2 Listiny, a napadnuté uznesenie o uložení poriadkovej pokuty zrušil.

Odôvodnenie je redakčne krátené a upravované.

Právnu vetu, rozhodnutie a preklad spracovala: **JUDr. Zuzana Fabianová, Ph.D.**
advokátka

V slovenskom právnom prostredí porov. § 70 ods. 1, 2 trestného poriadku č. 301/2005 Z. z.:

(1) Kto napriek predchádzajúcemu napomenutiu ruší konanie alebo kto sa voči súdu, prokurátorovi, alebo policajtovi správa urážlivo, alebo kto bez dostatočného ospravedlnenia neposlúchne príkaz, alebo nevyhoví výzve alebo predvolaniu podľa tohto zákona, toho môže sudca a v právnom konaní prokurátor alebo policajt potrestať poriadkovou pokutou (...).

(2) Ak sa konania podľa odseku 1 dopustí prokurátor, obhajca alebo príslušník v služobnom pomere, môže sa jeho prejednanie prenechať príslušnému orgánu na disciplinárne konanie. (...) Príslušný orgán alebo riaditeľ je povinný o výsledku upovedomiť orgán činný v trestnom konaní alebo súd.

3 čl. 36 ods. 1 Listiny: Každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

4 čl. 37 ods. 2 Listiny: Každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy, a to od začiatku konania.

5 § 21 ods. 1, 2, 8 zákona o advokácii č. 85/1996 Sb. V slovenskom právnom prostredí porov. obdobne § 23 ods. 1, 2, 7 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii.

6 Poukazujeme na to, že podľa § 66 ods. 3 trestného poriadku č. 141/1961 Sb. účinného v Českej republike platí, že ak sa konania, za ktoré je možné uložiť poriadkovú pokutu, dopustí obhajca, „predá se příslušnému orgánu ke kárnému postihu“. Podľa slovenskej právnej úpravy v § 70 ods. 2 trestného poriadku č. 301/2005 Z. z. platí, že ak sa takého konania dopustí obhajca, „môže sa jeho prejednanie prenechať príslušnému orgánu na disciplinárne konanie“.

Z JUDIKATÚRY SÚDNEHO DVORA EURÓPSKEJ ÚNIE

Právo na platenú dovolenku nemožno vykladať reštriktívne

1 Článok 7 smernice 2003/88:
„1. Členské štáty prijímú nevyhnutné opatrenia zabezpečujúce, že každý pracovník bude mať nárok na platenú ročnú dovolenku v trvaní najmenej štyroch týždňov v súlade s podmienkami pre vznik nároku a pre poskytnutie takej dovolenky, ustanovenými vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou.
2. Namiesto minimálnej doby ročnej platenej dovolenky nemôže byť vyplatená peňažná náhrada, s výnimkou prípadov skončenia pracovného pomeru.“

Článok 7 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času¹ sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej judikatúre, podľa ktorej pracovník, ktorý dostal protiprávnu výpoveď a následne opätovne nastúpil do zamestnania v súlade s vnútroštátnym právom v dôsledku zrušenia jeho prepustenia súdnym rozhodnutím, nemá nárok na platenú dovolenku za kalendárny rok za obdobie odo dňa prepustenia do dňa jeho opätovného nastúpenia do zamestnania, z dôvodu, že počas tohto obdobia tento pracovník pre zamestnávateľa skutočne nepracoval, keďže mu tento zamestnávateľ nepridelil prácu, a že počas uvedeného obdobia už má v súlade s vnútroštátnym právom nárok na náhradu mzdy.

Rozsudok Súdného dvora vo veci C-57/22 YQ proti Ředitelství silnic a dálnic ČR (ECLI:EU:C:2023:1018) z 12. októbra 2023

Zamestnankyni YQ bola doručená výpoveď zo strany zamestnávateľa 23. októbra 2013. V období od 1. januára 2014 do 10. januára 2017 nebola YQ, ktorá písomne oznámila svojmu zamestnávateľovi vôľu pracovať, pridelená nijaká práca. Po určení neplatnosti výpovede rozsudkom, ktorý nadobudol právoplatnosť 10. januára 2017, YQ nastúpila do práce na ŘSD na základe svojej pôvodnej pracovnej zmluvy. Následne YQ požiadala o možnosť čerpať dovolenku, ktorú za obdobie od 1. januára 2014 nevyčerpala. Zamestnávateľ odmietol vyhovieť tejto žiadosti z dôvodu, že YQ počas tohto obdobia nepracovala. YQ napriek zamietnutiu žiadosti neprišla do práce, v dôsledku čoho ju zamestnávateľ prepustil. YQ podala na zamestnávateľa žalobu s návrhom na zaplatenie náhrady mzdy za dni nevyčerpanej platenej dovolenky zvýšenej o úroky z omeškania.

Vnútroštátny súd nevyhovел žalobe z dôvodu, že obdobie, počas ktorého je výpoveď napadnutá na súde sa riadi osobitným režimom, pričom zamestnanec nemá nárok ani na náhradu mzdy v prípade prekážky v práci, ani na takúto náhradu za nevyčerpanú dovolenku. Keďže zamestnanec počas obdobia od oznámenia svojej vôle pracovať do vyhlásenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru skutočne nevykonával prácu, nebol zamestnancovi priznaný nárok na platenú dovolenku za kalendárny rok.

Súdny dvor sa zaoberal obdobným prípadom v rozsudku z 25. júna 2020, Värchoven kasacionen säd na Republika Bălgarija a Iccrea Banca (C-762/18 a C-37/19), v zmysle ktorého Súdny dvor rozhodol, že článok 7 smernice 2003/88 bráni vnútroštátnej judikatúre, podľa ktorej neplatne prepustený zamestnanec nemá nárok na platenú dovolenku za kalendárny rok za obdobie

odo dňa prepustenia do jeho opätovného nastúpenia do zamestnania. Bulharská právna úprava však umožňovala vyplatenie hrubej mzdy za prácu maximálne za obdobie šiestich mesiacov a len v rozsahu rozdielu medzi mzdami, ktoré pracovník dostal počas posudzovaného obdobia v inom pracovnoprávnom vzťahu, a mzdami splatnými v rámci pracovného pomeru, ktorý bol neplatne ukončený. Podľa vnútroštátneho súdu by uplatnenie riešenia prijatého v tomto rozsudku na konanie vo veci samej malo za následok vytvorenie nerovnováhy na úkor záujmov zamestnávateľa. Podľa českej právnej úpravy má totiž zamestnanec počas celého trvania súdneho konania týkajúceho sa neplatnosti skončenia pracovného pomeru právo na náhradu mzdy vo výške jeho priemernej mzdy.

Na základe tejto úvahy Najvyšší súd ČR položil prejudiciálnu otázku, ktorou sa pýtal, či článok 7 ods. 1 smernice 2003/88 bráni vnútroštátnej judikatúre, podľa ktorej zamestnanec vo vyššie uvedenom prípade nemá nárok na platenú dovolenku za kalendárny rok za obdobie odo dňa prepustenia do dňa jeho opätovného nastúpenia do zamestnania z dôvodu, že tento zamestnanec počas tohto obdobia pre zamestnávateľa skutočne nepracoval, aj v prípade, že podľa vnútroštátnej právnej úpravy má nárok na náhradu mzdy alebo platu vo výške jeho priemerného zárobku odo dňa, keď oznámil zamestnávateľovi, že trvá na tom, aby ho ďalej zamestnával, až do doby, keď mu zamestnávateľ umožní pokračovať v práci alebo keď sa pracovný pomer platne skončí.

Súdny dvor pripomenul, že nárok na platenú dovolenku za kalendárny rok v trvaní najmenej štyroch týždňov, ktorý upravuje znenie článku 7 ods. 1 smernice 2003/88, treba považovať za mimoriadne dôležitú zásadu sociálneho práva Únie. Navyše, základné právo na platenú dovolenku za kalendárny rok je výslovne zakotvené aj v článku 31 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie, ktorému článok 6 ods. 1 ZEÚ priznáva rovnakú právnu silu ako Zmluvám.² Toto právo nemožno vykladať reštriktívne³ a akákoľvek odchýlka od tohto práva môže byť povolená len v medziach výslovne vytýčených samotnou smernicou 2003/88.⁴ Hoci členským štátom prináleží definovať podmienky výkonu a uplatňovania práva na platenú dovolenku za kalendárny rok, nemôžu stanoviť nijakú podmienku na samotný vznik uvedeného práva, ktoré vyplývajú priamo z tejto smernice.⁵

Smernica 2003/88 chápe právo na dovolenku za kalendárny rok a právo na náhradu mzdy za túto dovolenku ako dve zložky jediného práva. Účelom práva na platenú dovolenku je umožniť zamestnancovi oddych a zotavenie od vykonávania pracovných úloh, ktoré ukladá zmluva, a preto sa v zásade predpokladá, že nárok na platenú dovolenku vzniká vtedy, keď zamestnanec skutočne vykonával prácu. Existujú však špecifické situácie, v ktorých zamestnanec nie je schopný plniť svoje úlohy. Takým prípadom je aj obdobie od neplatného prepustenia zamestnanca do dňa jeho opätovného nastúpenia do zamestnania, počas ktorého nemohol vykonávať skutočnú prácu pre svojho zamestnávateľa. Keďže tento stav vyplýva z konania zamestnávateľa, na účely určenia práva zamestnanca na platenú dovolenku za kalendárny rok treba toto obdobie považovať za obdobie skutočného výkonu práce.

Rozhodnutie spracovala: **Mgr. Michaela Chládeková, PhD.**
Odbor medzinárodných vzťahov SAK

2 Vid' rozsudok z 22. septembra 2022, Fraport a St. Vincenz-Krankenhaus, C-518/20 a C-727/20 (bod 24, 25, 28, 40, 41)

3 Vid' rozsudok z 25. novembra 2021, job medium, C 233/20 (bod 26), rozsudok z 2. marca 2023, MÁV START, C 477/21 (bod 36)

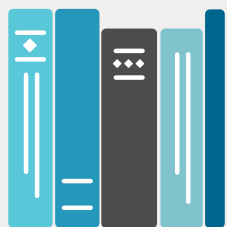
4 Vid' rozsudok zo 6. apríla 2006, Federatie Nederlandse Vakbeweging, C-124/05 (bod 28)

5 Vid' rozsudok zo 7. apríla 2022, Ministero della Giustizia a i. (Postavenie talianskych zmierovacích sudcov), C 236/20 (bod 50)

ČO PRIBUDLO NA EPI V ROKU 2023

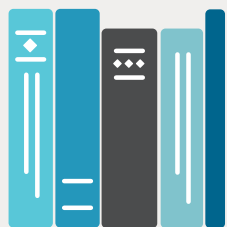
Pozrite si krátky sumár nového obsahu, ktorý pribudol do EPI právneho systému v roku 2023.

51 946 dokumentov

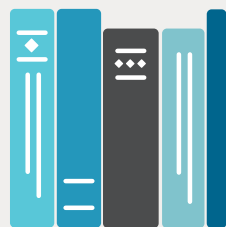
41 260

rozhodnutí súdov
SR, ČR, EÚ

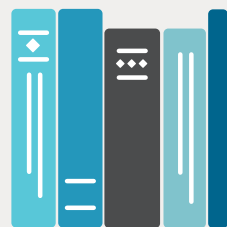
4 582

predpisov
SR, ČR, EÚ

2 234

príkladov z praxe

1 245

odborných článkov

2 018 autorsky spracovaných
rozhodnutí súdov

122 dôvodových správ

376 nových
a aktualizovaných vzorov

10 nových judikatúr

6 nových monotematík

22 aktualizovaných komentárov

02

LAWtalks

rozhovory
o slovenskej judikatúre

12

ČÍSEL ONLINE

mesačníka Právo
a judikatúra v praxi

36

VIDEOŠKOLENÍ

na aktuálne právne
témy

SPOLU NA EPI NÁJDETE UŽ VIAC AKO MILIÓN DOKUMENTOV

Správy a udalosti

Vonkajšie vzťahy

Stretnutie zástupcov SAK so študentmi právnických fakúlt

Slovenská advokátska komora v spolupráci s právnickými fakultami zorganizovala diskusné stretnutia so študentmi s plánom absolvovať v letnom semestri návštevu piatich právnických fakúlt.

V prvej polovici marca 2024 sa uskutočnili tri podujatia:

- **6. marca 2024** na Právnickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave,
- **7. marca 2024** na Fakulte práva Paneurópskej vysokej školy v Bratislave,
- **14. marca 2024** na Právnickej fakulte Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici.

V Trnave za SAK diskutoval predseda SAK Martin Puchalla, podpredsedníčka SAK Alexandra Čižmáriková a regionálny zástupca pre Trnavský kraj Igor Ribár. **V Bratislave** diskutoval predseda SAK Martin Puchalla a regionálna zástupkyňa pre Bratislavský kraj Kvetoslava Živčáková. **V Banskej Bystrici** sa na diskusii zúčastnil predseda SAK Martin Puchalla, podpredseda SAK Ondrej Laciak, člen Predsedníctva SAK

Bratislava (vľavo dole), Trnava (vpravo hore, vpravo dole)
Foto PF UK Bratislava, PF TU v Trnave

Richard Karkó a predsedníčka Revízejnej komisie SAK Zuzana Ondrejková. Podujatia moderovali dekanke, resp. dekan, právnických fakúlt.

Témy diskusie sa týkali aktuálnych výziev modernej advokácie. Študentov zaujímalo, aká je najlepšia príprava na advokátke povolanie. Zo strany Slovenskej advokátskej komory zaznelo, že je dopyt po šikovných absolventoch, ktorí nájdu uplatnenie, ak na sebe budú pracovať. Tiež sa debatovalo

Banská Bystrica – Foto PF UMB Banská Bystrica

o možnostiach nastaviť si rovnováhu pracovného a súkromného života, o umelej inteligencii, ale aj o dôležitosti venovať sa okrem praktických predmetov aj klasickým predmetom, akým je teória práva.

Legislatíva

Výsledky kolegiálneho prieskumu o súdnej mape

Slovenská advokátska komora uskutočnila vo februári anonymný kolegiálny prieskum k tzv. novej súdnej mape. Kolegiálne dáta sú vždy dôležitou súčasťou poznatkovej bázy a slúžia ako významný podklad pri tvorbe pozícií k jednotlivým odborným témam. Ďakujeme všetkým advokátkam a advokátom, ktorí si našli popri svojej práci čas aj na zapojenie sa do prieskumu.

Väčšina respondentov považuje hodnotenie včasnosti a kvality rozhodovania v rámci novej súdnej mapy ešte za predčasné. Napriek tomu odpovede na otázky súvisiace s dostupnosťou súdov potvrdili predpoklad, že prijatou zmenou súdnej sústavy dôjde k zhoršeniu dostupnosti súdov: Až **83,9 %** advokátov sa vyjadrilo, že zmena súdnej mapy podľa nich priniesla horšiu dostupnosť súdov; **80,5 %** advokátov si nemyslí, že zmena priniesla rýchlejšie rozhodovanie; **74,6 %** advokátov sa domnieva, že rozhodovanie nie je po zmene kvalitnejšie; **75,2 %** nevníma zvýšenie transparentnosti.

Na otázku, čo má zásadný vplyv na rýchlosť konania, najpočetnejšou skupinou odpovedí boli odporúčania na navýšenie personálneho obsadenia súdov – ako na pozícii sudcu, tak na pozícii VSÚ či ďalších zamestnancov. V porovnaní s predchádzajúcim prieskumom z roku 2020 menej respondentov vníma dosah súdnej mapy na svoju advokátsku prax. Očakávaní, že reforma súdnej mapy bude mať výrazný dosah na každodennú advokátsku prax, sa po účinnosti novej súdnej mapy potvrdili v menšej miere, ako sa predpokladalo.

Rovnako percentuálne menšia časť respondentov uviedla, že pociťuje ohrozenie výkonu advokácie z dôvodu nedostatku agendy vo svojej praxi.

Podstatné zmeny v povinnej obhajobe v dôsledku uznesenia Ústavného súdu SR

Ústavný súd SR v konaní PL. ÚS 3/2024 uznesením rozhodol o pozastavení účinnosti časti zákona z 8. februára 2024, ktorým sa mení a dopĺňa Trestný zákon v znení neskorších predpisov a niektoré ďalšie zákony. Ústavný súd rozhodol o pozastavení účinnosti novely Trestného zákona, avšak nedošlo k pozastaveniu účinnosti Článku II, ktorým sa mení Trestný poriadok.

Slovenská advokátska komora v tejto súvislosti upozornila na dosahy uznesenia na inštitút povinnej obhajoby, ktorá sa 15. marca 2024 nadobudnutím účinnosti príslušnej časti zákona rozširuje na predkladateľom nezamýšľaný širší okruh trestných činov. Povinná obhajoba sa v zmysle novely mala týkať všetkých konaní o trestnom čine, za ktorý Trestný zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica je najmenej desať rokov. Dôvodnosť uvedenej zmeny bola naviazaná na zásadné zníženie trestných sadzieb, s cieľom zachovať rozsah úrovne ochrany práv obvinených. S pozastavením účinnosti Trestného zákona a súčasne s nepozastavením súvisiaceho bodu Trestného poriadku došlo k situácii, keď sa povinná obhajoba rozšírila na omnoho väčší počet trestných činov. Predpokladáme, že ide s najväčšou pravdepodobnosťou o nezamýšľaný dôsledok zvoleného modelu pozastavenia účinnosti napadnutého zákona. Komora na túto skutočnosť upozornila v záujme posilnenia právnej istoty a predvídateľnosti systému ochrany práv v existujúcich trestných konaniach.

Novela zákona o verejnom obstarávaní

Pracovná skupina SAK pre verejné právo spracovala pripomienky k novele zákona o verejnom obstarávaní. Pripomienky komory smerovali okrem iného k zachovaniu kontrolných

mechanizmov a právnej istoty s ohľadom na uvoľnenie pravidiel pre verejnú obstarávanie pri podlimitných zákazkách, a k zachovaniu prístupu k informáciám o verejnom obstarávaní ako jednému z pilierov transparentného obstarávania a dobrej správy.

Výzva na zmenu metodického usmernenia MS SR o výpočte výživného

Predsedníctvo SAK sa oboznámilo s obsahom dokumentu *Metodika pre výpočet výživného rodičov k deťom – tzv. tabuľkové výživné*, ktorý bol zverejnený na internetovej stránke Ministerstva spravodlivosti SR. V spolupráci s pracovnou skupinou SAK pre súkromné právo boli vypracované a Ministerstvu spravodlivosti SR zaslané pripomienky týkajúce sa procesu prijatia metodického usmernenia, aplikácie tabuľky o výške výživného a ďalšie konkrétne výhrady k zneniu. Považujeme za dôležité, aby metodika bola predmetom ďalšej odbornej diskusie.

Medzinárodné vzťahy

Európska prezidentská konferencia Rakúskej advokátskej komory

Dňa 9. februára 2024 sa podpredseda SAK **Ondrej Laciak** a tajomník SAK **Andrej Popovec** zúčastnili na tradičnej Európskej prezidentskej konferencii organizovanej Rakúskou advokátskou komorou vo Viedni.

Odborná časť konferencie sa tento rok venovala problematike umelej inteligencie a právneho štátu. Podujatie otvoril predseda Rakúskej advokátskej komory Armenak Utudjian, ktorý uviedol tému **Veľké dáta, menej práv – zmení navždy umelá inteligencia právny štát?** Hlavným spíkom bol podpredseda Európskeho parlamentu Othmar Karas. Ďalšie prezentácie mali profesor Meinhard Lukas z Univerzity v Linzi, Erich Moechel, investigatívny novinár, Marc Rotenberg, výkonný riaditeľ Centra pre AI a digitálnu politiku (CAIDP). Zaujímavý bol vstup o Indexe umelej inteligencie a demokratických hodnotách. Následne vystúpil predseda Rady advokátskych komôr Európy (CCBE) Pierre-Dominique Schupp, ktorý predstavil tému z pohľadu CCBE. Podujatie príhovorom uzavrela predsedníčka Ukrajinskej národnej advokátskej komory Lidiya Izovitova.

Na prezidentskej konferencii sa pravidelne zúčastňujú všetky európske advokátske komory a je významným podujatím európskej advokácie.

Stály výbor CCBE vo Viedni

Stály výbor Rady advokátskych komôr Európy (CCBE) zasadla 8. februára vo Viedni, ako každý rok v spojení s Európskou prezidentskou konferenciou. Predmetom diskusie

bola okrem iného 1) **Správa osobitnej spravodajkyne OSN pre nezávislosť sudcov a advokátov**, 2) návrh **Manifestu CCBE**, ktorý sa tradične pripravuje pred voľbami do Európskeho parlamentu a ktorý vyzýva Európsky parlament k prioritizovaniu kľúčových zásad pre efektívne a spravodlivé fungovanie súdneho systému, 3) horizontálny **príspevok CCBE do verejnej konzultácie Európskej komisie k správe o stave právneho štátu**, 4) **dlhodobá stratégia CCBE**, 5) príprava návrhu **dohovoru Rady Európy o povolaní advokáta**, 6) **amicus curiae CCBE pred Európskym súdom pre ľudské práva** vo veci slobody prejavu advokáta, 7) **vývoj AML balíka EÚ** či 8) zapojenia CCBE do **projektu Nadácie európskych advokátov (ELF) TRADICIL**.

Stretnutie s riaditeľom Akadémie európskeho práva

Dňa 12. februára 2024 Slovenskú advokátsku komoru navštívil riaditeľ Akadémie európskeho práva (ERA) **Jean-Philippe Rageade** (na fotografii vpravo). Stretnutie iniciovala ERA v rámci návštevy viacerých inštitúcií na Slovensku (Justičná akadémia SR, Ministerstvo spravodlivosti SR). Riaditeľa ERA na jeho návšteve Slovenska sprevádzala podpredsedníčka Najvyššieho súdu SR **Andrea Moravčíková** (na fotografii v strede), ktorá sa v novembri 2023 stala členkou dozornej rady ERA a je aj prednášajúcou na viacerých vzdelávacích podujatiach ERA. Slovenskú advokátsku komoru na stretnutí zastúpil podpredseda SAK **Ondrej Laciak**.

Slovenská advokátska komora s Akadémiou európskeho práva (ERA) spolupracovala na niekoľkých úspešných vzdelávacích projektoch. Od roku 2017 školenia absolvovalo

Foto Michaela Chládeková

600 účastníkov zo Slovenska. Riaditeľ ERA vyzdvihol, že v ostatných dvoch rokoch stúpol záujem a počet účastníkov na vzdelávacích podujatiach ERA v oblasti práva EÚ. Obsahom stretnutia bol návrh ďalších foriem spolupráce.

Rokovanie s predstaviteľmi Európskej komisie

Európska komisia aj tento rok pripravuje správu o stave právneho štátu. SAK sa zapojila svojím príspevkom do verejnej konzultácie v súvislosti s čím sa na SAK (podobne ako po minulé roky) obrátili zástupkyne Európskej komisie z Generálneho riaditeľstva pre spravodlivosť a spotrebiteľov so žiadosťou o virtuálne stretnutie za účelom diskusie o stave právneho štátu na Slovensku. Stretnutie sa uskutočnilo 7. februára 2024 a za SAK zúčastnili predseda SAK **Martin Puchalla** a podpredseda SAK **Ondrej Laciak**.

Seminár ELF na tému AML

Slovenská advokátska komora ako partner *Nadácie európskych advokátov (ELF)* a CCBE sprostredkovala svojim členom účasť na webinári na tému **Boj proti praniu špinavých peňazí pre advokátov: Nový legislatívny balík EÚ a praktické rady**, ktorý sa konal 26. februára 2024.

Záujemcovia o túto tému si môžu pozrieť podujatie zo záznamu: <https://elf-fae.eu/aml-for-lawyers/>

Seminár siete kontaktných osôb programu HELP

Rada Európy hosťovala v Štrasburgu stretnutie kontaktných osôb vzdelávacieho programu HELP z advokátskych komôr a justičných akadémií členských krajín EÚ v nadväznosti na výzvu Európskej komisie na predkladanie žiadostí o financovanie projektov. Stretnutia, na ktorom sa zúčastnili zástupcovia Rady Európy, Európskej komisie, justičných akadémií

Foto Rada Európy

a advokátskych komôr, ako aj Európskej justičnej vzdelávacej siete (EJTN) a CCBE, sa konalo 29. februára až 1. marca.

V rámci projektu bol vytvorený nový kurz o porovnaní aplikácie Európskeho dohovor o ľudských právach a Charty základných práv EÚ. Tento kurz bol v rámci projektu preložený aj do slovenského jazyka. Okrem toho boli zaktualizované dva kurzy – Justícia priateľská k deťom (*Child-friendly justice*) a Boj proti obchodovaniu s ľuďmi (*Combatting human trafficking*). Na platforme HELP je advokátom k dispozícii 50 kurzov na rôzne témy, pre viac informácií kontaktujte odbor medzinárodných vzťahov SAK.

Vnútorne vzťahy

Stretnutie s advokátmi v regiónoch

Predsedsníctvo Slovenskej advokátskej komory pokračovalo začiatkom roka 2024 v tradičných výročných regionálnych stretnutiach s advokátmi v krajských mestách – 24. januára **v Bratislave**, 25. januára **v Trnave**, 6. marca **v Trenčíne**, 13. marca **v Nitre** (Foto R. Hudzovič) a 20. marca **v Žiline**.

Témami stretnutia predsedu a podpredsedov SAK s advokátmi boli okrem iného informácie o aktuálnej legislatívnej činnosti, rekonštrukcii budovy SAK, realizácii advokátskych skúšok v Košiciach, zmene vzdelávacieho poriadku advokátskych koncipientov, o pôsobení komory v oblasti medzinárodných vzťahov, o pravidlách mediálnej komunikácie SAK, príprave nového informačného systému či digitalizácie spisov disciplinárneho konania. Súčasťou je aj odpočet činnosti regionálnych zástupcov v danom kraji.

Ďakujeme regionálnym zástupcom za organizáciu a podporu a zúčastneným advokátom za záujem o veci stavovské.

Spracovala: – mch–

Zo zasadnutí Predsedníctva SAK

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory sa na riadnom zasadnutí zišlo **1. februára 2024 v Bratislave**.

V úvode zasadnutia odzneli informácie ■ o záveroch **okružného stola** organizovaného komorou k **aktuálnym otázkam spojeným s trestným právom**, ■ o **novoročnom stretnutí právnikov**, ■ o **druhom online stretnutí členov orgánov SAK a regionálnych zástupcov** a ■ o **personálnych zmenách v Revíznej komisii SAK** s tým, že doc. PhDr. JUDr. Michal Ďuriš, PhD. sa funkcie člena vzdal, na základe výsledkov volieb z roku 2021 sa riadnym členom stal JUDr. Jozef Beňo, PhD. a náhradným členom Mgr. Peter Lupták. Vybrané témy sú podrobnejšie spracované na webovej stránke komory v časti *Aktuality* aj v distribuovaných newsletteroch.

V rámci legislatívnych aktivít predsedníctvo komory vzalo na vedomie informácie ■ o **legislatívnom procese k novele Trestného poriadku**, ■ o **novele vyhlášky o územno-technických požiadavkách na výstavbu** a ■ o **metodike výpočtu výživného rodičov k deťom**, k rozhodovaniu o ktorej SAK nebola prizvaná napriek tomu, že materiál je už zverejnený na webovej stránke Ministerstva spravodlivosti SR.

Predsedníctvo SAK sa v súčinnosti s externým konzultantom venovalo **ponukám nového informačného systému komory a jeho financovania**, a to aj s prihliadnutím na existujúci investičný dlh. Plán financovania bude naprojektovaný po výbere konkrétneho uchádzača so zohľadnením rámcov a limitov, v rámci ktorých SAK môže použiť vlastné zdroje.

V budove Slovenskej advokátskej komory na Kolárskej 4 prebiehajú **búracie práce**. Rovnako pokračujú **rokovania so štyrmi bankami** k možnostiam financovania časti nákladov rekonštrukcie formou úveru.

Členovia P SAK schválili **stanoviská** s úpravami na základe diskusie vo veci žiadostí súvisiacich s výkonom advokácie a koncipientskej praxe, ktoré spadajú do pôsobnosti **pracovnej skupiny pre veci advokátske a komisie pre zlučiteľnosť výkonu advokácie, resp. koncipientskej praxe s inými povolaniami**.

Predsedníctvo komory v súvislosti so zámerom **projektu s Právnickou fakultou Univerzity Komenského Bratislava** v oblasti **nastavenia metodiky výučby aplikovaných predmetov vo vybraných oblastiach práva** v letnom semestri 2024 a v oblasti **zapojenia študentov do stáží v advokátskych kanceláriách** so získaním kreditov vymenovalo do pracovnej skupiny zloženej zo zástupcov zúčastnených strán na účel rozpracovania programu vzdelávania v rámci samotného projektu JUDr. Mateja Marhavého, Mgr. Jána Kutana, JUDr. Ľudovíta Mičinského, MCI Arb. a JUDr. Petra Štrpku, PhD.

Členovia P SAK schválili ponuky Úradu priemyselného vlastníctva SR a Ministerstva spravodlivosti SR na **spoluprácu so SAK pri vzdelávaní v oblasti práva duševného vlastníctva a procesov odovzdania na výkon trestu do cudziny a extradičného konania**.

Do **programu vzdelávacích stried** boli zaradené **nové témy**. Predsedníctvo komory schválilo **program letného seminára advokátov 30. mája – 1. júna 2024 v hoteli Partizán** na Tálloch a **termíny seminárov advokátov v roku 2025**.

Predsedníctvo komory vymenovalo **JUDr. Jozefa Beňa, PhD. za ďalšieho regionálneho zástupcu SAK v Prešovskom kraji**, vzalo na vedomie informácie o **stretnutiach s advokátmi v Bratislave a Trnave** a o príprave **poskytovania bezplatných právnych poradí v slovenských mestách 24. apríla 2024** pri príležitosti Dňa advokácie.

V rámci **ekonomických otázok** členovia P SAK vzali na vedomie **prehľad nákladov a výnosov za regionálne podujatia v krajoch a mestách za rok 2023** a boli informovaní o **priebežnom posudzovaní činností komory z hľadiska potreby a efektivity pri naplňaní cieľov**.

V kontexte mediálnej činnosti predsedníctvo komory vzalo na vedomie **upravené základné princípy mediálnej komunikácie SAK** z pohľadu internej komunikácie, kampaní, externej komunikácie a nástrojov, ako aj informácie o spracovaní **prehľadu doteraz vydaných newsletterov**; prehľad bude pripájaný v závere ďalších newsletterov, ktoré komora považuje za ťažisko štandardnej internej komunikácie s advokátmi.

Začali práce na príprave ďalšej **konferencie advokátov**, ktorej termín bol predbežne stanovený na **6. júna 2025 v Bratislave**. Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie **harmogram prípravy stavovských predpisov**.

Predsedníctvo komory v tajnom hlasovaní po skončení nominačného procesu vybralo **ocenených za celoživotný prínos advokácii** s tým, že jedno ocenenie bude udelené in memoriam. Za **nového člena pracovnej skupiny pre verejné právo** vymenovalo JUDr. Dušana Slávika.

Členovia P SAK schválili **pozíciu SAK k strategickému dokumentu CCBE**, ktorá bude prezentovaná na zasadnutí stáleho výboru s akcentom na priority CCBE ako organizácie fungujúcej na základe kolektívneho inštitucionálneho členstva komôr, a zámer zapojiť sa ako **partnerská inštitúcia** v rámci **žiadosti o grant na financovanie vzdelávacieho projektu CiviLAW pod vedením Nadácie európskych advokátov (ELF)**.

Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie informácie o **stave súdnych konaní v statusových veciach**, v ktorých je komora účastníkom.

Členovia predsedníctva rozhodli o žiadostiach súvisiacich s **matrikou advokátskych koncipientov, advokátov a usadených euroadvokátov, zahraničných advokátov, spoločností s ručením obmedzeným, verejných obchodných spoločností a komanditných spoločností**, osobitne rozhodli o **návrhoch na pozastavenie výkonu advokácie podľa § 8 ods. 2 písm. b)** a vzali na vedomie **neodkladné rozhodnutia predsedu komory v statusových veciach**.

Predsedníctvo komory sa na ďalšom riadnom zasadnutí zišlo **7. a 8. marca 2024** v Bratislave.

Na úvod odzneli informácie ■ o **treťom online stretnutí členov orgánov komory a regionálnych zástupcov**, ■ o **rokovaní s Európskou komisiou o stave právneho štátu na Slovensku**, a to aj v kontexte konkrétnych otázok položených zo strany Komisie a o **stretnutiach so študentmi právnických fakúlt** Trnavskej univerzity a Paneurópskej vysokej školy.

Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie **tri rozhodnutia** prijaté *per rollam* v súvislosti s **ocením za celoživotný prínos advokácii**, s **návrhom kandidátky na členku, resp. náhradníčku skúšobných komisií na odborné justičné skúšky** a s **účasťou komory na projekte Young European Lawyers Project 2025 – 2026**.

V rámci legislatívnych aktivít členovia Predsedníctva SAK vzali na vedomie informácie ■ o **novele Trestného zákona**, ■ o **dvoch žiadostiach Ústavného súdu SR o stanovisko SAK k súladu vybraných ustanovení Trestného zákona s Ústavou SR**, ■ o **pripomienkach SAK k návrhu vyhlášky Úradu geodézie, kartografie a katastra SR a vyhlášky Úradu pre územné plánovanie a výstavbu SR**, ■ o stanovisku SAK k **metodike pre výpočet výživného rodičov k deťom** a ■ o **pripomienkach k novele zákona o verejnom obstarávaní**.

Predsedníctvo komory po starostlivej úvahe vybralo na základe predložených cenových ponúk **zhotoviteľa nového informačného systému SAK**. So všetkými štyrmi uchádzačmi sa uskutočnila séria rokovaní. Z vyhodnotenia externého poradcu vyplynulo, že výsledkom výberového procesu boli porovnateľné ponuky s optimalizovanou cenou, rozsahom a kvalitou služby a s rozložením financovania na viac rokov. Víťazom výberového konania sa stala Softec, spol. s r. o. ako spoločnosť, ktorá dala najnižšiu cenovú ponuku. Začiatok prác sa predpokladá od apríla 2024.

Pokiaľ ide o prebiehajúcu **rekonštrukciu budovy komory**, približne začiatkom apríla by mali byť ukončené búracie práce. Poverení zástupcovia P SAK rokovali so **štyrmi bankami** ohľadom možnosti poskytnutia úveru na financovanie časti nákladov spojených s rekonštrukciou, po starostlivej úvahe P SAK rozhodlo čerpať úver od Všeobecnej úverovej banky, a. s., ktorá má aj iné portfólio produktov pre advokátov a z pohľadu ponuky sa javí ako najflexibilnejšia banka. V tejto súvislosti prichádza do úvahy aj dlhodobejšia spolupráca s finančnou inštitúciou vo forme partnerstva. Poverení členovia predsedníctva budú s bankou ďalej rokovať o možnosti lineárneho splácania úveru s fixnou úrokovou sadzbou, pričom preferenciou je splácanie istiny. Predsedníctvo SAK v tejto súvislosti pripravuje materiál o čerpaní a tvorbe fondu na rekonštrukciu budovy SAK a odhad rozpočtov komory na nasledujúce tri roky.

Členovia P SAK schválili **stanoviská** s úpravami na základe diskusie vo veci žiadostí súvisiacich s výkonom advokácie a koncipientskej praxe, ktoré spadajú do pôsobnosti **pracov-**

nej skupiny pre veci advokátske a komisie pre zlučiteľnosť výkonu advokácie, resp. koncipientskej praxe s inými povolaniami. Na vlastný dopyt odboru matriky v súvislosti s otázkou, či advokát, ktorý je zapísaný v zozname advokátov viac ako 3 roky, ale advokáciu počas týchto 3 rokov nevykonával aktívne, môže na základe § 62 ods. 1 písm. b) zákona o advokácii podať žiadosť o zápis advokátskeho koncipienta do zoznamu, ktorej komora vyhovie, P SAK zaujalo stanovisko **k výkladu § 62 ods. 1 zákona o advokácii** tak, že predmetné ustanovenie predpokladá **aktívny výkon advokátskeho povolania**.

Členovia P SAK vzali na vedomie informácie o **čerpaní rozpočtu SAK za rok 2023** s tým, že po započítaní transferu zo sociálneho fondu na vzdelávanie advokátov a advokátskych koncipientov a po zohľadnení odpisov vychádza kladný účtovný hospodársky výsledok vo výške 259 856 eur. Kladný hospodársky výsledok má za následok rast základného imania. Členovia P SAK súhlasili s **vytvořením rezervy na organizáciu konferencie advokátov 2025** tak, že výška rezervy bude za roky 2023 a 2024 spolu 200 000 eur, t. j. za každý rok 100 000 eur.

Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie informáciu o **daňovom priznaní komory** k dani z príjmu právnických osôb za rok 2023, **zoznam advokátov, ktorí do 29. februára 2024 nezaplatili príspevok na vzdelávanie advokátskych koncipientov a ekonomický report k Advokátskym debatkám**. Súhlasilo so **zvýšením počtu výťažkov Bulletinu slovenskej advokácie** na základe dodatočne prejavenej záujmu advokátov o printovú podobu stavovského časopisu.

Členovia P SAK sa na každom zasadnutí venujú nastaveniu cieľov činnosti komory a posudzovaniu jej činnosti z hľadiska potreby a efektivity pri napĺňaní cieľov (OKR). Bol spracovaný **prehľad hlavných procesov** z pohľadu **sťažostného konania, disciplinárneho konania a odvolacieho disciplinárneho konania**.

Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie **report mediálnej komunikácie** v sledovanom období a sumarizáciu **existujúcich komunikačných kanálov komory**. Odsúhlasilo postup pri úprave elektronickej komunikácie komory v tom smere, že cieľom je dokončiť integráciu do jednej webovej stránky, aby osobitné stránky (Bulletin slovenskej advokácie, Rozhodcovský súd SAK a Nadácia slovenskej advokácie) boli podstránkami hlavného webového sídla SAK, pokračovať vo zvolenej stratégii a frekvencii zasielania elektronických newsletterov advokátom so zameraním sa na kľúčové činnosti SAK a komunikačne sa sústrediť na konzervatívnejšie platformy s profesionálnym obsahom.

Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie informáciu o **pilotných písomných testoch ako súčasť advokátskej skúšky v Košiciach** na pôde Právnickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika. Termíny testov budú (rovnako ako v Bratislave) realizované raz mesačne, harmonogram testov bude ustálovaný priebežne.

Členovia P SAK vzali na vedomie informáciu o príprave **poskytovania bezplatného právneho poradenstva** v 18 mestách na Slovensku a o príprave slávnostného **galavečera**

v Košiciach 26. apríla 2024, na ktorý sa advokáti môžu prihlásiť po zadaní svojich prihlasovacích údajov v privátnej časti webového sídla komory. Generálnym partnerom gala-večera bude Všeobecná úverová banka, a. s.

Členovia P SAK vzali na vedomie **vyhodnotenie** v poradí druhého **prieskumu medzi advokátmi k súdnej mape** po uplynutí ôsmich mesiacov účinnosti novej súdnej sústavy. Výsledky boli advokátom v plnosti komunikované v newsletteri, komora plánuje interpretovať aj čiastkové veci, napr. otázku špecializácie sudcov.

Predsedníctvo komory súhlasilo s **vykonaním personálnych zmien v orgánoch Nadácie slovenskej advokácie**. S účinnosťou od 7. marca 2024 za novú správkyniu vymenovala JUDr. Živčákovú a za novú predsedníčku správnej rady JUDr. Mesiarik Havelkovú. JUDr. Hromcová a Mgr. Čižmáriková zostávajú členkami správnej rady.

Predsedníctvo SAK súhlasilo so spoluprácou so spoločnosťou VENDETTA CARS s. r. o. s **benefitmi pre advokátov pri kúpe motorového vozidla**.

Členovia P SAK vzali na vedomie informácie ■ o **dianí na pôde CCBE**, ■ o stretnutí s **riaditeľom Akadémie európskeho práva (ERA)**, ■ o účasti zástupcov SAK na **vybraných podujatiach s medzinárodným prvkom** a ■ o **rokovaniach s Európskou komisiou** k otázkam **európskeho zatýkacieho rozkazu a väzby**.

Členovia P SAK vzali na vedomie informácie o **stave súdnych konaní v statusových veciach**, v ktorých je Slovenská advokátska komora účastníkom.

Predsedníctvo SAK rozhodlo o žiadostiach súvisiacich s **matrikou advokátskych koncipientov, advokátov a usadených euroadvokátov, zahraničných advokátov, spoločností s ručením obmedzeným, verejných obchodných spoločností a komanditných spoločností**, osobitne rozhodlo o **návrhu na pozastavenie výkonu advokácie podľa § 8 ods. 2 písm. b)**, vzalo na vedomie **neodkladné rozhodnutia predsedu komory v statusových veciach** a **odmietlo podnet advokáta na zrušenie právoplatného rozhodnutia odvolacieho disciplinárneho senátu**.
-km-

Pýta(j)te sa predsedníctva

Je advokát povinný po 1. januári 2024 (pre prípad dohody o odmene za poskytovanie právnych služieb formou hodinovej odmeny) informovať klienta o presnom rozsahu (počte hodín) poskytovaných právnych služieb?

Podľa § 2 ods. 2 písm. a) vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“) platnej do 31. decembra 2023 sa zmluvná odmena určuje podľa počtu hodín účelne vynaložených na vybavenie veci (hodinová odmena). Zároveň sa podľa § 3 vyhlášky platnej do 31. decembra 2023 hodinová odmena môže dohodnúť určením počtu hodín potrebných na poskytnutie právnej služby.

Podľa § 2 ods. 2 písm. a) vyhlášky platnej od 1. januára 2024 sa zmluvná odmena určuje súčinom počtu hodín účelne vynaložených na vybavenie veci a hodinovej sadzby (hodinová odmena). Zároveň podľa § 3 vyhlášky platnej od 1. januára 2024 je možné hodinovú odmenu dohodnúť určením počtu hodín potrebných na poskytnutie právnej služby a výšky hodinovej sadzby.

Podľa § 4 vyhlášky advokát pri výúčtovaní predloží klientovi na jeho žiadosť časovú špecifikáciu vykonanej práce.

Predsedníctvo SAK uznesením č. 47/16/2021 rozhodlo, že pokiaľ bola s klientom uzatvorená zmluva o poskytovaní právnych služieb, v ktorej má advokát dohodnutú hodinovú sadzbu, teda zmluvnú odmenu podľa § 3 a § 4 vyhlášky

č. 655/2004 Z. z., spotrebiteľ právnej služby bol vopred poučený a informovaný o odmene za právne služby a advokát má nárok na odmenu, keďže pred začatím poskytovania právnych služieb informoval klienta o výške hodinovej sadzby za poskytovanie právnych služieb.

Z vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v znení úpravy platnej do 31. decembra 2023 ani zo stavovských predpisov SAK tak nevyplýva výslovná povinnosť advokáta informovať klienta o presnom rozsahu (počte hodín) poskytovaných právnych služieb.

Obdobne s účinnosťou od 1. januára 2024 vyhláška umožňuje dohodnúť odmenu za poskytnutie právnych služieb ako hodinovú odmenu s tým, že sa určuje počtom hodín potrebných na poskytnutie právnej služby a výšky hodinovej sadzby.

Vyhláška teda ani po novelizácii neukladá advokátovi povinnosť informovať klienta o presnom rozsahu (počte hodín) poskytovaných právnych služieb, avšak z hľadiska korektnosti vzťahu advokát – klient je vhodné zo strany advokáta v komunikácii s klientom aspoň rádovo určiť rozsah hodín, za ktorý sa predpokladá, že právnu službu poskytne, pokiaľ je to z hľadiska charakteru poskytnutej právnej služby účelné a možné.

Sledujte SAK na LinkedIn!

Dôležité informácie a aktuality z diania v advokácii a na komore: [linkedin.com/company/sak-sk](https://www.linkedin.com/company/sak-sk)

ASPI

Expertná databáza rozhodnutí Úradu pre verejné obstarávanie (ÚVO)

Zaujímajú vás ďalšie informácie?

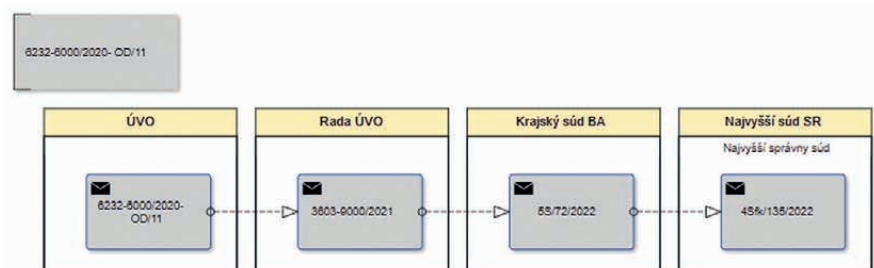

+421 2 58 10 20 14
+421 910 638 768
obchod@aspi.sk

Zaujímate sa o verejné obstarávanie? V ASPI nájdete všetky kľúčové informácie dôležité pre obstarávateľov, ale aj uchádzačov verejného obstarávania.

Benefitujete z modulu Expertnej databázy ÚVO aj vy:

- expertné informácie na jednom mieste
- možnosť plnotextového vyhľadávania nad databázou rozhodnutí ÚVO
- už v prehľade vidíte väzby medzi jednotlivými rozhodnutiami
- prípady sledujete aj na úrovni súdov
- **databáza Judikatúry rozšírená o rozhodnutia Úradu pre verejné obstarávanie**

Sledujte aktuálny právny názor úradu, súdu na konkrétnu problematiku verejného obstarávania prehľadne, na jednom mieste v ASPI

Modul Expertnej databázy ÚVO je nadstavbou nad rozhodnutiami ÚVO. Jednotlivé rozhodnutia sú spojené do jedného prípadu, pričom sledujeme rozhodovanie v tomto prípade aj na **Krajskom súde v Bratislave, Najvyššom správnom súde SR alebo Najvyššom súde SR.**

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ SAK

Povinnosť advokáta zachovávať vecnosť a slušnosť výrokov na adresu protistrany

Advokát, ktorý na súdnom pojednávaní vo veci klienta pri kritike postupu a správania protistrany uvedie nevhodné výroky, spochybňujúce psychický stav protistrany, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené v § 18 ods. 2, 3 zákona o advokácii, § 2 ods. 2, § 2 ods. 4, § 14 ods. 2 Advokátskeho poriadku SAK.

Rozhodnutie IX. disciplinárneho senátu SAK zo 14. októbra 2021,
sp. zn. DS IX.-39/2021:3266/2020

Dotknuté ustanovenia:

- § 18 ods. 2, 3 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v platnom znení (ďalej len „ZoA“)
- § 2 ods. 2, § 2 ods. 4, § 14 ods. 2 Advokátskeho poriadku SAK schváleného konferenciou advokátov 10. júna 2017 (ďalej len „AP SAK“)

Rozhodnutím IX. disciplinárneho senátu SAK zo 14. októbra 2021, sp. zn. DS IX.-39/2021:3266/2020 bola disciplinárne obvinená advokátka (ďalej len „DO advokátka“)

uznaná za vinnú

z disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 ZoA, pretože zavinene závažným spôsobom porušila povinnosti advokáta podľa § 18 ods. 2, 3 ZoA, § 2 ods. 2, § 2 ods. 4, § 14 ods. 2 AP SAK,

tým, že

na súdnom pojednávaní konanom 16. mája 2019 vo veci vedenej na okresnom súde sa ako právna zástupkyňa A. B. neslušne vyjadrila na adresu protistrany B. B. tým, že uviedla:

- „... no potom to tu nemá úroveň a počúvame hlúposti psychopata“,
- „Pán B. fakt podám na Vás návrh na skúmanie duševného stavu, toto čo tu rozprávate? ... Pre Boha živého, to je blázon“,

za čo jej bolo uložené

podľa § 56 ods. 2 písm. a) ZoA disciplinárne opatrenie – písomné napomenutie.

Podľa § 57 ods. 5 ZoA bola DO advokátke uložená povinnosť zaplatiť na účet SAK paušálne náklady disciplinárneho konania vo výške 623 eur v lehote do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Z odôvodnenia:

Disciplinárne konanie proti DO advokátke bolo začaté na základe návrhu predsedníčky RK SAK zo 17. mája 2021, doručeného SAK 17. mája 2021. Predmetom tohto návrhu bol skutok uvedený vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Disciplinárne obvinená k návrhu na začatie disciplinárneho konania zdôraznila, že nad svojím konaním vyjadruje úprimnú ľútosť, keďže išlo o nie práve vhodný prejav jej nesúhlasu so správaním sťažovateľa na pojednávaniach. Ďalej uviedla, že je potrebné zohľadniť všetky okolnosti, pre ktoré uviedla vetu „no potom to tu nemá úroveň a počúvame hlúposti psychopata“ a teda, že nešlo o konštatovanie adresovaného sťažovateľovi (čo tak vnímala aj samotná sudkyňa), ale len jej názor na nesprávne smerovanie výsluchu sťažovateľa. DO namietla hodnotenie jej ospravedlnenia sťažovateľovi zo strany RK SAK a uviedla, že ide o úprimné ospravedlnenie, ktoré bolo následne uskutočnené aj verejne na ďalšom pojednávaní. Poukázala tiež na to, že na ďalších pojednávaniach sťažovateľ uskutočnil veľa útokov a mal nevhodné komentáre voči nej ako aj voči sudkyňi. DO uviedla, že od sep-

tembra 1998 vykonáva svoju profesiu (do roku 2004 ako komerčná právnička) a nikdy nebola DO (a sťažnosti boli vyhodnotené ako nedôvodné). Na záver svojho vyjadrenia uviedla, že svoje zlyhanie oľutovala, sťažovateľovi sa opakovane ospravedlnila a vzhľadom na všetky ňou uvádzané dôvody navrhuje, aby bola spod návrhu oslobodená.

Disciplinárna vec bola prejednaná a rozhodnutá na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 14. októbra 2021. DO na pojednávaní uviedla, že uznáva nesprávnosť svojho postupu, je jej to ľúto, opakovane sa ospravedlnila a očakáva, že bude primerane potrestaná.

Disciplinárny senát v prejednávanej veci, vzhľadom na zhodné stanovisko strán sporu a existenciu zvukového záznamu, ktorého obsah žiadna zo strán nenamietala alebo nespochybňovala, vychádzal z toho, že skutok sa stal tak, ako je uvedené v skutkovej vete návrhu a úlohou disciplinárneho senátu bolo preto posúdiť vec výlučne po právnej stránke.

Z pravidiel výkonu advokátskej profesie nepochybne vyplýva, že advokát je povinný pri všetkých formách formulovania svojich názorov (ústne prednesy, písomné stanoviská a i.) dbať na to, aby neskĺzol do osobnej roviny a vyjadroval sa prísne vecne. Podľa názoru disciplinárneho senátu možno v rámci predpokladov profesijnej a osobnostnej výbavy klásť na advokáta v tomto smere zvýšené nároky, a preto advokát nesmie upustiť od predpísaného spôsobu prejavov a komunikácie ani v situáciách, ktoré sú spojené s akýmkoľvek vypätím (zvýšená miera stresu, emocionálne reakcie iných osôb a podobne). Rovnako to platí tak, ako uviedla navrhovateľka v návrhu na začatie disciplinárneho konania aj v prípadoch, v ktorých advokát vníma postup protistrany ako zvláštny, obštrukčný alebo inak sa dotýkajúci jeho záujmov a záujmov klienta.

Obsah výrokov, ktoré predniesla DO na pojednávaní je v každom smere nevhodný, a ak bola DO akýmkoľvek spôsobom nespokojná s námietkami sťažovateľa či jeho správaním na pojednávaní mohla to namietnuť slušným a vecným spôsobom. Čo sa týka obrany DO, že tieto výroky boli adresované len klientke, disciplinárny senát uvádza, že zo zvukového záznamu (a to zo spôsobu prednesu a intenzity hlasu) takýto záver vyplýva možno (ani to nie je možné jednoznačne ustáliť) iba pri konštatovaní „Pre Boha živého, to je blázon“ v ostatných namietaných výrokoch DO je zrejme, že boli prednesené tak, že ich musel zaevidovať každý, kto sa nachádzal v súdnej sieni.

Disciplinárny senát, vzhľadom na uvedené dôvody, nemal žiadne pochybnosti o tom, že skutok, ako je vymedzený v skutkovej vete návrhu zakladá disciplinárnu zodpovednosť DO, pričom z právneho hľadiska ide o porušenie všetkých ustanovení advokátskych predpisov uvedených vo výroku rozhodnutia. Disciplinárny senát nemá žiadne pochybnosti ani o tom, že takéto správanie advokáta znižuje dôstojnosť advokátskeho stavu.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala
Mgr. Tatiana Frištková, advokátka

OBJEDNÁVKA Bulletinu slovenskej advokácie na rok 2024

Odberateľ:

IČO:

DIČ:

IČ DPH:

Číslo účtu:

➔ Adresa, na ktorú majú byť posielané výtlačky:

Závazne si objednávame výtlačkov *Bulletinu slovenskej advokácie* v roku 2024 (6 čísel). Súhlasíme s podmienkami odberu uvedenými na tejto objednávke.

Vybavuje:

Telefón:

E-mail:

Dátum:

Podpis:

Vyplnenú objednávku odošlite na adresu:
Slovenská advokátska komora, Kolárska 4, 813 42 Bratislava
alebo odmailujte na darina.stracinova@sak.sk

Podmienky odberu:

1. Ročné predplatné 50 eur + 20 % DPH **spolu 60 eur s DPH** (vrátane poštovného a balného) je za 6 čísel.
2. Objednávka sa nevzťahuje na čísla, ktoré už vyšli pred jej doručením. Predplatné sa v takomto prípade zodpovedajúco znižuje.
3. Na základe tejto objednávky Slovenská advokátska komora (SAK) vystaví odberateľovi faktúru na predplatné.
4. Bulletin bude odberateľovi odoslaný až po uhradení predplatného vo fakturovanej výške.
5. Výtlačky budú odosielané na adresu uvedenú na objednávke. Jej zmenu musí odberateľ oznámiť písomne. Za zásielky nedoručené z dôvodu nepresnej adresy SAK neposkytuje náhradu.
6. Odber mimoriadnych čísel, ako aj čísel, ktoré vyšli do dátumu doručenia objednávky, **je možné dohodnúť individuálne.**

Objednávka sa nevzťahuje na advokátov zapísaných v zozname SAK, ktorým je Bulletin doručovaný bezplatne.

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ ČAK

Povinnosť advokáta odmietnuť poskytnutie právnych služieb z dôvodu možného zvýhodnenia klienta informáciou o bývalom klientovi

Je disciplinárnym previnením advokáta, ak po tom, čo zastupuje klientku ako obvinenú v trestnom konaní pre prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky, neskôr prevezme právne zastúpenie bývalého partnera klientky v konaní o úpravu starostlivosti a výživovacej povinnosti k maloletému dieťaťu, ktorého matkou je jeho bývalá klientka.

Rozhodnutie disciplinárneho senátu disciplinárnej komisie Českej advokátskej komory zo dňa 29. júna 2023, sp. zn. K 40/2023¹

Dotknuté ustanovenia:

- § 17, § 19 ods. 1 písm. c) zákona č. 85/1996 Sb., o advokácii
- čl. 4 ods. 1 uznesenia predstavenstva Českej advokátskej komory č. 1/1997 Vestníka zo dňa 31. 10. 1996, ktorým sa stanovujú pravidlá profesionálnej etiky a pravidlá súťaže advokátov Českej republiky (etický kódex) v platnom znení (ďalej len „Etický kódex“)
- **obdobné ustanovenia slovenských právnych predpisov:** § 18 ods. 3, § 21 písm. d) zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v platnom znení

Disciplinárny senát uznal disciplinárne obvineného advokáta za vinného z disciplinárneho previnenia, ktorého sa dopustil

tým, že

hoci na základe plnej moci udelennej zo strany pani Ž. S. na zastupovanie v trestnom konaní vedenom na Okresnom súde pre P. až do výpovede plnej moci doručenej do jeho dátovej schránky dňa 14. 8. 2020, t. j. v rokoch 2019 – 2020, vykonával obhajobu pani Ž. S. v trestnom konaní vedenom proti nej pre prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 274 ods. 1 trestného zákonníka, ktorého sa mala dopustiť tým, že dňa 29. 3. 2019 v čase okolo 13 hod. v P. riadila motorové vozidlo, a to po predchádzajúcej aplikácii pervitínu, v rámci ktorej sa dozvedel citlivé informácie, že po dosiah-

nutí plnoletosti riadila motorové vozidlo pod vplyvom THC a že u nej bola v čase spáchania činu preukázaná prítomnosť metamfetamínu a amfetamínu v koncentrácii 184 ng/ml a 10 ng/ml, najneskôr dňa 22. 1. 2022 prevzal právne zastúpenie jej bývalého partnera, pána R. F., ako navrhovateľa v konaní vedenom na Okresnom súde pre P. vo veci úpravy starostlivosti a výživného pre maloletého K. S., ktorého matkou a účastníčkou konania je Ž. S.,

čím porušil

§ 17, § 19 ods. 1 písm. c) zákona o advokácii a čl. 4 ods. 1 Etického kódexu.

Uložené disciplinárne opatrenie – pokuta vo výške 20 000 Kč.

Z odôvodnenia:

Vzťah advokáta a klienta sa netýka iba toho, že advokát poskytuje odbornú právnu službu. Ide v skutočnosti o vysoko dôverný vzťah, v rámci ktorého sa advokát dozvedá množstvo citlivých, a dokonca proti klientovi zneužívateľných informácií, spôsobilých iného zvýhodniť. Právom preto klient očakáva, že je chránený povinnosťou mlčanlivosti advokáta, a rovnako tak očakáva, že sa nedostane ani v budúcnosti do situácie, kedy by sa musel obávať, že advokát by proti nemu mohol nejakú informáciu zneužiť. To je vo vzťahu klient – advokát samozrejmom charakteristikou, a tak len teoretická možnosť zneužitia informácie poskytnutím výhody inému proti

bývalému klientovi je preto vylúčená § 19 ods. 1 písm. c) zákona o advokácii. Porušenie tohto ustanovenia je potrebné hodnotiť ako vážne a natoľko závažné, že sú rozhodne splnené podmienky kvalifikácie konania disciplinárne obvineného ako disciplinárneho previnenia.

Vystavenie bývalého klienta obave, že by proti nemu mohla byť zneužitá konkrétna informácia, resp. že by takáto informácia mohla iného účastníka neoprávnene zvýhodniť tým, že jeho bývalý obhajca neodmietne takej osobe poskytnúť právnu službu, zároveň znižuje dôstojnosť advokátskeho stavu, a je teda namieste aj použitie § 17 zákona o advokácii v spojení s č. 4 ods. 1 Etického kódexu.

Na obhajobu disciplinárne obvineného, že on sám žiadnu informáciu voči bývalej klientke nezneužil, disciplinárny senát zastáva názor, že porušenie § 19 ods. 1 písm. c) je tzv. ohrozovacím deliktom. Stačí len možnosť, že by určitá informácia mohla toho, kto o zastúpenie žiada, zvýhodniť, a advokát je povinný bez ďalšieho zastúpenie odmietnuť. Na naplnenie skutkovej podstaty takeého previnenia stačí naplnenie dvoch znakov. Jednak je potrebné preukázať, že bývalý advokát disponuje úplne konkrétnymi informáciami, a preukázať, že takéto konkrétne informácie by boli oprávnené ďalšiu osobu neoprávnene zvýhodniť. To v tejto veci splnené bolo.

Informácia, že matka maloletého bola stíhaná a žalovaná pre prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky a že po

dosiahnutí plnoletosti riadila motorové vozidlo pod vplyvom THC, sú úplne konkrétne a sú spôsobilé neoprávnene iného zvýhodniť. V tomto smere nemožno odhliadnuť od praktických skúseností advokátov so zastupovaním v opatrovnických veciach, v ktorých sa jeden z rodičov snaží získať maloleté dieťa do svojej starostlivosti. Je takmer pravidlom, že pokiaľ rodičia nie sú dohodnutí, potom ide medzi nimi často o zásadný stret. Ten, kto sa o dieťa usiluje, sa snaží diskvalifikovať druhého rodiča ako vhodného vychovávateľa. Bolo teda predvídateľné, že používanie omamných látok zo strany matky by sa mohlo vo veci preberať. Skutočne sa tak stalo a ani sám disciplinárne obvinený sa rozoberaniu tejto témy vo veci nevyhol.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Poznámka

1 Preložené a spracované podľa Vrábliková, P.: *Z kárné praxe*. In: Bulletin advokácie, č. 11/2023, s. 53 – 54

Právnu vetu a rozhodnutie preložila a spracovala
Mgr. Tatiana Frištková
advokátka

PRENÁJOM ADMINISTRATÍVNYCH PRIESTOROV PRIAMO PRI JUSTIČNOM PALÁCI

VIAC INFO NA 0905 361 061

130 m² až 520 m², VLASTNÝ VSTUP A PARKOVANIE

Academy of European Law

Young European Lawyers Academy

27. november – 6. december 2023

Vďaka úspešnej spolupráci Slovenskej advokátskej komory s Akadémiou európskeho práva (ERA), ako nadnárodnej vzdelávacej inštitúcie založenej a spolufinancovanej Európskou úniou od roku 1992, sme sa s kolegom Mgr. Patrikom Balázsom zúčastnili ako vybraní účastníci na desaťdňovom intenzívnom vzdelávacom kurze, organizovanom na celoeurópskej úrovni pre advokátskych koncipientov a mladých právnikov, zameranom na bližšie osvojenie práva EÚ. Ako advokátski koncipienti za Slovenskú republiku, ktorí dostali možnosť aktívne participovať na predmetnom vzdelávacom kurze, *ex post* obaja hodnotíme tento kurz ako mimoriadne edukačnú a priam až výnimočnú odbornú skúsenosť.

Teoretická aj praktická časť kurzu sa konala v meste Trier (Nemecko), v ktorom je ERA situovaná už od svojho vzniku. Teoretická a praktická výuka prebiehala denne približne od 9.00 do 17.00. Jednotlivé vzdelávacie bloky pozostávali spravidla z dvoch častí, kde prvá (teoretická) časť bola zameraná na vopred vybranú problematiku práva EÚ a bezprostredne po tejto časti nasledovala praktická simulácia prípadovej štúdie, kedy sme v spolupráci s jednotlivými lektormi diskutovali a prezentovali naše riešenia pre danú problematiku z oblasti práva EÚ. Ťažiskovými témami kurzu boli: **aplikácia Charty základných práv v EÚ, rule of law, ochrana osobných údajov v EÚ, praktické vyžitie online právnych databáz na úrovni EÚ** a v neposlednom rade **rozhodovacia činnosť Súdneho dvora EÚ a Európskeho súdu pre ľudské práva**.

Zo zúčastnených lektorov, ktorí sa aktívne podieľali na organizácii a odbornom vedení kurzu možno spomenúť najmä odborníkov ako Olivier Belleflamme, z advokátskej kancelárie AKD Benelux Lawyers, Goran Selanec, sudca Ústav-

ného súdu Chorvátskej republiky, Filippo Fontanelli, lektor pôsobiaci na fakulte medzinárodného a ekonomického práva na University of Edinburgh, Nina Niejahr z advokátskej kancelárie Baker McKenzie či Anna Marcoulli, predsedníčka komory Všeobecného súdu EÚ alebo Davor Derenčinović, sudca Európskeho súdu pre ľudské práva.

Nenahraditeľnou skúsenosťou z celého kurzu bola aj komentovaná prehliadka Súdneho dvora EÚ v Luxemburgu, spojená s účasťou na ústnej časti pojednávania (verejnom vypočutí) vo veci C-123/22 Európska komisia v. Maďarsko; ako aj interaktívna návšteva sídla Európskeho parlamentu v Štrasburgu a taktiež Európskeho súdu pre ľudské práva.

Mimo kontaktov z prednáškových miestností sme mali možnosť zúčastniť sa aj na spoločne organizovaných podujatiach, kde sa vytvoril ďalší priestor na prehĺbenie vzájomných vzťahov s kolegami z Francúzska, Nemecka, Česka, Slovinska, Maďarska, Rumunska, Španielska či Portugalska.

Záverom môžeme obaja zhodne označiť účasť na kurze ako unikátnu odbornú aj osobnú skúsenosť, ktorá nám otvorila mnohé cesty, najmä v profesijnom živote. Okrem vedomostných benefitov spojených s diskusiami o vzájomných (komparatívnych) problémoch v rámci jednotlivých právnych poriadkov si so sebou odnášame aj neopakovateľné spomienky, spojené s kultúrnou pestrosťou, ktorú program daného kurzu ponúka doslova v každom smere.

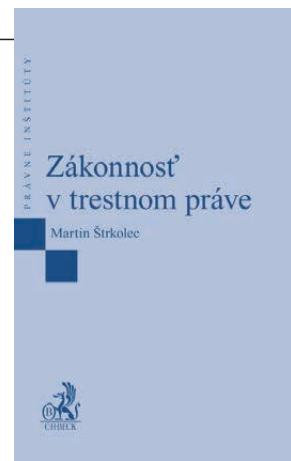
Ďakujeme SAK aj ERA za poskytnutú príležitosť a veríme, že týmto motivujeme aj ďalších advokátskych koncipientov a začínajúcich advokátov k aktívnej účasti na obdobných podujatiach.

Mgr. Martin Džubera, Mgr. Patrik Balázs

DO VAŠEJ KNIŽNICE

Zákonnosť v trestnom práve

Štrkolec, M.: **Zákonnosť v trestnom práve**. Bratislava: C. H. Beck, 2022, 1. vydanie

Zákonnosť predstavuje nosnú bázu právneho štátu, za ktorý sa Slovenská republika považuje v súlade s normatívnym obsahovým poslanstvom objektivizovaným v čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Reč je o ústavnom princípe, ktorý nevyhnutne a systematicky prežaruje celým právnym poriadkom a každým odvetvím pozitívnoprávnej regulácie. Skúmanie širokospektrálnych okruhov zákonnosti je nanajvýš významné so zreteľom na osobitosti právnych pomerov konštituujuúcich sa vo verejnom práve, trestné právo ako jednu z jeho základných, integrálnych a takpovediac „jadrových“ súčastí nevyvímajúc.

Žiada sa dodať, že avizované konštatovanie nadobúda v našom geopolitickom priestore a recentnej spoločensko-politickej situácii prinajmenej dvakrát takú váhu. Možno preto pozitívne zhodnotiť, že knižný trh doznal obohatenia o monografiu s názvom *Zákonnosť v trestnom práve*. Dielo s pôvodom v pere **doc. JUDr. Martina Štrkolca, PhD.**, pôsobiaceho na Katedre trestného práva košickej právnickej fakulty, prináša vážny a v mnohom dosiaľ v takomto rozsahu neponúknutý príspevok k doktríne trestného práva procesného, trestného práva hmotného a v neposlednom rade všeobecnej teórie štátu a práva. Práve spracovanie diela v širších právno-teoretických súvislostiach, ktoré ma subjektívne (so zreteľom na moje vedecko-pedagogické pôsobenie) zaujali určitým osobitným spôsobom, predstavuje podstatnú pridanú hodnotu monografie. Tá dáva možnosť vnímať autorom spracované inštitúty a inštitúcie v žiadaných právno-teoretických a predovšetkým aj právno-filozofických súvislostiach. Je to veľmi dobre, pretože ide o aspekt, ktorý je podľa môjho názoru v súčasnej spisbe dosť často opomínaný či akýmsi spôsobom marginalizovaný.

Monografia je štruktúrne členená do piatich relatívne samostatných, ale súčasne úzko súvisiacich častí – kapitol. Kapitola predchádza úvod, v ktorom sa autor korektne zamerá na vymedzenie metodologického prístupu k spracovaniu diela, najmä pokiaľ ide o určenie cieľov, výskumnej hypotézy a aplikovaných metód vedeckého bádania.

Prvá kapitola je orientovaná na teoretické a ústavnoprávne východiská princípu zákonnosti. Autor skúma teoreticko-právne východiská právneho štátu, ako aj jednotlivé stránky a záruky zákonnosti.

Obsahom **druhej kapitoly** je spracovanie matérie zákonnosti ako základného piliera trestného práva moderných štátov. Analyzované sú poznatky historického charakteru, legislatívne, aplikačné a realizačné aspekty trestnoprávnej zákonnosti, ako aj matérie súvisiaca s rozhodovacou činnosťou najvyšších justičných autorít.

V **tretej kapitole** sa autor zamerá na vybrané axiologické problémy súčasného zákonodarstva. Skúmaná je väzba pre trestné činy terorizmu, pozícia oznamovateľa trestného činu, pričom predstavené sú tiež úvahy nad viazanosťou zákonodarcu materiálmi predpokladmi aplikácie výsledkov jeho vlastnej normotvornej činnosti.

Štvrtá kapitola je obsahovo ladená na postihnutie trestnoprávnej zákonnosti z pohľadu aplikácie jednotlivých foriem štátneho donútenia.

V poslednej, **piatej kapitole**, autor koncentruje pozornosť na limity realizačnej stránky trestnoprávnej zákonnosti z pohľadu súkromných subjektov trestného konania.

Z avizovanej štruktúry je čiastočne zrejmé, a autor to nepochybne príhodne konštatuje v úvode diela, že prvé dve kapitoly majú všeobecnejší charakter a predstavujú všeobecnú časť knižky, pričom ďalšie tri kapitoly cielia väčšmi na právno-aplikačné súvislosti (osobitná časť). Obe časti diela takto vo svojej komplexite vytvárajú symbiotický obraz autorsky vyzretého textu začínajúci pri abstraktnejších aspektoch témy, ktoré autor následne aplikuje a zhodnocuje v súradniciach konkrétnejších inštitútov pozitívneho trestnoprávneho zákonodarstva. Jednotlivé kapitoly nasleduje záver a prehľadný zoznam použitej literatúry.

Možno zhrnúť, že monografia je spracovaná materiálne konzistentne, s náležitou vedeckou erudíciou a pri zachovaní potrebnej zrozumiteľnosti. Z hľadiska formálnych aspektov nemožno dielu nič vytknúť. Nazdávam sa, že publikácia predstavuje dielo, ktoré môže byť žiadaným zdrojom poznatkov nielen pre vedeckú pospolitosť, osobitne pre advokátsky (či obhajcovský) stav, ale aj pre orgány aplikácie práva, študentstvo a vôbec pre širšiu verejnosť, ktorá sa o problematiku interesuje.

JUDr. Lukáš Tomaš, PhD.

Asistent, UPJŠ v Košiciach, Právnická fakulta,
Ústav teórie práva Gustrava Radbrucha

Neštandardné legislatívne zásahy štátu v neštandardných situáciách

Pocta profesorovi Milanovi Ďuricovi

Belianum, vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici vydalo v roku 2023 výnimočnú knihu – zborník vedeckých prác ako laudacio k 70. narodeninám nestora konkurzného práva na Slovensku prof. JUDr. Milana Ďuricu, PhD., dlhoročného sudcu a vysokoškolského pedagóga, ktorý pôsobí aj v redakčnej rade Bulletinu slovenskej advokácie.

Kniha je kolektívnym dielom 33 právnikov, ktoré zostavili **JUDr. Aneta Kšenzíghová, MBA, doc. JUDr. Ing. Martin Kubinec, PhD.** a **Mgr. Jakub Dzimko**. Úvodného slova sa zhostil **prof. Dr. iur. JUDr. Ing. Michal Turošík, PhD.**, dekan Právnickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Po *curriculum vitae* oslávencia z pera kolektívu Katedry obchodného a finančného práva tejto fakulty nasleduje bibliografia prác prof. Ďuricu a 24 zborníkových príspevkov.

V príspevku **Trestnoprávna ochrana obchodného tajomstva ako neštandardný legislatívny zásah štátu?** sa JUDr. Lucia Bachňáková Rózenfeldová, PhD. a Mgr. Simona Rudohradská, PhD. z Právnickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa

Šafárika v Košiciach zamerali na praktický postih porušenia obchodného tajomstva v zmysle § 264 Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. Marginalnosť stíhania uvedeného trestného činu je zrejmá aj zo štatistiky, keď v rokoch 2006 až 2023 bolo zistených od 1 do 8 takýchto skutkov ročne, z čoho počet objasnených prípadov osciluje medzi 0 až 2 za rok. Autori podrobne analyzujú aj jednotlivé zväčša medializované prípady vyšetrovania porušenia obchodného tajomstva.

Na tému **Požehnanie a hrozby „ad hocizmu“ v obchodnoprávnej legislatíve** zverejnil svoj príspevok prof. JUDr. Josef Bejček, CSc. z Právnickej fakulty Masarykovej univerzity v Brne. Autor poukázal na relativitu pojmu *mimoriadna situácia*, na ktorú často nie je nutné reagovať prijatím novej legislatívy, ale skôr interpretáciou či súdnou aplikáciou platného právneho poriadku. K tematike článku patrí aj účelnosť a účelovosť obchodnoprávnej regulácie, či medzinárodnopolitické vplyvy vrátane „pandemizácie“ práva. Okrem neštandardných zásahov štátu do legislatívy v neštandardných situáciách boli vymedzené i takéto zásahy v štandardných situáciách a napokon aj štandardné zásahy štátu v neštandardných situáciách.

JUDr. Oliver Buhala, PhD. a Mgr. Dušan Rostáš, PhD. z Právnickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach prispeli na tému **Vedomosť spoločníka o kríze spoločnosti ako predpoklad kvalifikácie plnenia ako plnenia nahradzujúceho vlastné zdroje**. Zaoberali sa pritom aktívnou informačnou povinnosťou konateľa spoločnosti s ručením obmedzeným voči spoločníkom o tom, že spoločnosť je v kríze v zmysle § 67a Obchodného zákonníka. V tejto súvislosti sa venovali aj právu spoločníkov na informácie, povinnosti lojality spoločníka ako limitu práva na vrátenie plnenia a vedomosti spoločníka ako predpokladu rekvalifikovania plnenia na plnenie nahradzujúce vlastné zdroje.

Tému aktuálnu v praxi **Zánik právnickej osoby a dodatočná likvidácia jej majetku – pohľad za horizont** si zvolil doc. JUDr. Kristián Csach, PhD., LL.M. z Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave. Autor spomenul skutočnosť, že z pohľadu konkurzu subjektivita úpadcu nie je potrebná,

keďže rozhodujúca je existencia majetkovej masy, správcu a určenie osôb s titulom na tento majetok, resp. určenie spôsobu vyporiadania tohto majetku. Nedávna novela Obchodného zákonníka vzhľadom na ostatné rozhodnutia Ústavného súdu SR priznala vymazanej obchodnej spoločnosti subjektivitu po jej obnovení v rámci dodatočnej likvidácie majetku tejto spoločnosti. Priblížené boli v rámci komparácie aj zahraničné právne úpravy subjektivitu pri dodatočnej likvidácii majetku i zrušenie a zánik občianskych združení.

S článkom **Mimoriadne situácie a korporáčne možnosti štátu reagovať na ne** prispela prof. JUDr. Stanislava Černá, CSc. z Právnickej fakulty Univerzity Karlovej v Prahe. Bližšie rozoberala postavenie štátu ako akcionára v obchodných spoločnostiach a korporáčnymi postupmi, ktorými sa môže štát stať jediným akcionárom spoločností strategického významu. Naznačila aj praktické postupy, na základe ktorých sa Česká republika môže stať okrem kúpy, či zámeny akcií aj vytesňujúcim akcionárom v akciových spoločnostiach.

Stratené a opustené označenia pôvodu v Česku (2023) je názov príspevku JUDr. Michala Černého, Ph.D. z Právnickej fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Autor si zvolil výskum v oblasti vybraných označení pôvodu remeselných a priemyselných výrobkov z Českej republiky. Doterajšiu právnu ochranu z doby neslobody nahradila po pristúpení Európskej únie k Ženevskému aktu národná úprava z roku 2022, pričom k popisovaným výrobkom boli zaradené Vamberecká a Kraslická krajka, Kraslické hudobné nástroje, Luhačovická a Františko-kúpeľná prírodná minerálna voda.

Z oblasti bankrotovej insolvenčie pochádza aj príspevok **O pre-pack postupoch v konkurznom práve: ďalšia harmonizácia na obzore?** z pera doc. JUDr. Ing. Jaroslava Dolného, Ph.D. a JUDr. Dominiky Cukerovej, Ph.D. z Právnickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Autori reagujú na návrh Smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa harmonizujú určité aspekty insolvenčného práva zverejnený Európskou komisiou 7. decembra 2022. Okrem lepšieho zastúpenia veriteľov v konkurznych konaniach prostredníctvom výborov veriteľov a zjednodušenia konkurznych konaní pre mikropodniky sa uvažuje i o tzv. pre-pack postupoch. Prostredníctvom nich by bolo možné pripraviť a dohodnúť predaj podniku dlžníka alebo jeho časti ešte pred formálnym začatím konkurzného konania.

Doc. JUDr. Jana Duračinská, PhD. z Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave obohatila publikáciu témou **Plnenie nahradzujúce vlastné zdroje financovania – verzia podľa slovenskej právnej úpravy**. V rámci riešenia situácií spoločností v kríze účinnej v právnom poriadku Slovenskej republiky na základe zákona č. 87/2015 Z. z. (Lex Váhostav) od roku 2016 bola prijatá úprava prekvalifikácie cudzích zdrojov na vlastné. Vzorom boli právne poriadky Nemecka a Rakúska (Eigenkapitalersatz), s ktorými v rámci komparácie autorka slovenskú normu porovnáva. Štatisticky uvádza, že v roku 2022 bolo na Slovensku začatých 311 konkurznych konaní a došlo aj k vyhláseniu 290 konkurzov, ale 116 konkurznych konaní bolo zastavených pre bezmajetnosť (37,3 % z celkového počtu) a 189 konkurzov súdy zrušili pre nedostatok majetku (65,2 % z celkového počtu).

Tému **Niekoľko úvah nad právnou povahou okolností vylučujúcich zodpovednosť** si zvolili doc. JUDr. Marian Ďurana, PhD. a JUDr. Monika Némethová, PhD. z Právnickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. V príspevku reagovali na aplikáciu právnej úpravy prijatej na Slovensku v súvislosti so šírením vírusu SARS-CoV-2 po roku 2020 vrátane vzťahu zásad *pacta sunt servanda* a *rebus sic stantibus*. Zaoberali sa aj výkladom definície okolností vylučujúcich zodpovednosť uvedenú v § 374 Obchodného zákonníka.

Dobrovoľný zánik členstva v družstve v Českej republike si ako námet svojho výstupu vybral doc. JUDr. Tomáš Dvořák, Ph.D. z Fakulty právnickej Západočeskej univerzity v Plzni. Uvádza v ňom spôsoby zániku členstva v družstvách po účinnosti zákona o obchodných korporáciách v roku 2014. Ku klasickým druhom zániku členstva autor zaradil prevod a prechod družstevného podielu a smrť, resp. zánik člena či družstva bez univerzálneho právneho zástupcu. Za zvláštne druhy zániku členstva boli označené vystúpenie člena z družstva, dohoda o zániku členstva, zánik pracovného pomeru člena k družstvu z vôle zamestnanca a prevod družstevného bytu alebo nebytového priestoru do vlastníctva člena družstva ako nájomcu.

Mgr. Jakub Dzimko z Právnickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici obohatil monografiu témou **Veriteľ versus dlžník – hra na mačku a myš**. Obsahom príspevku je často rozoberaný fenomén konkurzného práva ostatných rokov a to zrušenie oddĺženia fyzických osôb pre nepoctivý

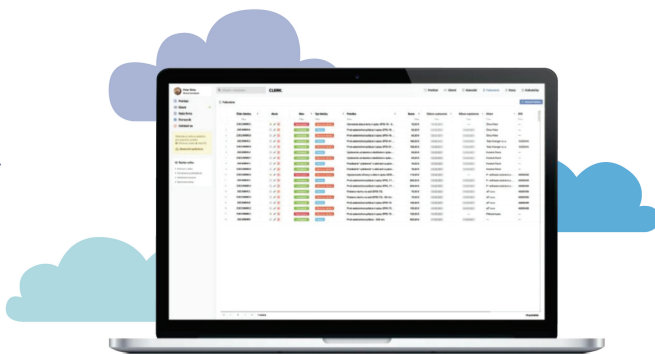
Clerk.

KONEČNE JEDNODUCHÝ SOFTVÉR PRE ADVOKÁTOV

Vyskúšajte na 30 dní zdarma.
Už od 18€ mesačne pre 2 užívateľov.

www.clerk.sk

zámer. Z jednotlivých aspektov zrušenia oddĺženia autor bližšie rozoberá aktívnu legitímáciu pri podaní návrhu na zrušenie oddĺženia, dôkazné bremeno pri rozhodovaní o takomto návrhu i účinky zrušenia oddĺženia pre nepoctivý zámer. Príspevok odkazuje aj na viacero judikátov súdov týkajúcich sa zrušenia oddĺženia od účinnosti veľkej novely zákona o konkurze a reštrukturalizácii z roku 2017.

Článok **Úvahy k procesnej pozícii konkurznej (insolvenčnej) masy (českého zvereneckého fondu)** pochádza z pera doc. JUDr. Bohumila Havla, Ph.D. z Právnickej fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a Ústavu štátu a práva Akadémie vied ČR. Autor poukazuje na postavenie zvereneckého správcu ako nositeľa fixujúceho právne účinky správy inak autonómneho imania. V rámci komparácie ho porovnáva so statusom štatutárneho orgánu obchodnej korporácie, ktorý rovnako spravuje cudzí majetok. V konkurznom konaní je zverenecký správca nositeľom postavenia účastníka konania, a to ako dlžník na účet zvereneckého fondu.

Historicky zaujímavý príspevok **Zmeny hospodárskych systémov na Slovensku v 20. storočí** pripravil prof. JUDr. Ján Husár, CSc. z Právnickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Podrobnejšie sa venoval transformácii trhového hospodárstva na administratívno-direktívny systém po roku 1945 vrátane znárodňovacích dekrétov prezidenta republiky, existencii výrobných podnikov v dobe neslobody a odštátneniu i privatizácii po roku 1990. Nevynechal ani postupnú redukciu štátnych podnikov a rozvoj súkromného podnikania po nežnej revolúcii z roku 1989.

Neštandardné rozhodnutie štátu o zániku štátneho podniku je príspevok JUDr. Anety Kšenzighovej, MBA z Právnickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Autorka ozrejmila fakt, že aktuálne je na Slovensku 6 ministerstiev zakladateľom 22 akciových spoločností so 100 % majetkovou účasťou štátu. Okrem toho 8 ústredných orgánov štátnej správy je zriaďovateľom 15 aktívnych štátnych podnikov. V ďalšom texte je bližšie rozoberaná transformácia podniku Technický skúšobný ústav Piešťany, š. p. na akciovú spoločnosť v zmysle zákona č. 188/2023 Z. z.

K diskurzu na populárnu tému **Oddĺženie fyzickej osoby – neštandardné riešenie dlhovej pasce na slovenský spôsob** prispel doc. JUDr. Ing. Martin Kubinec, Ph.D. z Právnickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Autor zdôrazňuje, že platná právna úprava je veľmi liberálna a ústretová voči dlžníkom, pričom ochrana práv ch veriteľov je výrazne limitovaná. Za roky 2017 až 2022 bolo súdom pritom doručených 67 729 návrhov na oddĺženie, z toho 66 615 na vyhlásenie konkurzu a 1 047 na povolenie splátkového kalendára. Za uvedené obdobie súdy obdržali 763 návrhov na zrušenie oddĺženia. S poukazom na rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva vo veciach Katona a Závarský c/a Slovenská republika z 9. 2. 2023 sp. zn. 43932/19 a 43995/19 autor polemizuje i o relevantnosti vylúčenia zmenkových nárokov z uspokojenia v rámci oddĺženia.

Príspevok **Ku kúpnej zmluve** si pripravili prof. JUDr. Karel Marek, CSc. a Mgr. Ing. Leopold Skoruša, Ph.D. z Univerzity obrany Brno. Bližšie sa v ňom zaoberajú ustanoveniami

o kúpnej zmluve v Občianskom zákonníku účinnom v Českej republike od roku 2014. Za takúto zmluvu sa považuje aj zmluva o dodaní spotrebného tovaru, ktorý je nutné zostaviť či vytvoriť. Autori skúmajú i práva z vadného plnenia, nebezpečenstvo škody na veci, záruku na akosť, svojpomocný predaj, vedľajšie dojednania pri kúpnej zmluve a povinnosti predávajúceho i kupujúceho.

Rodová vyváženosť vo vrcholových orgánoch kótovaných spoločností – neštandardný zásah európskeho zákonodarcu? je príspevkom JUDr. Žofie Mrázovej, Ph.D., MCL z Právnickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Poukazuje v ňom na Smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2022/2381 o zlepšení rodovej vyváženosti medzi riadiacimi pracovníkmi kótovaných spoločností, ktorá sa nevzťahuje na mikropodniky ani na malé a stredné podniky. Smernica má byť pritom implementovaná do národných poriadkov členskými štátmi Európskej únie do 28. decembra 2024 a jej účinnosť je ohraničená koncom roka 2038.

Na konkrétne súdne rozhodnutie odkazuje príspevok prof. JUDr. Márie Patakyovej, Ph.D., JUDr. Barbory Grambličkovej, Ph.D., LL.M. a JUDr. Stanislava Barkociho, Ph.D. z Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave **Prínos judikátu Najvyššieho súdu SR (R 10/2023)**. V súlade s týmto rozhodnutím ak stanovy spoločnosti určujú, že v mene spoločnosti musia konať najmenej dvaja členovia predstavenstva spoločne, môže jeden člen predstavenstva udeliť individuálnu plnú moc na určitý právny úkon inému členovi predstavenstva. Nie je však prípustné, aby členovia predstavenstva pri takomto konaní v mene spoločnosti udelili generálnu plnú moc (či plnú moc, rozsah ktorej je vymedzený len druhom právneho úkonu) iba jednému z nich.

Aktuálna téma **Nekalá súťaž influencerov?** od JUDr. Jany Strémy, Ph.D. z Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave si všíma zásahy štátu do *influence marketingu* a súvisiacu ochranou spotrebiteľov. *Influenceri* sú fyzické osoby, ktoré disponujú penzom sledovateľov na platforme sociálnych médií. Z vnútroštátnych predpisov predmetnú problematiku okrem zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa rieši predovšetkým zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách, významné postavenie zo štátnych orgánov tu zohráva Slovenská obchodná inšpekcia.

Príspevok **Smrť zamestnanca a neštandardné vysporiadanie jeho mzdových nárokov v Zákonníku práce** pripravili doc. JUDr. Marek Švec, Ph.D., LL.M. z Právnickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici a Mgr. Peter Mészáros, Ph.D. z Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave. Venuje sa netypickým riešením zabezpečenia životných potrieb osôb závislých na zamestnancovi, ktorý zomrel. Podrobne je rozoberané ustanovenie § 35 Zákonníka práce umožňujúce vyplatenie peňažných prostriedkov osobitnému druhu blízkych osôb zomrelého zamestnanca, pričom táto výplata predchádza začatiu dedičského konania po poručiteľovi.

Tému **Ochrana prvku kritickej infraštruktúry normami konkurzného práva** si zvolil Mgr. JUDr. Lucián Török z Právnickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Autor poukazuje na novelizáciu zákona č. 45/2011 Z. z.

o kritickej infraštruktúre prijatú aj v súvislosti so šírením koronavírusu SARS-CoV-2 a publikovanú v Zbierke zákonov pod č. 72/2021 Z. z. Táto bola od 1. marca 2023 nahradená zákonom č. 497/2022 Z. z. o preverovaní zahraničných investícií, pričom príspevok uvádza aj bližšie podmienky podávania návrhov na vyhlásenie konkurzov na majetok prevádzkovateľov prvkov kritickej infraštruktúry.

Rovnako z Právnickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach pochádza príspevok **Neštandardná situácia ako hnací motor pre digitalizáciu a modernizáciu podnikania** z pera doc. JUDr. Diany Treščákovéj, PhD. a doc. JUDr. Regíny Hučkovej, PhD. Aj tieto autorky sa venujú legislatívnym opatreniam prijatým štátmi po vypuknutí pandémie COVID-19 v roku 2020 a zároveň zdôrazňujú aktuálny stav digitalizácie v Slovenskej republike. Okrem toho nevynechávajú ani problematické oblasti modernizácie podnikania s ohľadom na práva jednotlivca.

Predposledný príspevok s obširným názvom **Proporcionalita diskvalifikácie z výkonu funkcie podľa Obchodného zákonníka z pohľadu právnej úpravy diskvalifikačných dôvodov v zákone o konkurze a reštrukturalizácii** pochádza od doc. JUDr. Lenky Ušiakovej, PhD. z Právnickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Jeho predmetom je diskvalifikácia z výkonu funkcie ako verejnoprávny zásah do postavenia jednotlivca. Uvádza diskvalifikačné dôvody zavedené do právneho poriadku Slovenskej republiky nove-

lou Obchodného zákonníka účinnou od 1. 1. 2016 i diskvalifikácie na základe porušenia zákona č. 7/2005 Z. z.

Autorka ostatného príspevku doc. JUDr. Lucia Žitňanská, PhD. z Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave sa rozhodla pre tému **Neštandardné legislatívne zásahy štátu do insolvenčnej legislatívy**. Predmetom textu sú zásahy zákonodarcu do bankrotového práva vedené jeho legitímnymi socio-ekonomickými úvahami. Kým zákon o konkurze a vyrovnaní bol za 14 rokov svojej účinnosti (1991 – 2005) menený len 24-krát, novelizácií zákona o konkurze a reštrukturalizácii bolo za 17 rokov jeho účinnosti (2006 – 2023) až 41. Bližšie sú priblížené zmeny v reštrukturalizáciách na základe zákona č. 87/2015 Z. z. (Lex Váhostav) a zákona č. 111/2022 Z. z. o riešení hroziaceho úpadku (zavedenie preventívnej reštrukturalizácie).

Množstvo príspevkov autorov pripravených k oslave okrúhlych narodenín prof. Milana Ďuricu obohatilo významne nepočetnú, no v poslednej dobe stále sa rozrastajúcu právnu doktrínu v oblasti bankrotovej legislatívy. Význam publikácie spočíva aj v použití značného penza judikátov i štatistických údajov z oblasti insolvencií, čo len zvýrazňuje prínos monografie pre teoretických aj praktických záujemcov o tematiku konkurzného práva Slovenskej republiky.

JUDr. PhDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA
advokát a správca

Dobrovoľné dražby pri výkone záložného práva alebo v konkurze
Online dražby (aukcie) pri predaji majetku v konkurze

drazby@drazobnik.sk
055 671 0001

www.drazobnik.sk

www.onlinedrazby.sk

Blahoželanie k jubileu

Je mi ctou prihovoriť sa a zablahoželať JUDr. Antovi Blahovi, CSc., bývalému advokátovi a predsedovi Slovenskej advokátskej komory a zároveň jednému zo zakladateľov súkromnej advokácie, ktorý v tieto dni oslavuje deväťdesiate narodeniny.

Nič nezmôžeme proti plynúcemu času, a tak mi, milý Tonko, dovoľ, aby som Ti vo svojom mene, v mene členov Predsedníctva Slovenskej advokátskej komory a najmä v mene celej slovenskej advokácie srdečne zablahoželať k Tvojmu krásnemu jubileu.

V Tvojej osobe sa spojila myšlienka s veľkým pracovným nasadením a pre advokáciu v istom momente nastala prítomnosť, v ktorej advokáti dodnes žijú a poskytujú klientom služby ako súkromní advokáti. Stalo sa tak prijatím zákona Slovenskej národnej rady č. 132/90 Zb. o advokácii z 27. apríla 1990. Môžeme povedať, že po Tvojom opätovnom príchode do advokácie (v roku 1986) sa pre náš stav začal písať nový príbeh. Myšlienka sa spojila s realitou a advokáti Ťa na konferencii zvolili za predsedu vtedajšieho Ústredia slovenskej advokácie. Po transformácii na privátnu advokáciu v roku 1990 si sa stal prvým predsedom Slovenskej advokátskej komory, následne si sa funkcie predsedu vzdal a pôsobil si ako podpredseda komory. Od roku 1986 do roku 2017 si predsedal jednému zo skúšobných senátov na advokátske skúšky. Bol si zakladateľom *Nadácie slovenskej advokácie*

a Tebe patrí aj idea každý rok si pripomínať výročie prijatia zákona o advokácii v roku 1990, ktorá sa v úvodnej fáze zhmotnila do šachového turnaja *Advokát Chess Open Bratislava* (koná sa aj v súčasnosti) a pokračuje Dňom advokácie, počas ktorého advokáti *pro bono* poskytujú občanom právne poradenstvo.

Advokáti si spájajú Tvoje meno aj so sídlom Slovenskej advokátskej komory na Kolárskej č. 4 v Bratislave v budove pôvodne známej pod menom *Dom právnych služieb*. Nedá sa nespomenúť, že pod Tvojou gesciou sa zrealizovali všetky úvodné práce; neskôr v Tvojom zámere a víziách pokračoval Tvoj nástupca JUDr. Štefan Detvai.

Milý Tonko, mnohí Ťa poznáme nielen ako advokáta, ale aj ako spisovateľa. Publikoval si v odborných časopisoch vrátane *Bulletinu slovenskej advokácie*. Si spoluautorom a autorom početných publikácií najmä z oblasti pracovného práva. Spomeniem i diela literatúry faktu – *Osobnosti Kysúc* (2004), *Pyžamová revolúcia* (2007) o študentskej revolte v roku 1956 a knihy literárnych esejí *Nepíš to, otec* (2008) a *Rád vám protirečím* (2012), ktoré prinášajú esejistickú reakciu na aktuálne právne a spoločenské problémy spoločnosti. Tvoje literárne počiny, ktoré sme si mali možnosť prečítať v *Literárnom týždenníku* aj vo viacerých knižných vydaniach (niektoré sme do života uviedli práve na pôde komory), naplňajú čitateľov radosťou.

V minulosti si na otázku novinárky, či Ťa lákajú viac dejiny umenia, a napriek tomu si zakotvil v práve, čo je vzdialené jedno od druhého celé svetelné roky, odpovedal: „Vôbec nie. História advokácie, ktorú nedávno napísali dvaja mladí advokáti, ukazuje, aké úzke je prepojenie kultúry a práva. Celá plejáda slovenských advokátov začínala v práve a skončila v kultúre alebo naopak, za všetkých spomeniem P. O. Hviezdoslava, Janka Jesenského, Janka Kráľa, Vladimíra Clementisa, Jána Poničana... Len škoda, že história je v tomto smere bohatšia ako súčasnosť.“ Doplnil si, že pri voľbe Tvojho povolania zvíťazilo právo, lebo malo najbližšie k Tvojim povahovým vlastnostiam. Teší ma, že jubileum oslavuješ v plnej pracovnej aktivite s ďalšími plánmi do budúcnosti. S potešením konštatujem, že Ty vekom nestarneš, ale si ako víno – časom dozrievaš, a tak nadobúdaš na kvalite skúsenosťami a životnou múdrosťou. Veľkú časť produktívneho veku si venoval advo-

kácii. Patríš k tým, ktorí s ňou po skončení vysokej školy spojili svoj osud. Neskôr si z nej odišiel, aby si sa po 16 rokoch vrátil skúsenejší a múdrejší – tak, ako sa kedysi vracali naši otcovia, keď šli na skusy do sveta. V roku 1990 si založil súkromnú advokátsku kanceláriu s JUDr. Pavlom Erbenom a povolanie, o ktorom sa hovorí, že je poslaním, si vždy vykonával celým srdcom a celou svojou bytosťou. Veľa si sa naučil a všetko si zúročil nielen v privátnej sfére pre seba, ale aj pre advokátsku obec. Nedá mi opätovne nepripomenúť, že kladenie základov súkromnej advokácie sa dialo pod Tvojou taktovkou. Obrovskou mierou si vykonal veľa užitočného, záslužného, hodnotného a pekného. A určite aj preto si si v advokátskej obci vyslúžil uznanie, obdiv a obľubu. Rád využívam túto milú príležitosť, aby som Ti poďakoval za prácu advokáta a úsilie, ktoré si vynaložil na prospech nášho povolania, Tvojich klientov pri poskytovaní právnej pomoci a zastupovaní ich oprávnených záujmov, lebo to je prvoradá povinnosť kaž-

dého advokáta. Rovnako Ti patrí poďakovanie aj za výchovu advokátskych koncipientov, z ktorých sa pod Tvojím vedením stali profesionálne zdatní advokáti.

Milý priateľ,
na to, aby sme mohli tvoriť profesionálne hodnoty, treba aj pevné rodinné zázemie, ktoré Ti vytvárajú Tvoja milá manželka Majka, dcéry Janka a Katka a najmä päť vnúčat. Isto Ti do života prinášajú množstvo radosti a nezabudnuteľných okamihov.

Naostatok mi dovoľ, aby som Ti v ďalšom plynúcom čase zo srdca zaželel veľa dobrého zdravia, optimizmu, ktorým stále oplývaš, ľudského šťastia a veľa pekných dní s dobrými ľuďmi a samozrejme, s Tvojimi najbližšími.

Martin Puchalla
predseda SAK

Tenisový turnaj *ADVOKÁTI V SIETI* v štvorhre

37. ročník

pod záštitou Slovenskej advokátskej komory

21. – 22. júna 2024
HS CENTRUM | www.hsc.sk
Piešťany, Hlboká 92

Štartovné je vo výške **40 eur/osoba**.
Prihlásiť sa je potrebné **do 14. júna 2024**
na info@mularcikpartners.sk.

Organizátor odporúča ubytovanie si zabezpečiť individuálne v **Pension Hellene Relax Club***** v Piešťanoch, Hlboká 98, na www.hellene.sk. Uvedené ubytovanie odporúča z dôvodu jeho bezprostrednej blízkosti k HS CENTRUM (susediaci areál). Pri objednaní ubytovania treba uviesť odkaz na turnaj *Advokáti v sieti*. V HS CENTRUM sa uskutoční slávnostné vyhlásenie výsledkov a spoločenské posedenie pre účastníkov turnaja.

PROGRAM

PIATOK 21. júna 2024
8.30 Prezencia v HS CENTRUM, Hlboká 92, 921 01 Piešťany
9.30 – 18.00 Zápasy, 6 antukových tenisových kurtov
od 19.00 Večera, spoločenské posedenie a vyhodnotenie športových výkonov

SOBOTA 22. júna 2024
Individuálny program s možnosťou dohodnúť si dodatočné zápasy

Bulletin slovenskej advokácie

CENNÍK INZERCIE platný od 1. januára 2024

Charakteristika

Bulletin slovenskej advokácie je **odborný recenzovaný časopis pre právnu vedu a prax** vydávaný Slovenskou advokátskou komorou.

Periodicita: dvojmesačník (6 čísel ročne)

Formát: A4 (210 × 297 mm)

Rozsah: 64 – 96 strán + obálka

Podklady inzerátov

v elektronickej podobe musia byť definitívne spracované pre tlač vo formátoch EPS, PDF, JPG, TIF... a spĺňať **technické parametre:** nedegradované fotografie s rozlíšením cca 300 dpi, farebnosť CMYK, texty v krivkách. Pri osobitnej požiadavke na vernosť reprodukcie musí inzerent dodať nátláčok. Materiál na vkladanú inzerciu si zabezpečí inzerent a doručí ho na adresu, ktorú mu oznámi redakcia. Inzerent zodpovedá za obsah inzerátu i za kvalitu podkladov.

Ceny inzercie

Vnútorne strany

– vid' obrazové schémy

2./3. strana obálky – 500 eur

rozmery: 210 × 297 mm

(+ 3 mm dookola na orez)

Farebnosť inzerátu nerozhoduje.

4. strana obálky – 1 000 eur

rozmery: 210 × 297 mm

(+ 3 mm dookola na orez)

Farebnosť inzerátu nerozhoduje.

Vkladaná inzercia – 0,10 eura/ks

Ide o distribúciu inzerentom dodaných tlačovín spolu s bulletinom.

Maximálna veľkosť je A4.

Špeciálny inzerát – 12 eur

Výlučne pre advokátov a advokátske kancelárie, ktorého

účelom je ponuka práce

pre koncipienta/koncipientku,

má jednotnú úpravu a rozmer

štvrtiny strany (kvadrant).

Inzerát pre koncipientov/ky,

ak si hľadajú prácu v AK

– zadarmo

Riadková inzercia

sa neuverejňuje.

Zľavy z opakovania

Ceny sú uvedené bez DPH 20 %

a sú zmluvné, pre množstevné zľavy

sa informujte na ondrisova@sak.sk

alebo telefonicky: **02 204 227 28**.

Osmina strany
83 x 58 mm (š x v)

čb 25 eur
cmyk 50 eur

Štvrtina strany
– kvadrant
83 x 123 mm
(š x v)

čb 50 eur
cmyk 100 eur

Štvrtina strany – vodorovný pás
174 x 58 mm (š x v)

čb 50 eur
cmyk 100 eur

Vodorovná
polovica strany
spadavka
210 x 145 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 100 eur
cmyk 200 eur

Vodorovná
polovica strany
zrkadlo
174 x 123 mm
(š x v)

čb 100 eur
cmyk 200 eur

Zvislá
polovica strany
zrkadlo
83 x 254 mm
(š x v)

čb 100 eur
cmyk 200 eur

Zvislá
polovica strany
spadavka
101 x 297 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 100 eur
cmyk 200 eur

Celá strana
zrkadlo
174 x 254 mm
(š x v)

čb 200 eur
cmyk 400 eur

Celá strana
spadavka
210 x 297 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 200 eur
cmyk 400 eur

Bývajte na vzácnom mieste

- Stropné chladenie a kúrenie
- Ku každému bytu prislúcha balkón, terasa alebo predzáhradka
- Priestranný vnútroblok
- Nadštandardné interiérové materiály
- Pohodlné parkovanie v podzemnej garáži
- Miesta na uskladnenie a umytie bicyklov
- Nadštandardné spoločné priestory
- Zelené strechy zlepšujúce klímu

Podnikajte na vzácnom mieste

- V ponuke nájdete kancelárie s rozlohami od 30m², cez 100m² až po celé podlažie s možnosťou rozlohy 900m²
- Skvelá viditeľnosť
- Uvedenie do prevádzky v 2Q 2025
- Výborná dostupnosť
- Dobré možnosti financovania
- Bezplatná služba úverového špecialistu
- Prémiová lokalita
- Podnikanie bez obavy zo zvyšujúceho sa nájomného

ZWIRN

Bývajte a podnikajte na jednom mieste

Vyberte si byt alebo kanceláriu v lokalite ZWIRN a rozvíjajte svoje podnikanie v mieste, kde bývate. Členovia advokátskej komory majú zvýhodnené financovanie na kúpu kancelárskych priestorov.

Celú ponuku nájdete na našom webe:

www.yit.sk

NOVINKA

Smyčková • Števček • Löwy • Tomašovič a kol.

Civilný mimosporový poriadok Komentár. 2. vydanie

2024 | viazané s prebalom | 1 240 □ | 125 eur

obj. číslo SO_EVK18

Najaktuálnejší komentár

Druhé vydanie Veľkého komentára Nakladateľstva C. H. Beck k Civilnému mimosporovému poriadku predstavuje aktualizovaný a rozšírený výklad tohto významného kódexu. Taktiež obsahuje doplnenú a aktualizovanú judikatúru a predstavuje tak najaktuálnejší, najrozsiahlejší a najpodrobnejší komentár k CMP na trhu.

Komentár napísal široký kolektív uznávaných odborníkov, ktorý prináša čitateľom komplexný pohľad na jednotlivé inštitúty obsiahnuté v tomto procesnom kódexe v kontexte právnej teórie, ako aj právnej praxe. Súčasťou komentára je aktualizovaná príloha – vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 207/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých.

**Aktualizovaný
a rozšírený výklad
a judikatúra**

Komentár nájdete
v našom e-shope
pod QR kódom

